

karanlık kitaplık

ARTHUR MACHEN

üç sahtekâr

ithaki

Çeviren:
Barış Tanyeri

ARTHUR MACHEN

3 Mart 1863'te doğan Galli yazar, gazeteci ve aktör Machen, modern korku edebiyatının önemli isimlerindendir. *Üç Sahtekâr* yazarın, çağını en çok etkileyen romanıdır. Stevenson'dan etkilenen kitap Stephen King, H.P. Lovecraft, Jorge Louis Borges gibi yazarları derinden etkileyip korku edebiyatının başyapıtlarından biri olarak görülmüştür.

Machen, 15 Aralık 1947'de, İngiltere'de hayatını kaybetmiştir.

Üç Sahtekâr

Arthur Machen
Orijinal Adı: *The Three Impostors; or, The Transmutations*

İthaki Yayınları - 1459
Karanlık Kitaplık - 14

Dizi Editörü: *Alican Saygı Ortanca*
Yayına Hazırlayan: *Ömer Ezer*
Düzelti: *Alican Saygı Ortanca - Emirhan Burak Aydın*
Kapak Tasarımı ve İllüstrasyonu: *Hamdi Akçay*
Grafik Uygulama: *B. Elif Balkın*
3. Baskı, Aralık 2022, İstanbul

ISBN: 978-605-375-916-4

Sertifika No: 63989

Türkçe Çeviri © Barış Tanyeri, 2019
© İthaki, 2019

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6 Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

karanlık kitaplık

Arthur Machen

Üç Sahtekâr
ya da
Dönüşümler

Çeviren
Barış Tanyeri

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ
7

ALTIN TIBERIUS'UN MACERASI
11

KALDIRIMDA RASTLAŞMA
21

Karanlık Vadinin Öyküsü
25

KAYIP KARDEŞİN MACERASI
45

Kara Mühür'ün Öyküsü
54

BARDAKİ HADİSE
95

SÜSLÜ HAYAL GÜCÜ
107

Demir Hanımın Öyküsü
109

BAYSWATER MÜNZEVİSİ
115

Beyaz Tozun Öyküsü
120

CLERKENWELL'DEKİ GARİP OLAY
141
Gözlüklü Genç Adamın Tarihi
146
TERK EDİLMİŞ KONUTTAKİ MACERA
161

Giriş

Sinekkaydı tıraşlı adam, "Peki Bay Joseph bu gece kalacak mı?" dedi yoldaşına. Kızıl renkli bıyığı, çenesine kadar uzanan favorilerine karışan yoldaşı pek cezbedici bir görünüme sahip değildi.

İkili salonun kapısında durmuş, kötücül bir biçimde birbirlerine sırıtıyorlardı; tam o anda bir kız koşarak merdivenlerden indi ve yanlarına gitti. Kız oldukça gençti ve parlak ela gözlerinin süslediği yüzü güzelden ziyade tuhaf ve merak uyandırıcıydı. Bir elinde karton bir koli tutuyordu ve arkadaşlarıyla birlikte gülüştüler.

"Kapıyı açık bırak," dedi tıraşlı adam diğerine. Dışarı çıkıyorlardı. "Evet—," ile başladığı cümlesini çirkin bir küfürle bitirdi. "Ön kapıyı açık bırakacağız. Birilerini görmek isteyebilir, belli olmaz."

Diğer adam kuşkuyla ona baktı. "Sence ihtiyatlı davranıyor muyuz, Davies?" dedi elini çürüyen kapı tokmağına koyarak. "Bence Lipsius bundan hoşlanmazdı. Sen ne diyorsun Helen?"

"Davies haklı. Davies bir sanatçı ve sen düz bir adamsın Richmond, biraz da korkaksın. Tabii ki bırak kapı açık kalsın. Ama Lipsius'un gitmek zorunda olması ne kadar kötü oldu! Çok keyif alırdı."

"Evet," dedi tıraşlı Bay Davies, "batıya çağırılmak doktorun canını çok sıktı."

Üçlü; don ve nem yüzünden çatlamış ve hasar görmüş salon kapısını yarıya kadar açık bırakarak dışarı çıktılar ve verandanın harap tavanı altında bir süre sessizce durdular.

"Oh," dedi kız, "en sonunda bitti. Artık gözlüklü adamın peşinden koşturmayacağım."

"Sana çok şey borçluyuz," dedi Bay Davies nazikçe; "doktor da ayrılmadan böyle söyledi. Ama üçümüzün de edecek vedaları yok mu? Şahsen ben bu pitoresk ama çürüyen konak önünde arkadaşım Bay Burton'a veda etmeyi öneriyorum, antika ve tuhaf şeylerin tüccarına elveda." Bunları söyledikten sonra abartılı bir şekilde eğilerek şapkasını çıkardı.

"Ve ben," dedi Richmond, "özel sekreter Bay Wilkins'e hoşça kalmasını diliyorum, itiraf etmeliyim ki arkadaşlığından biraz sıkılmıştım."

"Bayan Lally ve Bayan Leicester'a da elveda," dedi kız tatlıca reverans yaparak. "Tüm okült maceraya elveda; güldürü bitti."

Bay Davies ve hanımefendi kasvetli bir neşe içindelermiş gibi duruyorlardı ama Richmond gergin bir biçimde favorilerini çekiştiriyordu.

"Biraz sarsılmış gibiyim," dedi. "Amerika'da daha fena şeyler gördüm ama o ağlama sesi midemi bulandırdı. Sonra bir de koku – ama zaten benim midem çabuk bulanır."

Üç arkadaş kapıdan uzaklaştı ve bir zamanlar çakıl olan, artık ıslak yosunlardan ötürü yeşil ve yumuşak hale gelmiş yolda yavaşça volta atmaya başladılar. Güzel bir sonbahar akşamıydı, eski ve terk edilmiş evin sarı duvarlarının üzerine belli belirsiz bir güneş ışığı vuruyor ve kangreni andıran çürümenin yamalarını ve lekelerini, kırık borulardan akan siyah yağmur suyunu, çıplak tuğlaların göründüğü yerlerdeki pul pul kirleri, verandanın yanında duran dev bir sarısalkımın dökülen yeşillerini ve aşınmış temele yaklaşan pis kokulu toprağın olduğu yerdeki pütürlü kabartıları gözler önüne seriyordu. Garip, başıboş, eski bir yerdi, merkezi belki de iki yüz yıllıktı, kiremit çatısında pencereler vardı ve her iki tarafında berjerler yer alıyordu; kavisli cumbalar ilk kata taşınmıştı ve bir zamanlar parlak yeşile boyanmış iki kubbe biçimli kümbet artık gri ve ruhsuzdu. Yolun üzerinde kırık vazo-

lar vardı ve kaygan topraktan ağır bir sis yükseliyormuş gibiydi; ihmal edilmiş, birbirine karışmış ve biçimsiz hâle gelmiş çalılar nem ve kötülük kokuyorlardı; terk edilmiş malikane açılmış bir mezar atmosferine sahipti. Üç arkadaş kasvetle çimlerin ve çiçek yataklarının üzerinde büyümüş yabani otlara, ısırganlara ve otların ortasındaki hüzünlü havuza baktılar. Zambakların yerinde duran yeşil ve yağlı kir tabakasının üzerindeki kayalarda çürüyen bir Triton heykeli parçalanmış boynuzundan bir ağıt üflüyordu; ve ötede, yere gömülmüş çimin ve uzaktaki çayırların ötesinde güneş aşağı doğru kayıyor, karaağaç parmaklıklarının arasından kırmızı bir ışık saçıyordu.

Richmond ürperdi ve ayağını yere vurdu. "Çok kalmasak iyi olur," dedi; "burada yapacak başka bir şeyimiz yok."

"Evet," dedi Davies, "nihayet bitti. Gözlüklü beyefendiyi asla yakalayamayacağız diye düşünmeye başlamıştım. Zeki bir adamdı ama Tanrım! sonunda fena dağıldı. Barda koluna dokunduğumda suratıma baktı, bembeyazdı yüzü. Ama şeyi nereye saklamış olabilir ki? Üzerinde olmadığına dair hepimiz yemin edebiliriz."

Kız güldü ve arkalarını döndüler. O anda Richmond irkildi. "Ah!" diye bağırdı ve kıza döndü, "Şurada ne var? Bak Davies bak! Sızıyor, damlıyor."

Genç kadın elindeki küçük koliye baktı ve ağzını birazcık açtı.

"Evet, ikiniz de bakın," dedi; "bu benim fikrimdi. Sizce de doktorun müzesi için uygun değil mi? Sağ elden alınma, altın Tiberius'u alan elden."

Bay Davies hayli tasvip eder bir biçimde başını salladı ve Richmond çirkin, yüksek kenarlı şapkasını kaldırıp pis mendiliyle alnını sildi.

"Ben gidiyorum," dedi, "siz isterseniz kalın."

Üçlü ahır yolundan ilerledi, solmuş eski mutfak bahçesinin yanından geçti ve bir çiti çiğneyerek yoldaki belli bir noktaya doğru yürüdü. Yaklaşık beş dakika sonra avarelikten ötürü Londra'nın bu unutulmuş banliyölerini keşfetmeye karar vermiş olan iki be-

yefendi karanlık yolda aylak bir biçimde yürüyerek üçlüye yaklaşmaya başladı. Terk edilmiş evi yoldan görmüşlerdi ve ağır viraneyi görünce Jeremy Taylor'dan epey deyiş ödünç alarak atıp tutmaya, ahlak üzerine vaaz vermeye başladılar.

"Bak Dyson," dedi biri diğerine eve yaklaşırlarken, "şu üst pencerelere bak; güneş batıyor ve camlar tozlu ama

'Kirli çerçeve cumba yanıyor.'"

"Phillipps," diye cevap verdi yaşça daha büyük olan (ve eklenmesi gerekiyor ki) debdebeyi daha çok seven diğeri, "fantaziye kaçıyorum, groteskin intibaını kaldıramıyorum. Her şeyin loşluk ve yokluğa gömüldüğü bu yerde sedirden bir kasvet içinde yürüyoruz, gök ciğerlerimize çürüyen bir hava üflüyor, beylik sözler söyleyemem, bunu yapamam. Camların derin parıltısına bakıyorum, ev düpedüz büyülü; seni temin ederim ki şu oda kan ve ateş içinde."

James Russell Lowell'ın "All-Saints' Day" şiirinden alıntı. –*yhn*

Altın Tiberius'un Macerası

Bay Dyson ile Bay Charles Phillipps arasındaki tanışıklık, Londra sokaklarında görev üstündeki düzinelerce tesadüften biri sayesinde gerçekleşmişti. Dyson mürekkep yalamış biriydi ve yanlış kullanılmış yetenek timsaliydi. Gençliğinin baharındayken Bentley'nin en sevdiği roman yazarları arasında yer almasını sağlayacak bir kabiliyete sahip olmasına karşın yoldan çıkmayı tercih etmişti; skolastik mantığa sahiden aşinaydı ama yaşamın mantığına dair hiçbir şey bilmiyordu ve başka insanların çabalarının avare ve meraklı bir gözlemcisi olmasına karşın sanatçı sıfatını kendine layık görüp bununla övünüyordu. Pek çok sanrısı arasında en özenle beslediklerinden bir tanesi çalışkan bir işçi olduğu düşüncesiydi; en sevdiği uğrak yeri olan Great Queen Street'teki küçük tütün dükkânına son derece bitkin bir haldeymiş gibi girer, onu dinlemeye tenezzül eden olduğu takdirde ardışık iki güneşin doğduğunu ve battığını anlatırdı. Muazzam bir nezakete sahip olan orta yaşlı dükkân sahibi Dyson'a temel olarak iyi bir mizaca sahip olduğu, kısmen de düzenli bir müşteri olduğu için müsamaha gösteriyordu; onun boş bir fıçının üzerine oturmasına ve yorulana ya da dükkânı kapama saati gelene kadar edebi ve sanatsal konularda düşüncelerini belirtmesine izin veriyordu; ve müşteri çekmekte başarılı olmuyorduysa da belagatinin var olan müşterileri kaçırdığı söylenemezdi. Dyson'ın tütünle çılgınca deneyler yapmak gibi bir bağımlılığı vardı; yeni kombinasyonlar denemekten asla bıkmıyordu. Bir akşam dükkâna girip son buldu-

ğu saçma formülü anlatırken Dyson'dan hemen sonra dükkâna giren onun yaşlarında genç bir adam dükkân sahibine nazikçe gülümseyerek kendi satın aldıklarının aynısını Bay Dyson'ın adresine göndermesini, ücreti kendisinin karşılayacağını söylemişti. Dyson'ın gururu okşanmıştı. Ayaküstü biraz lafladıktan sonra muhabbet etmeye başlamışlar ve bir saat sonra tütün satıcısı yeni dostların iki fıçı üzerinde oturup derin bir sohbete dalmış olduklarını görmüştü.

"Sevgili beyim," demişti Dyson, "size tek bir cümleyle bir edebiyat adamının görevini betimleyeceğim. Yalnızca şunu yapması gerekiyor: Muhteşem bir hikâye icat etmek ve bunu muhteşem bir şekilde anlatmak."

"Buna bir diyeceğim yok," demişti Bay Phillipps, "ama izin verirseniz ısrarla şunu söyleyeyim: Sözcüklerin gerçek sanatçısının ellerinde tüm hikâyeler muhteşem olur ve her ayrıntı tuhaf bir hayret uyandırır. Mesele pek önemli değildir, üslup ise her şey. Zaten en büyük beceri görünürde sıradan bir meseleyi ele alıp onu üslubun büyük simyasıyla sanatın saf altınına dönüştürmektir."

"Bu hakikaten de büyük bir becerinin kanıtıdır ama ahmakça ya da en azından düşüncesizce kullanılmış bir becerinin. Büyük bir keman virtüözünün bir çocuğun bançosundan ne gibi muazzam nağmeler çıkarabileceğini göstermesi gibi."

"Hayır hayır, sahiden yanılıyorsunuz. Yaşama kökten yanlış bir perspektiften bakıyorsunuz. Ama bu meseleyi evirip çevirmeliyiz. Evime gelin; buraya yakın oturuyorum."

Bay Dyson Holborn çok da uzak olmayan sessiz sakin bir meydanda oturan Bay Charles Phillipps ile böylece arkadaş oldu. O günden sonra bazen belirli bazen belirsiz aralıklarla birbirlerinin evine gelip gittiler ve Queen Street'teki dükkânı buluşma noktaları olarak belledi̇ler. Orada yaptıkları sohbetler tütün satıcısının kârının yarısını elinden alıyordu. Sürekli olarak edebi formüller üzerine tartışıyorlardı. Dyson saf hayal gücünün be-

cerilerini överken fizikçi ve biraz da etnograf olan Phillipps ise edebiyatın bilimsel bir temeli olması gerektiği konusunda ısrar ediyordu. Ölen akrabalarının yersiz iyilikseverliklerinden ötürü iki genç adam da açlığın ulaşamayacağı bir yerdeydi; yüksek başarılar üzerine düşünüyor, zamanlarını hoşça çarçur ediyor, keskin güçlük baharatı içermeyen bir Bohem hayatının umursamaz neşesiyle sarhoş oluyorlardı.

Bir haziran akşamı Bay Phillipps, Red Lion Square'deki sakin köşesinde oturuyordu. Camı açmıştı ve bir yandan sakince sigara içerken bir yandan da alt tarafında yaşamın hareketlerini izliyordu. Gök berraktı ve üzerinde gün batımının ardında bıraktığı parıltı asılıydı; meydandaki gaz lambalarıyla aşık atan yaz akşamının fışkıran alacakaranlığı, içinde dünyevi olmayan bir gölge oyunu oluşturmuştu; kaldırımda bir o yana bir bu yana koşan çocuklar, insanların etrafında aylaklık eden avareler ve yoldan gelip geçenler maddesel şeyler değilmiş gibi titriyor ve ışıkların oyununda süzülüyordu. Karşıdaki evlerin pencerelerinde tek tek bir kare ışık beliriyordu ve arada sırada bir figür bir panjurda şekil alıp sonra gözden kayboluyordu. Tüm bu yarı-teatral büyü için biraz uzaktan gelen cesur İtalyan operasının ritimleri ve nağmeleri münasip bir yoldaş gibi duruyordu ama Holborn'un derinden mırıldandığı bas sesi asla kesilmiyordu. Phillipps sahnenin ve etkilerinin keyfini sürüyordu; gökteki ışık kaybolmuş ve hava kararmıştı. Meydan sessizliğe gömülmüştü ama Phillipps buna rağmen penceresinde oturmuş hayal kurmaya devam ediyordu ki evin zilinin tiz sesi onu hayallerinden uyandırdı. Saatin on küsur olduğunu gördü. Kapısına tak tak vuruldu ve arkadaşı Bay Dyson içeri girdi. Âdeti olduğu üzere bir koltuğa oturdu ve sessizce sigara içmeye başladı.

"Biliyor musun Phillipps," dedi nihayetinde, "hep hayret verici olan şey için savaş verdim. O sandalyede edebiyatta muhteşem, imkânsız, garip tesadüfe yer olmadığını söylediğini hatırlıyorum. Edebiyatta bunlara yer vermenin yanlış olduğunus çünkü muhteşem ve imkânsızın gerçekleşmediğini, insanların hayatlarının

garip tesadüflerle şekillenmediğini söylemiştin. Eğer gerçekten böyle olsaydı vardığın sonucu kabul etmezdim çünkü bence 'yaşam-eleştirisi' teorisi tamamen saçmalık; senin önermeni reddediyorum. Bu gece benim başıma son derece istisnai bir şey geldi."

"Gerçekten mi Dyson, bunu duyduğuma çok sevindim. Elbette argümanın her neyse karşı çıkıyorum; ama maceranı anlatmanı gerçekten çok isterim."

"Şöyle oldu. Çok yoğun bir iş günüydü; hatta dün gece saat yediden itibaren eski büromdan çıkamadım. Geçen salı günü üzerine konuştuğumuz fikir üzerine düşünüyordum, fetişe tapınan kişi kavramı."

"Evet, hatırlıyorum. Bir şeyler bulabildin mi?"

"Evet; beklediğimden daha iyiydi; ama çok büyük zorluklar vardı, teori ile pratik arasında her zaman bulunan ıstırap. Neyse, bu gece saat yedi gibi işim bitti ve sokaklarda nispeten amaçsızca dolaşmaya başladım; aklım hikâyemle doluydu ve nereye gittiğime pek aldırış etmiyordum. Batıya doğru yürüyünce Oxford Street'in kuzeyindeki sessiz yerlere vardım, yalancı mermer ve refahın yapmacık meskûn mahallesi. Farkına bile varmadan doğuya dönmüşüm. Loş ışıklı ve boş bir yan sokağın önünden geçerken hava epey kararmıştı. O sırada nerede olduğuma dair hiçbir fikrim yoktu ama daha sonra Tottenham Court Road'dan çok uzakta olmadığımı fark ettim. Avare bir şekilde geziyor, dinginliğin tadına varıyordum; bir tarafta büyük bir dükkânın arka tarafı vardı; geceye yükselen nice tozlu pencere, ağır malları kaldırmak için kullanılan vinç kolu benzeri cihazlar ve alt tarafında da sımsıkı kapatılmış ve sürgülenmiş büyük kapılar, hepsi karanlık ve ıssız. Sonra karşıma büyük bir kamyon deposu çıktı; yolun karşı tarafında ise bir hapishane duvarı kadar haşin ve kasvetli boş bir duvar vardı. Sonra bir gönüllü alayın karargâhını gördüm ve kiralanacak arabaların durduğu bir bahçeye giren bir koridorun önünden geçtim. Sokakta kimsecikler yoktu ve hiçbir pencerede bir ışık parıltısı görünmüyordu. Bölgenin garip huzuru

ve loşluğu dikkatimi çekti, zira Londra yaşamının kükreyen ana damarına oldukça yakındı, derken birdenbire kaldırımda, ahır gibi bir şeyin dar geçidinde koşturan ayakların sesini duydum. Bir mancınıkla fırlatılmış gibi hemen dibimden geçti ve bu esnada üzerinden bir şey attı. Adam göz açıp kapayıncaya kadar başka bir sokağa daldı ama ona pek aldırış etmedim, ben başka bir şeyi izliyordum. Gerçekten bir şey attı; bir alev çizgisi gibi bir şeyin havada süzülüp kaldırımda yuvarlanmaya başladığını gördüm, kendime hâkim olamayıp peşinden gittim. Hızı azaldı ve parlak bir madeni para olduğunu gördüm. Giderek yavaşladı, sonra kanalizasyona doğru saptı, bir an için kenarında tereddüt etti ve sonra sallanarak içeri düştü. Sanırım o anda basbayağı umutsuzca haykırdım, hem de neyin peşinde olduğumu bilmeden; sonra kanalizasyona düşmediğini, iki parmaklığın üzerinde durduğunu görünce sevindim. Eğildim, madeni parayı aldım, cebime koydum. Yürümeye devam etmek üzereyken yine hızlı ayak seslerini duydum. Neden bilmiyorum ama ahıra daldım ve mümkün olduğunca gölgelere sığındım. Durduğum yerin birkaç adım ötesinden koşan bir adım geçti, saklanıyor olduğum için kendim garip bir şekilde hoşnut hissettim. Adamın yüzünü pek göremedim ama gözlerinin parladığını ve açık ağzının arasından dişlerinin göründüğünü gördüm. Bir elinde çirkin görünümlü bir bıçak vardı ve iki numaralı soyguncu ya da soyulan ya da işte her kimse bir numaralı beye yetiştiği takdirde epey nahoş şeyler olacağını düşündüm. Phillipps, bir tilki avı; bir kış sabahı yükselen net korna sesi, dili sallanan tazılar ve taarruza geçen kırmızı ceketliler varsa yeterince eğlencelidir. Ama insan avının yanında bir hiçtir, işte dün gece ben bunu gördüm. Geçen adamın gözünde cinayet vardı ve ikisinin arasındaki mesafe en fazla elli saniyeydi. Umarım yeterlidir."

Dyson arkasına yaslandı ve piposunu yeniden yakıp düşünceli bir nefes aldı. Phillipps odada volta atmaya, kaldırımdaki kovalamacada kaçan vahşi ölüm hikâyesi üzerine konuşmaya

başladı. Lamba ışığında parlayan bıçak, kovalayanın öfkesi, kaçanın dehşeti.

"Ee," dedi Phillipps en sonunda, "kanalizasyondan çıkardığın neymiş peki?"

Dyson epey şaşırmış gibi oturduğu yerden kalktı. "Hiçbir fikrim yok. Bakmak aklıma gelmedi. Bakalım."

Ceketinin ceplerinde arandıktan sonra küçük ve parlak bir nesne çıkarıp masanın üzerine koydu. Lambanın altında nadir bulunan, eski bir altının ışıltılı şanıyla parlıyordu; yüksek kabartmalı imge ve harfler, sanki darphaneden bir ay önce çıkmış gibi net ve keskin bir şekilde göze çarpıyordu. İki adam üzerine doğru eğildiler, Phillipps eline alıp yakından inceledi.

"Imp. Tiberius Cæsar Augustus," diye okudu ve sonra sikkenin arkasını çevirince şaşkınca durup Dyson'a döndü.

"Ne bulduğunun farkında mısın?" dedi.

"Eski bir altın sikkeye benziyor," dedi Dyson.

"Öyle, altın bir Tiberius. Hayır, bu yanlış. Bir değil, meşhur Altın Tiberius'u bulmuşsun. Arkasına bak."

Dyson sikkenin arkasını çevirince sazlıklar ve suların ortasında bir faun durduğunu gördü. Yüz hatları ufak olmasına karşın ana hatları rahat bir şekilde seçilebiliyordu; çok hoş ama aynı zamanda korkunç bir yüzdü ve Dyson'ın aklına gencin oyun arkadaşı hakkındaki meşhur pasaj geldi. Aklındaki düşüncenin imgesi yavaşça büyüdü ve sonra havaya keçinin kötü kokusu dolmuş gibi oldu.

"Evet," dedi, "garip bir sikke. Biliyor musun nedir?"

"Namını biliyorum. Bize kalmış olan nispeten az sayıdaki tarihsel nesnelerden biri; hakkında okuduğumuz mücevherler gibi hikâyeleri var. Hatta etrafı koca bir efsane döngüsüyle çevrili; hikâyeye göre Tiberius'un yüz kızartıcı aşırılıklarından birini anma sebebiyle basılmış. Arkasındaki yazıyı görüyorsun: 'Victoria.' Olağandışı bir kazadan ötürü bütün baskının eritme potasına atıldığı ve yalnızca bu tek sikkenin kurtulduğu söyleni-

yor. Tarih ve efsaneler arasında ışıldıyor, asırlık süre zarflarında farklı kıtalarda bir bulunuyor bir kayboluyor. Bir İtalyan hümanist tarafından bulunmuştu, o kaybetti ve sonra tekrar bulundu. 1727'ye kadar haber alınamamıştı ki Türkiye'de ticaret yapan Sir Joshua Byrde Halep'ten İngiltere'ye getirdi, Byrde sikkeyi üstatlara gösterdikten bir ay sonra tekrar ortadan kaybolmuş ve kimse nerede olduğunu o zamandan beri bilmiyordu. Ama şimdi burada!

"Cebine koy Dyson," dedi biraz durduktan sonra. "Kimsenin görmesini istemiyorum. Senin yerinde olsam bunun hakkında tek kelime etmem. Adamların herhangi biri seni gördü mü?"

"Sanmıyorum. Karanlık pasajdan fırlayan adamın herhangi bir şey gördüğünü sanmıyorum; ikincinin de beni görmüş olabileceğini düşünmüyorum."

"Sen de onları görmedin. Yarın sokakta görsen onları tanıyabilir misin?"

"Hayır, sanmam. Dediğim gibi sokak loştu ve adamlar delirmiş gibi koşuyorlardı."

İki adam bir süre için sessizce oturdular. İkisi de hikâyenin kendi versiyonlarını düşlüyorlardı; ama harikuladenin şehveti Dyson'ın nispeten daha ölçülü düşüncelerine baskın geldi.

"Düşündüğümden çok daha garip," dedi en sonunda. "Gördüğüm şeyler yeterince garipti; sessiz, sakin, sıradan bir Londra sokağında dolanan bir adam, boş duvarlar ve gri evlerle dolu bir sokak ve bir an için bir perde çekilirmiş gibi oluyor, kaldırım taşlarının arasından cehennem çukurunun kokuları yükseliyor, yer kızgın bir şekilde kaynıyor, adam cehennem kazanının tıslamasını duyarmış gibi oluyor. Bir adam canhıraş koşuyor, hemen arkasında bıçağını çekmiş öfkeli bir nefret var; dehşet verici bir durum. Ama tüm bunlar senin bana anlattıklarının yanında ne ki, Phillipps? Entrika yoğunlaşıyor, adımlarımız artık gizem tarafından takip edilecek ve en sıradan olaylar bile ehemmiyet dolu olacak. Buna karşı durabilir, gözlerini kapayabilirsin ama gözle-

rin zorla açılacak; şu dediğimi de unutma ki, kaçınılmaz olana baş eğmek zorunda kalacaksın. Girift de olsa tesadüfen elimize bir ipucu geçti; bunun devamını bulmak bize kalıyor. Bu garip vakadaki suçlu kişi ya da kişiler ise elimizden kurtulamayacaklar, ağlarımızı bu büyük şehre yayacağız ve birdenbire, halkın bulunduğu sokak ve yerlerde öyle ya da böyle bilinmeyen suçluyu bulduğumuzu fark edeceğiz. Hatta gözümün önüne geliyor, senin bu sessiz meydanına yavaşça yaklaşıyor; sokak köşelerinde aylakça dolanıyor, görünürde amaçsız bir şekilde dolaşıyor, işlek caddelerden geçiyor ama tüm bu esnada aslında yaklaşıyor, dayanılmaz bir manyetizma tarafından bu tarafa doğru çekiliyor, tıpkı Doğu masalında gemilerin Loadstone Rock'a çekildikleri gibi."

"Bence," dedi Phillipps, "şu anda yaptığın gibi sikkeyi çıkarıp insanların gözüne sokarsan o suçlunun ya da herhangi bir suçlunun tepende bittiğini görmen kuvvetle muhtemel. Vahşi bir şekilde soyulacağına şüphe yok. Onun dışında başımızın ağrıması için bir sebep yok bence. Kimse senin sikkeyi alıp cebine koyduğunu görmemiş ve kimse sende olduğunu bilmiyor. Şahsen ben huzurlu bir şekilde uyuyacağım, şeylerin doğal düzenine güvenerek sağlam adımlarla işe gideceğim. Akşamki olay... sokaktaki macera hakikaten tuhaf, ona lafım yok ama meseleye dair başka bir şeyler yapmayı kararlı bir şekilde reddediyorum ve gerektiği takdirde polise giderim. Altın bir Tiberius'un beni esir etmesine izin vermeyeceğim, hem de melodram içerir bir tarzda yüzüp görüş alanıma girmiş olmasına rağmen."

"Bense," dedi Dyson, "macera arayan bir gezgin şövalye gibi yola çıkacağım. Aramam gerekmeyecek; daha ziyade macera beni arayacak; ağının ortasında duran, her harekete dikkat kesilen ve sürekli tetikte bir örümcek gibi olacağım."

Kısa bir süre sonra Dyson evden ayrıldı ve Bay Phillipps gecenin geri kalanını satın aldığı birkaç çakmaktaşından yapılma ok başını inceleyerek geçirdi. Yontma Taş Çağında yaşamış biri-

nin eseri değil, modern bir yapım olduğunu düşünmek için pek çok sebebi vardı ve yakından incelediğinde şüphelerinde haklı olduğunu görmekten memnun oldu. Bir etnografa yapılan ahlaksızlık karşısında öfkelendiği için Dyson ve Altın Tiberius'u tamamen unuttu; şafak sökerken yatağına girdiğinde bütün hikâye aklından uçup gitmişti.

Kaldırımda Rastlaşma

Oxford Street'te yavaşça yürüyen ve hafif bir merakla dikkatini çeken her şeye bakan Bay Dyson, duyularını hayli meşgul eden, ender bulunan lezzetlerin tadını çıkarıyordu. İnsanları, trafiği ve dükkânların camekânlarını gözlemlerken zihnini sıradışı bir buket gıdıklıyormuş gibi hissediyordu; üzerine ânın ağırlığı yüklenmiş biri gibi ciddi duruyor ve sağına soluna bakarken dikkat kesiliyordu, zira daha büyük bir ehemmiyete sahip bir şey belirdiği takdirde gözden kaçırmak istemiyordu. Bir kavşakta hızla ilerleyen bir kamyon tarafından ezilmekten son anda kurtulmuştu zira alelacele yürümekten nefret ediyordu ve öğlen vakti hava sıcaktı; popüler bir içki mekânının önünde dururken karşı kaldırımda iyi giyimli bir bireyin şaşırtıcı beden dili onu büyülemiş, bir balık gibi bakakalmasına yol açmıştı. Üç şeritli yolda faytonlar, nakliye arabaları, kamyonlar, taksiler ve otobüsler her iki yöne doğru vızır vızır geçiyordu ve kavşaklara cesur bir şekilde dalan en maceracı kişiler bile şansını zorlamak istemezdi; ama Dyson'ın dikkatini çeken kişi kaldırımın hemen kenarında öfkeden kudurmuş, ani ölüm tehlikesine karşın öne atılmıştı. Her gerilediğinde heyecandan dans ediyor gibiydi ve yoldan geçenler de ona bakıp epey eğleniyorlardı. En sonunda sıkışık araç dizisinin arasında bir sokak çocuğunun cesaretini bile sınayacak bir boşluk oluşunca adam kudurmuş gibi koşmuş ve taşıtlardan kıl payı kurtulup avının üzerine atılan bir kaplan gibi Dyson'ın üzerine çullanmıştı. "Etrafına baktığını gördüm," demişti sözcükleri

yoğun bir şevkle tükürükler saçarak: "Aerated Bread Shop'tan çıkan ve üç dakika önce bir faytona atlayan adam genç görünümlü, kara bıyıklı ve gözlüklü bir adam mıydı? Konuşamıyor musun yahu? Tanrı aşkına konuşamıyor musun? Bana cevap ver; bu hayat memat meselesi."

Öfkesinden ötürü sözcükler adamın ağzında köpürüyor ve kaynıyordu. Yüz rengi kırmızıyla beyaz arasında değişiyordu, alnında boncuk boncuk ter damlaları vardı ve konuşurken ayaklarını yere vurup eliyle Dyson'ın ceketini çekiştiriyordu. İçinde kabaran ve onu boğan, nefes alıp vermesini engelleyen bir şey varmış gibiydi.

"Sayın beyim," dedi Dyson, "her daim hatasız olmak isterim. Gözleminiz tamamen doğru. Dediğiniz gibi genç görünümlü bir adam, ürkek görünümlü bir adam dükkândan koşarak çıktı ve onu bekliyor gibi duran bir faytona atladı. Doğuya doğru yol almaya başladılar. Tıpkı dediğiniz gibi gözlükleri de vardı. Beyefendiyi takip edebilmeniz için size bir fayton çağırmamı ister misiniz?"

"Hayır, teşekkürler; bu zamanımı boşa harcamak olur." Adam boğazında yükselirmiş gibi olan bir şeyi yutkundu ve Dyson adamın isterik bir kahkahayla sarsıldığını görünce paniğe kapıldı. Adam bir sokak direğine tutunmuş, ağır bir fırtınanın ortasındaki bir gemi gibi sallanıyordu.

"Doktorun yüzüne nasıl bakacağım?" diye mırıldandı kendi kendine. "Son anda başarısız olmak çok zor." Sonra kendine hâkim oldu ve tekrar dik durup Dyson'a baktı. "Sertliğimden ötürü size bir özür borçluyum," dedi en sonunda. "Çoğu insan sizin kadar sabırlı davranmazdı. Benimle biraz yürüyüp kibarlığınızı sürdürmeniz mümkün mü? Biraz midem bulanıyor; sanırım güneş yüzünden."

Dyson onay verircesine başını salladı ve birlikte yürürlerken tüm dikkatini bu garip kişiyi sessizce incelemeye verdi. Adam çok zevkli bir giyime sahipti ve kılı kırk yaran bir gözlemci dahi tarzıyla yahut kıyafetlerinin kesimiyle ilgili hiçbir kusur bula-

mazdı. Yine de şapkasından çizmelerine kadar üstündeki her şey eğreti duruyordu. Dyson adamın ipek şapkasının iğrenç şekle sahip büyük bir melon şapka olduğunu ve üzerindeki ceketin çuvala benzediğini düşünüyordu. İçinden bir ses bu adamın genellikle cebinde temiz bir mendil taşımadığını söylüyordu. Yüzü göze pek hoş gelmiyordu ve açık renkli bıyıklarının belli belirsiz karıştığı çenesindeki kızıla çalan, iki şerit halinde aşağı uzanan az sayıdaki ve soğan biçimindeki sakalı da pek hoş durmuyordu. Doğanın verdiği tüm bu sinyallere rağmen Dyson yanındaki bireyin bir kaba sabalık numunesinden fazlası olduğunu düşünüyordu. Adam kendine karşı koymaya, duygularını dizginlemeye çalışıyordu ama zaman zaman tutkusu kapkara bir şekilde yüzüne tırmanıyordu ve bir çılgın gibi dövünmesini engellemek için bütün gücünü kullandığı aşikârdı. Dyson her an şiddetli bir şekilde serbest kalma olasılığı bulunan okült bir hissiyata bu şekilde engel olunma çabasının son derece tuhaf ve biraz da korkunç olduğunu düşündü. Bir süre yürümüşlerdi ki çok garip bir şekilde tanıştığı kişi sessizce konuştu.

"Gerçekten çok iyisiniz," dedi. "Tekrar özür dilerim; kabalığımın izahı olamaz. Davranışlarımın bir açıklama gerektirdiğini hissediyorum ve size kendimi açıklamaktan memnuniyet duyacağım. Yakınlarda oturulacak bir yer biliyor musunuz? Biraz oturabilirsem çok sevinirim."

"Sevgili beyim," dedi Dyson ağırbaşlı bir şekilde, "Londra'daki tek kafe bu civarlarda bir yerde. Lütfen kendinizi bana bir açıklama borçluymuşsunuz gibi hissetmeyiniz ancak belirtmem gerekiyor ki sizi dinlemekten büyük bir memnuniyet duyarım. Şuradan dönelim."

Sakin bir sokaktan ilerleyip dar bir geçide girdiler ve ardına kadar açık, demir parmaklıklı bir kapının önünden geçtiler. Geçit büyük ve yassı döşeme taşlarıyla doluydu ve her iki tarafında saksılar içinde güzel bitkiler duruyordu. Yüksek duvarların gölgesi, güneşli sokağın sıcak nefesinden sonra hayli makbul bir se-

rinlik yayıyordu. Geçit bir süre sonra küçük bir meydana, hoş bir yere açıldı; Londra'nın kalbine Fransa'dan nakledilmiş bir parça. İki tarafında üzeri saten gibi sarmaşıklarla kaplı yüksek duvarlar vardı, alt taraflarındaki çiçek yatakları güngüzeli, sardunya ve kadife çiçekleri ile sevinç saçıyordu, muhabbet çiçekleri etrafa hoş kokularını yayıyordu ve meydanın ortasında yeşilliğin sakladığı çeşme altındaki havzaya serin bir sağanak yağdırıyor, şırıltı sesi tüm meydanı enfes bir mekân kılıyordu. Sandalyeler ve masalar, aralarında makul bir mesafe bırakılarak yerleştirilmişti. Meydanın diğer ucunda geniş kapılar açık bir şekilde duruyordu; ötesinde uzun ve karanlık bir oda vardı ve trafiğin keşmekeşi uzaklardan yayılan bir mırıltı halini almıştı. Odanın içinde bir ya da iki kişi masalarda oturuyor, bir şeyler yazıyor ve içeceklerini yudumluyorlardı ama bahçe boştu.

"Görüyorsunuz ya, hayli sessiz," dedi Dyson. "Lütfen oturun, Bay–?"

"Wilkins. İsmim Henry Wilkins."

"Şuraya oturun, Bay Wilkins. Bence bu sandalyede oldukça rahat edeceksiniz. Buraya daha önce gelmediğinizi tahmin ediyorum? Bu vakitlerde sessiz olur; saat altıya doğru arı kovanı gibi olacak, masalar ve sandalyeler şu küçük geçide taşacak."

Zili duyan bir garson yanlarına geldi. Dyson kısaca ve kibarca kafenin sahibi M. Annibault'un sıhhatli olduğunu umduğunu söyledikten sonra bir şişe Champigny şarabı sipariş etti.

"Champigny şarabı," dedi kafenin etkisiyle hayli sakinleşmiş olan Bay Wilkins'e bakarak, "son derece hoş bir Tourain şarabı. Ah, işte; izin verin kadehinizi doldurayım. Hoşunuza gitti mi?"

"Evet," dedi Bay Wilkins, "ne olduğunu bilmesem güzel bir Burgundy olduğunu söylerdim. Kokusu nefis. Sizin kadar iyi bir insana denk geldiğim için çok şanslıyım. Deli olduğumu düşünmemiş olmanıza hayret ediyorum. Ama üzerime hücum eden dehşetleri bilseydiniz, elle tutulur hiçbir yanı olmayan tutumumu pek şaşırtıcı bulmazdınız."

Şarabından yudumlayıp arkasına yaslandı ve ağzındaki şarabın, çeşmenin suyunun ve girdikleri küçük limanın serin yeşilliğinin tadını çıkardı.

"Evet," dedi en sonunda, "hakikaten takdire şayan bir şarap. Teşekkür ederim; sizin için bir şişe daha sipariş etmeme müsaade eder misiniz?"

Garsonu çağırdılar. Garson karanlık odanın zeminindeki bir kapıdan merdivenleri indi ve şarabı getirdi. Bay Wilkins bir sigara yaktı ve Dyson piposunu çıkardı.

"Şimdi," dedi Bay Wilkins, "size garip davranışımın açıklamasını yapacağıma dair söz vermiştim. Biraz uzun bir hikâye ama gördüğüm kadarıyla, beyim, yaşamın met cezrinin soğuk bir gözlemcisi değilsiniz. Anladığım kadarıyla diğer insanların talihlerine sıcak ve zekice bir ilgi duyuyorsunuz ve sanırım anlatacağım şeyleri de tamamen ilgi çekicilikten yoksun bulmayacaksınızdır."

Bay Dyson başını salladı ve Bay Wilkins'in cümlelerini biraz süslü bulsa da dikkatini hikâyeye vermeye hazırlandı. Henüz yarım saat önce öfkeden kudurmuş olan Wilkins ise o sırada son derece sakindi. Sigarasını bitirdikten sonra anlatmaya başladı:

Karanlık Vadinin Öyküsü

Batı İngiltere'de yaşayan yoksul ama öğrenim sahibi bir rahibin oğluyum – fakat kusura bakmayın unutuyorum, bu detaylar pek ilginç değil. O halde kısaca babamın demin de dediğim gibi öğrenim sahibi bir adam olduğunu, büyük insanları pohpohlamak için kullanılan sahte zanaatları asla öğrenmediğini ve asla kendini ön plana çıkarma gibi rezil şeylere tenezzül etmediğini belirteyim. Kadim seremoniler ve tuhaf âdetlere olan düşkünlüğü, benzersiz iyilikseverliği ve ilkel, ateşli dindarlığından ötürü kırsal bölgedeki kilisenin cemaati tarafından çok sevilmiş olsa da Kilise'de yükselmek için rahiplerin atması gereken adımlar bunlar değildir ve babam altmış yaşına geldiğinde otuz yaşında kabul ettiği maaşı

almaya devam ediyordu. Geliri Anglikan bir rahipten beklenen itidali sağlamasına zar zor yetiyordu; birkaç sene önce öldüğünde tek çocuğu olarak ben kendimi yüz pound bile etmeyen kıt bir sermayeyle dünyaya atılmış halde varlık problemleriyle baş başa buldum. Kırsal bölgede yapabileceğim hiçbir şey olmadığını hissediyordum ve bu tür durumlarda genellikle olduğu üzere Londra beni bir mıknatıs gibi çekiyordu. Bir ağustos günü sabahın erken saatlerinde çimlerin üzerinde ve patikaların yüksek noktalarında çiyler parıldarken komşularımdan biri beni tren istasyonuna bıraktı ve böylece geniş fundalar ve dik, kayalık tepelerin tüyler ürpertici mazgallı siperlerine veda ettim. Londra'ya yaklaştığımızda saat altıya geliyordu; Acton'ın etrafındaki tuğla fabrikalarının belli belirsiz, mide bulandırıcı kokusu açık pencereden giriyordu ve yerden yükselen bir sis vardı. Bir süre sonra ardı arkası kesilmeyen ciddi ve yeknesak sokakların görüntüsü içime bir monotonluk hissi yaydı; sıcak hava daha da ısınmış gibiydi; kirli ve ihmal edilmiş arka bahçeleri Paddington'ın yakınlarındaki sıraya bitişik olan kasvetli ve bakımsız evlerin altına vardığımızda Londra'nın bayıltıcı soluğunun beni boğacağını hissettim. Bir faytona binip uzaklaştım ve geçtiğim her sokakla birlikte içimdeki kasvet daha da arttı; panjurları indirilmiş gri evler, neredeyse bomboş yollar ve yürümekten ziyade yavaşça sendelermiş gibi duran yayalar kalbimi sıkıştırıyordu. O gece Strand civarındaki küçük bir otelde kaldım, Londra'ya gittiği o birkaç sefer babamın da kaldığı yerde; akşam yemeğinden sonra dışarı çıktığımda Strand ve Fleet Street'in gerçek neşesi ve canlılığı ruh halimi pek değiştirmedi zira bu koca şehirde tanıdığım olduğunu bile söyleyebileceğim tek bir kişi yoktu. Sizi bir sonraki senenin hikâyesiyle yormayacağım zira batmakta olan bir insanın maceraları hatırlamaya değmeyecek kadar bayattır. Param beni uzun süre idare etmedi; iyi giyimli olmam gerektiğini fark ettim, aksi takdirde insanlar beni dinlemeye bile tenezzül etmiyorlardı; nazik muamele görmem için iyi bilinen mahallelerden birinde oturmam gerekiyordu. Şim-

di geri dönüp baktığımda niteliklerine sahip olmadığımı gördüğüm pek çok işe başvurdum; ticari alışkanlıklara dair en ufak bir fikrim olmamasına karşın tezgâhtar olmaya çalıştım, edebiyata dair genel bir bilgi ve berbat bir el yazısının ticari çevrelerde küçümsendiğini acı bir şekilde tecrübe ettim. O günün en meşhur roman yazarlarından birinin en etkileyici eserlerinden birini okuyordum ve mürekkep yalamış dostlar bulmak adına Fleet Street barlarının müdavimi olmuştum. Birileriyle tanışmanın edebiyat kariyerinde vazgeçilmez olduğunu anlamıştım. Hayal kırıklığına uğradım; bitişik masalarda oturan beyefendilerle birkaç kez konuşmaya çalıştım ama kibar bir şekilde yaptığım şeyin tuhaf olduğu söylendi. Yavaş yavaş mali kaynağım eridi; artık nasıl göründüğümü düşünemiyordum; mütevazı bir mahalleye taşındım ve öğünlerim birer ekmekten ibaret olmaya başladı. Birde dışarı çıkıp ikide geri dönüyordum, yalnızca sütlü kek yiyordum. Kısacası bedbahtlığa aşina oldum; Hyde Park'ta çamur ve buzlar arasında bir bankta oturmuş bir parça ekmek kemirirken yoksulluğun yakıcılığını ve bir berduşun durumundan daha dipleri görmüş bir beyefendinin duygularını hissettim. Hevesim kırılmış olmasına karşın para kazanma çabalarımdan vazgeçmiyordum. Gazetelerdeki iş ilanlarına başvuruyor, bir fırsat çıkar diye gözlerimi açık tutuyor, kırtasiyecilerin camekânlarına bakıyordum. Bir akşam Ücretsiz Kütüphanelerden birinde otururken gazetelerin birinde bir ilan gördüm. Şöyle bir şeydi: "Bir beyefendi edebi zevk sahibi ve yetenekli bir sekreter ve kâtip arıyor. Seyahat problemi olmamalı." Elbette böylesi bir ilana yüzlerce kişinin başvuracağını biliyordum ve bu yüzden işi alma olasılığımın son derece düşük olduğunun farkındaydım; ama bahsedilen adrese gittim ve West End'deki büyük bir otelde kalan Bay Smith'e yazdım. Birkaç gün sonra bir not aldığımda kalbimin yerinden çıkacak gibi olduğunu itiraf etmem gerek. İlk fırsatta Cosmopole'a gelmemi söylüyordu. Yaşamda başınızdan ne gibi şeyler geçti bilmiyorum beyim ve bu yüzden böylesi anlar deneyimlediniz mi bir fikrim yok. Hafif

bir mide bulantısı, hiç olmadığı kadar hızlı atan kalbim, boğazımda bir düğüm ve konuşma zorluğu; Cosmopole'a yürürken bu haldeydim. Otelin kapı görevlisi ne dediğimi anlamadığı için kendimi iki kez tekrarlamak zorunda kaldım ve yukarı çıkarken avuçlarım terlemişti. Bay Smith'in görünüşünden etkilenmiştim; benden daha genç görünüyordu ve yüzünde sıcak ve müstereddit bir ifade vardı. İçeri girdiğimde bir şeyler okuyordu. İsmimi söylediğimde başını kaldırdı. "Sevgili beyefendi," dedi, "sizi gördüğüme gerçekten çok sevindim. Bana gönderme inceliği gösterdiğiniz mektubunuzu dikkatle okudum. Bu sizin el yazınız mı?" Bana yazdığım mektubu gösterdi ve ona kendim için bir sekreter tutabilecek kadar kısmetli olmadığımı söyledim. "O halde beyefendi," diye devam etti, "verdiğim iş ilanı tam size göre. Seyahat probleminiz yok diye tahmin ediyorum?" Tahmin edebileceğiniz üzere bana yaptığı teklifi büyük bir şevkle kabul ettim ve böylelikle Bay Smith'e hizmet etmeye başladım. İlk birkaç hafta özel bir şey yapmadım; üç aylık maaşım, yiyecek ve yatacak yer için cömert bir avans verildi. Ama bir sabah talimatım doğrultusunda oteli aradığımda efendim bir deniz yolculuğu için hazırlanmamı söyledi. Gereksiz detayları geçersem, iki hafta sonra New York'a indik. Bay Smith yaptığı işin özel bir iş olduğunu söyledi ve bunun için hususi araştırmalar yapması gerekiyordu; kısacası Uzak Batı'ya seyahat etmemiz gerektiğini öğrendim.

New York'ta bir hafta kadar geçirdikten sonra vagonlara yerleştik ve akla hayale gelmeyecek denli yorucu yolculuğumuz başladı. Dev tren gece gündüz dur durak bilmeden ilerliyor, isimleri bana çok garip gelen şehirlerden geçiyor, tehlikeli viyadükleri yavaşça aşıyor, sıradağları ve çam ormanlarını arkasında bırakıyor, sık ağaçlar arasına dalıyordu, kilometreler ve saatler boyunca aynı monotonluğa sahip çalılık manzarası kaybolmuyordu. Bir yandan kötü yerleştirilmiş tren yolunda tekerleklerden aralıksız yükselen takırtılar, aynı kompartımanda oturduğumuz kişilerin konuşmasını duymamızı neredeyse imkânsız kılıyordu. Hetero-

jen ve sürekli değişen bir gruptuk; çoğu zaman gecenin köründe frenlerin ani feryadıyla uyanıyor, dışarı baktığımda yalnızca ahşap evler bulunan bir kasabanın barın loş ışığıyla aydınlanan kılıksız sokaklarında durduğumuzu görüyordum. Birkaç sert görünümlü kişi gelip vagonlara bakıyor, arada sırada da bazı yolcular iniyordu. Bazen tahta peronda bekleyen birkaç kişilik grupların trene bindiği de oluyordu. Yolcuların çoğu İngilizdi: bin yıllık palamar yerinden kopmuş ve alkalik çöle ya da Rocky Dağlarına giden mütevazı aileler. Adamların kendi aralarında Amerika'nın bakir topraklarından elde edilecek büyük paralar hakkında konuştuğunu duyuyordum ve tamirci olan birkaç kişi Birleşik Devletler'in fabrikalarında ve demiryollarında nitelikli işçilere verilen muazzam maaşlar hakkında konuşuyorlardı. Bu sohbet genellikle birkaç dakika sonra kuruyup sonlanıyordu ve üzerinde koca bir gri denizin ortasında donmuş gibi duran birkaç bahçesiz, çiçeksiz, ağaçsız ahşap evler bulunan ıssız ve engin çayırlara ya da çirkin çalılıklara bakan adamların yüzlerinde bir mide bulantısı ve ümitsizlik olduğunu görüyordum. Günler boyu dalgalanan gök çizgisi ve biçimsiz, renksiz ve çeşitlilik barındırmayan toprakların ıssızlığı biz İngilizlerin kalbini sıkıştırıyordu; bir gece yatarken bir kadının hıçkıra hıçkıra ağladığını, böyle bir yere gelmiş olmak için ne gibi bir kabahat işlediğini sorduğunu duydum. Glouchestershire aksanıyla konuşan kocası onu telkin etmeye çalışıyor, toprakların çok zengin olduğunu, sürüldükleri takdirde kendiliğinden ayçiçekleriyle dolacağını söylüyordu ama kadın küçük bir çocuk gibi annesini, eski kulübelerini ve arı kovanlarını özlediğini söyleyerek ağlamaya devam ediyordu. Tüm bu hüzün beni de etkiliyordu ve başka bir şey düşünecek bir halim olmuyordu; Bay Smith'in bu kırsal bölgede ne aradığı ve böylesi bir arazide ne tür bir edebiyat araştırması yapılabileceği düşünceleri aklıma bile gelmiyordu. Yine de arada sırada içinde bulunduğum durumun garip olduğunu fark ediyordum; dolgun bir maaş karşılığında yazın yaveri olarak tutulmuştum ama efendimi hiç tanımıyordum; bazen va-

gonda yanıma gelip kırsal bölge hakkında birkaç banal yorumda bulunuyordu ama çoğunlukla kendi başına oturuyor, kimseyle konuşmuyordu ve anladığım kadarıyla derin düşüncelere dalmıştı. Sanırım New York'tan ayrıldığımızın beşinci gününde kısa bir süre sonra trenden ineceğimizi çıtlattı; önümüzde vahşi ve yabani bir şekilde yükselen dağlara bakıp ve bu istiflenmiş kaya yığınlarını yuvası bilen mutsuz insanlar olup olmadığını düşünürken Bay Smith hafifçe omzuma dokunmuştu. "Trenden indiğimiz zaman memnun olacağın şüphesiz, Bay Wilkins," demişti. "Dağlara bakıyordun, değil mi? Umarım bu gece varırız. Tren, Reading'de duracak; sanırım yolumuzu bulmayı başarabiliriz."

Birkaç saat sonra makinist Reading istasyonunda treni durdurdu ve indik. Kasaba, içinde neredeyse tamamen ahşap evler bulunmasına karşın son iki gündür geçtiğimiz kasabalara kıyasla çok daha büyük ve canlıydı. İstasyon kalabalıktı ve zil ve düdük sesi yükseldiği zaman pek çok insanın trenden inmeye, bir o kadar insanın da trene binmeye hazırlandığını gördüm. Yolcular dışında epey kalabalık bir insan grubu daha vardı. Bunların bir kısmı dostlarını ve akrabalarını karşılamaya ya da yolcu etmeye gelmişti ama içlerinde aylak adamlar da bulunuyordu. Reading'de bizimle birlikte birkaç İngiliz daha trenden indi ama öylesine büyük bir kargaşa vardı ki onları neredeyse ânında gözden kaybettim. Bay Smith bana kendisini takip etmemi işaret etti ve bir süre sonra kendimizi kalabalığın ortasında bulduk; sürekli çalan ziller, insan seslerinin uğultusu, düdüklerin çığlıkları ve trenin dumanının tıslamasından ötürü afalladığım için işverenimin peşinden yalpalayarak yürürken nereye gittiğimizi ve bilmediğimiz bir bölgede yolumuzu nasıl bulacağımızı sorgulayamadım. Bay Smith şapkasının geniş kenarlarının iki yanını kulaklarına doğru hafifçe eğmişti ve tüm erkekler aynı motife sahip şapkalar takıyor oldukları için kalabalığın içinde onu seçmekte zorlanıyordum. En sonunda kalabalığın içinden çıktık. Bay Smith bir ara sokağa girdi ve sağa ve sola birkaç keskin dönüş yaptı. Güneş batıyordu ve galiba ka-

sabanın ıssız bir bölgesinden geçiyorduk. Pek aydınlık olmayan sokaklarda çok az insan vardı ve bunların çoğu da itici tiplerdi. Birdenbire köşedeki bir evin önünde durduk. Kapıda bir adam duruyor, görünüşe göre birini bekliyordu. Smith'le keskin bir şekilde birbirlerine baktıklarını gördüm.

"New York'tan herhalde bayım?"

"New York'tan!"

"Pekâlâ; hazırlar, ne zaman isterseniz alabilirsiniz. Emirlerimi biliyorum ve bu işi yapacağım."

"Âlâ, Bay Evans, biz de bunu istiyoruz. Paramız sağlam. Getiriniz."

Ben sessiz kalıp bu diyaloğu dinledim ve ne anlama geldiğini düşündüm. Smith sokakta sabırsızca volta atmaya başladı, Evans ise kapının önünde durmaya devam ediyordu. Keskin bir ıslık çalmıştı. Sessiz ve sakin bir şekilde bana bakıyordu, sanki bir daha gördüğü zaman yüzümü hatırlamak istermiş gibi bir havası vardı. Tüm bunların ne anlama gelebileceğini düşünürken çirkin ve kamburu çıkmış bir adam bir yan geçitten çıktı ve iki tane bir deri bir kemik at getirdi.

"Ata binin Bay Wilkins ve çabuk olun," dedi Smith. "Yola koyulmamız gerek."

Atlarımızı başımıza üşüşen karanlığın içine sürdük, çok geçmeden arkama dönüp baktığımda uzakta ovayı ve kasabanın belli belirsiz ışıklarını gördüm; önümüzde ise dağlar yükseliyordu. Smith atını sanki Piccadilly'de sürüyormuş gibi sert patikaya koştu ve ben de elimden geldiğince onu takip ediyordum. Yorgun ve bitkindim, etrafımı pek inceleyemiyordum; yokuş yukarı bir patikada olduğumuzu hissediyordum ve yolun kenarında iri taşlar olduğunu fark ettim. Yolculuk üzerimde pek bir etki yaratmadı; sık bir karaçam ormanından geçerken atlarımızın kayaların aralarından zorlanarak geçtiğini hayal meyal hatırlıyorum. Rakım yükseldikçe oksijenin azalmasının üzerimde garip bir etki yarattığını da hatırlıyorum. Sanırım yolculuğun son kısmında

yarı uyuyor gibiydim ve Smith konuşunca şaşkınlıkla kendime geldim.

"İşte geldik Wilkins. Burası Mavi Kaya Parkı. Manzaranın tadını yarın çıkarabilirsin. Bu akşam bir şeyler yiyip uyuyacağız."

Kaba saba görünümlü bir evden bir adam gelip atları aldı ve bizi içeride kızartılmış biftek ve tatsız bir viskinin beklediğini gördük. Garip bir yere gelmiştik. İçeride üç oda vardı – içinde yemek yediğimiz oda, Smith'in odası ve benim odam. İşleri yapan sağır ve yaşlı adam bir tür kulübede yatıyordu ve ertesi sabah uyanıp dışarı çıktığımda evin dağların arasındaki bir tür oyukta yer aldığını fark ettim; ağaçların arasında yer alan çam kümeleri ve devasa mavimsi gri kayalardan ötürü buraya Mavi Kaya Parkı adı verilmiş olmalıydı. Dört bir tarafımız kar kaplı dağlarla çevriliydi, hava şarap gibi kokuyordu ve yokuşu tırmanıp aşağı bakıp etraftaki insan sayısını göz önüne aldığımda pekâlâ Pasifik'in ortasındaki küçük bir adada olduğum bile söylenebilirdi. İnsana dair tek iz içinde uyuduğum kaba saba, ahşap evdi ve nispeten rahat ulaşılabilecek bir mesafede benzer evlerin olduğunu bilmiyordum, zira mesafe Rocky Dağlarında ancak hakkında tahmin yürütülebilecek bir şeydir. Ama o sırada korkunç bir yalnızlık hissi üzerime çullandı ve büyük ova ve büyük denizin beni bildiğim dünyadan ayırıyor olduğu düşüncesi boğazımı sıktı. O anda o dağdaki oyukta öleceğimi düşündüm. Korkunç bir andı ve hâlâ unutmuş değilim. Elbette korkumu yenmeyi başardım; bu deneyimi yaşadığım için daha güçlü olmam gerektiğini düşündüm, her şeyi iyi tarafından görmem gerektiğine kanaat getirdim. Yeterince zorlu bir yaşamdı. Tamamen kendi başımaydım. Smith'i nadiren görüyordum, ne zaman eve gelip gittiğini de bilmiyordum. Genellikle çok uzaklarda olduğunu düşünüyordum ve ne zaman odasından çıktığını görsem şaşırıyordum. Odasından çıktıktan sonra kapısını kilitliyor ve anahtarı cebine koyuyordu; birkaç kez, ben odasında meşgul olduğunu düşünürken botları kir toz içinde eve geldiğini gördüm. İş bakımından ise tam bir sinekür keyfi sürüyordum; yapmam gereken hiçbir şey ol-

madığı için vadide geziyor, yemek yiyor ve uyuyordum. Öyle böyle yaşama alıştım ve kendimi epey rahat hissetmeye başladım. Bir süre sonra evden uzaklaşmaya, etrafı keşfetmeye koyuldum. Bir gün komşu vadiye gitmeyi başarmıştım ki birdenbire odun kesen bir grup adama denk geldim. Yanlarına gittim, bazılarının İngiliz olduğunu umuyordum; yani en azından insanlardı ve bir sohbet edebilme fırsatı yakalamıştım zira bahsettiğim yaşlı adam yarı kör ve tamamen sağır olmasının yanında dilsiz gibiydi. Sert bir karşılamaya kendimi hazırladım, nazik olmayacaklarını düşündüm ama yine de gördüğüm ters bakışlar ve aldığım kısa ve aksi cevaplar beni şaşırttı. Adamların garip bir şekilde birbirlerine baktıklarını gördüm. İçlerinden biri işini bırakıp silahına dokunmaya başlayınca yoluma geri dönmek zorunda kaldım ve beni insanların hayvanlardan daha vahşi olduğu bir yere getiren kadere küfürler ettim. Hayatın ıssızlığı bana bir kâbus gibi zulmetmeye başladı; birkaç gün sonra avcılar ve turistleri ağırlayan bir han bulunan birkaç kilometre ötedeki bir tür istasyona yürümeye karar verdim. İngiliz beyefendiler genellikle orada geceliyordu ve kırsalda karşılaştığım kişilere kıyasla daha iyi muamele göreceğimi umuyordum. Beklediğim gibi bir grup insanın otel görevi gören ahşap yapının kapısında durduğunu gördüm ve yaklaştığımda baş başa verdiklerini ve birbirlerine baktıklarını fark ettim. Yanlarına gittiğimde altı ya da yedi avcı buz gibi bir vahşetle, iğrenç ve zehirli bir yılana bakıyorlarmış gibi bana baktılar. Buna katlanamayacağımı hissedip haykırdım:

"Burada bir İngiliz beyefendisi ya da biraz medeni kimse yok mu?"

Adamlardan biri elini kemerine attı ama yanındaki adam onu durdurup bana cevap verdi.

"Çok geçmeden biraz medeniyet becerimiz olduğunu öğrenirsin bayım ama pek hoşuna gideceğini sanmam. Neyse, buralarda oyalanan bir İngiliz var ve seni görmekten memnun olacağına şüphem yok. İşte, Bay D'Aubernoun."

Bir İngiliz toprak sahibi gibi giyinmiş genç bir adam gelip kapıda durdu ve bana baktı. Adamlardan biri beni işaret etti.

"Dün gece hakkında konuştuğumuz kişi buydu. Onu görmek isteyebileceğini düşünmüştük bey, işte burada."

Genç adamın iyi huylu İngiliz yüzü karardı, sert bir şekilde bana baktı ve tiksinti ve nefretle arkasını döndü.

"Bayım," diye bağırdım, "bu şekilde davranılmayı hak edecek ne yaptım bilmiyorum. Siz hemşerimsiniz, biraz kibarlık beklemiştim."

Arkasını dönüp bana baktı ve sonra içeri girecek gibi oldu ama sonra fikrini değiştirip yanıma geldi.

"Bence son derece basiretsizce davranıyorsunuz. Müsamahama güveniyor olmalısınız ama bunun çok uzun sürmeyeceğini bilmeniz gerekir; hatta çok kısa sürebilir. Şunu da eklemeliyim ki bayım, kendinize İngiliz adı veriyor ve İngiltere'nin ismini toz toprağın içinde sürüklüyor olabilirsiniz ama bir İngiliz nüfuzunun yardımınıza koşmasına güvenmeyin. Ben sizin yerinizde olsaydım burada pek durmazdım."

Hana girdi ve adamlar sessizce yüzüme baktılar. Orada öylece durmuş, delirmiş olup olmadığımı düşünüyordum. Evin hanımı dışarı çıkıp vahşi bir hayvan ya da yabaniymişim gibi bana baktı. Ona dönüp sessizce konuştum.

"Çok açım ve dilim damağım kurudu, uzun bir yoldan geliyorum. Çok param var. Bana yiyecek ve içecek bir şeyler verir misiniz?"

"Hayır, vermem," dedi. "Şunu kessen iyi olur."

Yaralanmış bir hayvan gibi sürünerek eve döndüm ve yatağıma yattım. Çözmenin imkânsız olduğu bir yapboz gibiydi her şey. Öfke, utanç ve dehşet dışında hiçbir şey hissetmiyordum; başka bir vadideki bir evin yanında geçerken de aynı şeyleri hissettim zira dışarıda oynayan çocuklar beni görünce çığlıklar atarak evlerine koştular. Meşgul olabileceğim bir şey bulmak adına yürümek zorunda kaldım. Mavi Kaya Parkı'nda sessizce oturup bütün gün

dağlara baksaydım ölürdüm; ama gördüğüm tüm insanlar bana aynı nefret ve tiksintiyle bakıyorlardı. Bir keresinde gür bir çalılığın arasından geçerken bir silah sesi duydum ve bir kurşunun zehirli tıslaması kulağımın yanından geçip gitti.

Bir gün beni şaşkına çeviren bir sohbete kulak misafiri oldum; bir kayanın arkasında oturmuş dinlenirken patikadan iki adam geldi ve durdular. Bir tanesinin ayağına sarmaşıklar dolanmıştı ve epey küfrediyordu. Diğeri ise kahkahalara boğulmuştu ve onların arada sırada işe yaradıklarını söyledi.

"Ne diyorsun be?"

"Pek bir şey demiyorum. Ama pek rastlanmıyorlar, bu sarmaşıklar, bazen ip bulunmuyor etrafta."

Küfreden adam bunu duyunca kıkırdadı. Sonra oturup pipolarını yaktıklarını duydum.

"Son zamanlarda onu gördün mü?" diye sordu espritüel olan.

"Geçen gün gördüm ama lanet kurşun ıskaladı. Efendisinin şansı onda da var sanırım beyim ama çok uzun sürmez. Jinks'e gidip onun sabrını sınadığını sen de duydun. Ama genç İngiliz onu epey alaşağı etti, görecektin."

"Bu ne anlama geliyor ki?"

"Bilmiyorum ama sanırım bitirmek gerekecek, hem de eski usul. Zencileri nasıl hallettiklerini biliyor musun?"

"Evet beyim, ondan biraz gördüm. Brown'un dükkânında birkaç galon parafin bir dolar tutar ama bence yine de ucuz."

Bunları konuştuktan sonra yollarına devam ettiler. Bense kayanın arkasında sessizce durmaya devam ettim, yüzüm terden sırılsıklamdı. Midem o kadar bulanıyordu ki ayakta duramıyordum ve eve yaşlı bir adam gibi değneğime yaslanarak yürüyebildim. İki adamın benden bahsettiğini ve beni korkunç bir ölümün beklediğini biliyordum. O gece uyuyamadım. Yatakta döndüm durdum, tüm bunların anlamını çözmeye çalıştım. En sonunda gecenin köründe yataktan kalktım, üstümü giyinip dışarı çıktım. Nereye gittiğimi umursamıyordum; yalnızca kendimi yorana kadar yü-

rümem gerektiğini hissediyordum. Berrak bir geceydi, gökte dolunay vardı ve birkaç saat içerisinde dağlarda iç karartıcılığıyla nam salmış bir yere, kayaların arasında bulunan ve Kara Kanyon Körfezi diye bilinen bir yere yaklaştığımı fark ettim. Uzun seneler önce talihsiz bir İngiliz grubu orada kamp yapmış ve yerliler tarafından etrafları çevrilmiş. Tutsak edilmişler, tecavüze uğramışlar ve akla hayale sığmayacak işkencelerle öldürülmüşler. Avcı ve ormancıların en sertleri gündüz vakti dahi oraya hiç yanaşmıyorlardı. Kanyonun üzerindeki sık çalıların arasında yürürken sesler duydum ve öyle bir saatte orada kimin olabileceğini merak ettim. Mümkün olduğunca az ses çıkarmaya çalışarak yürümeye devam ettim. Kayaların kenarında koca bir ağaç vardı, yere yatıp ağacın gövdesinin arkasından Kara Kanyon Körfezine baktım. Göğün ortasından vuran ay ışığı ta iliklerine kadar aydınlatıyor, sivri kayadan ölüm kadar kara gölgeler saçıyordu ama kanyonun üst tarafındaki kayalar karanlıktı. Arada sırada zar gibi bir bulut ayın önünden geçtiği zamanlarda ay ışığını hafif bir peçe engelliyormuş gibi oluyordu; körfezde insanın iliklerine kadar işleyen bir rüzgâr esiyordu. Dediğim gibi aşağı baktım ve yirmi kadar adamın bir kayanın etrafında yarım daire oluşturduklarını gördüm; hepsini tek tek seçebiliyordum ve çoğunu tanıyordum. En fenaların da en fenalarıydılar, Londra'daki hiçbir delikte bulunmayacak denli alçak insanlardı ve az sayılmayacak denlisinin aklında cinayet işlemek ve cinayet işlemekten de beterleri vardı. Bay Smith kayanın önünde onlara ve bana dönük duruyordu. Kayanın üzerinde büyük bir terazi vardı, dükkânlarda kullanılan türden. Smith'in sesinin kanyonda yükseldiğini duydum ve kalbim buz kesti.

"Cana karşılık altın," diye bağırdı, "bir cana karşılık altın. Her kilo altına karşılık bir düşmanın kanı ve canı."

Bir adam öne çıkıp elini kaldırdı ve diğer eliyle terazinin kefesine parlak bir topak bıraktı. Bu topak takırdayınca Smith adamın kulağına bir şey fısıldadı. Sonra tekrar haykırdı:

"Altına karşılık kan; bir kilo altına karşılık bir düşmanın canı. Terazideki kaç kilo altın varsa, o kadar can."

Adamların hepsi teker teker öne çıktı ve sağ ellerini kaldırdılar; terazi altını tartıyordu ve Smith her defasında öne eğilip adamların kulağına bir şey söylüyordu. Sonra tekrar haykırdı:

"Arzu ve şehvet, terazideki altınlara karşılık. Her altın kilosu karşılığında arzunun tatmini."

Aynı şeyin tekrarlandığını gördüm; yükselen el ve ölçülen metal ve fısıldayan ağız ve tüm yüzlerde kara bir tutku.

Sonra adamlar teker teker tekrar Smith'e yaklaştılar. Boğuk bir sohbet yaşandı; Smith'in açıklama yaptığı ve talimatlar verdiğini görebiliyordum. Yol gösteren biri gibi işaretler yapıyordu ve birkaç kez ellerini hızla savurdu, sanki yolun açık olduğunu ve bulmamalarının mümkün olmadığını göstermek istermiş gibiydi. Ona o kadar odaklanmıştım ki başka hiçbir şeye dikkat etmedim ve en sonunda birdenbire kanyonun boş olduğunu fark edip şaşırdım. Bir an önce iki tanesi kayadan biraz uzakta duran kötücül yüzlü adamların grubunu gördüğümü düşünmüştüm; bir an için o tarafa bakmıştım ve tekrar kanyona baktığımda ise bomboş olduğunu görmüştüm. Dehşete düşmüş vaziyette eve döndüm ve bitkinlikten ötürü ânında uykuya daldım. Saatlerce uyuduğuma şüphe yok ama uyandığımda güneş daha yeni doğuyor, yatağımı aydınlatıyordu. Şiddetli bir şekilde sarsılmışım gibi uykumdan sıçrayarak uyandım ve şaşkın bir şekilde etrafıma bakarken odada üç kişinin olduğunu görüp şaşırdım. Bir tanesi elini omzuma koymuştu.

"Hadi beyim, uyan. Zamanın doldu anladığım kadarıyla ve dışarıda çocuklar seni bekliyor, çok aceleleri var. Hadi; kıyafetlerini giy, bu sabah biraz serin."

Diğer iki adamın ekşi bir şekilde birbirlerine gülümsediklerini gördüm ama hiçbir şey anlamadım. Üstümü giydim ve hazır olduğumu söyledim.

"Peki o zaman, hadi. Nichols, sen önden git, Jim'le ben beyefendiye yardım edelim."

Beni gün ışığına çıkardılar ve giyindiğim sırada beni şaşırtan boğuk fısıltıların sebebini o zaman anladım. Dışarıda bekleyen iki yüz kadar erkek ve birkaç kadın vardı, beni gördüklerinde alçak sesli bir homurtu yükseldi. Ne yaptığımı bilmiyordum ama o ses kalbimin deli gibi çarpmasına ve alnımın terlemesine yol açtı. Şaşkın bir şekilde kalabalığın kargaşasının sanki bir perdenin arkasından yükseliyormuş gibi olduğunu fark ettim, konuşmaları kulak tırmalıyordu ve o insanların hiçbirinin bakışlarında merhamet yoktu, anlayamadığım bir arzu vardı. Bir tür merasim eşliğinde vadinin yokuşunu çıktık ve dört bir tarafım elinde tabanca olan adamlarla çevriliydi. Arada sırada kulağıma sesler geliyordu ama duyduğum sözcükler ve cümleleri herhangi bir hikâyeye bağlanmıyordu. Ama bir nefret cümlesini ayırt ettim; garip ve kulağa imkânsız gelen hikâye parçaları duydum. Birisi kurnazca hazırlanmış yollarla cezbedilerek evlerinden çıkarılan ve iğrenç işkencelerle öldürülen, karanlık ve ıssız yerlerde yılanlar gibi kıvranan halde bulunmuş, birinin kendilerini öldürüp işkenceye son vermesi için yalvaran insanlardan bahsediyordu; başka bir sesin birkaç gün ortadan kaybolduktan sonra geri dönüp ölen, ölüm ıstırabı içindeyken dahi utançtan kıpkırmızı olan masum kızlara dair bir şeyler anlattı. Tüm bunların ne anlama geldiğini ve neler olacağını merak ediyordum ama o kadar yorgundum ki rüyadaymış gibi yürüyor, uyku dışında hiçbir şeyi arzulamıyordum. En sonunda durduk. Tepenin Mavi Kaya Vadisine bakan zirvesine varmıştık ve sıklıkla oturduğum ağaç kümesinin altında durduğumuzu fark ettim. Silahlı adamlardan oluşma bir grubun ortasındaydım ve iki üç adamın bir tarafa odun yığdığını, diğerlerinin ise bir ipi kontrol ettiklerini gördüm. Sonra kalabalıkta bir hareketlenme oldu ve bir adam itilerek öne çıktı. Elleri ve ayakları bir iple sıkıca bağlanmıştı ve yüzü ağza alınmayacak bir kötülükle dolu olmasına karşın yüz hatlarına işlemiş ve dudaklarını büzmüş acıdan dolayı ona acıdım. Onu tanıyordum: Siyah Kanyon Körfezinde Smith'in etrafına toplan-

mış adamlardan biriydi. Bir anda adamın bağlarını çözdüler ve kıyafetlerini çıkardılar; ağaçlardan birinin altına götürdüler ve boynuna ucu ağacın etrafını dönen bir ip geçirdiler. Çatallı bir ses emir verdi; ayak seslerinden sonra ip daha da gerildi; tam karşımda kararmış yüzü, kıvranan uzuvları ve utanç verici, acı dolu ölümü gördüm. Hepsini önceki gece kanyonda gördüğüm yarım düzine adam tek tek önümde boğuldu ve cesetleri yere atıldı. Sonra bir duraklama oldu ve beni bir süre önce dürterek uyandıran adam yanıma geldi.

"Şimdi senin sıran bayım. Sana kendinle hesaplaşman için beş dakika veriyoruz, o bitince beden bulmuş Tanrı adına seni bu ağaçta canlı canlı yakacağız."

O anda işe uyandım ve anladım. Haykırdım:

"Neden, ben ne yaptım? Bana neden zarar vermek istiyorsunuz ki? Ben zararsız bir insanım, yanlış bir şey yapmadım." Ellerimle yüzümü örttüm; çok acınasıydı, korkunç bir ölüme gidecektim.

"Ben ne yaptım?" diye haykırdım tekrar. "Beni başkasıyla karıştırmış olmalısınız. Beni tanıyor olamazsınız."

"Seni kara kalpli şeytan," dedi yanımdaki adam, "gayet iyi tanıyoruz seni. Sen cehennemde yanarken bu bölgede yaşayan herkes Jack Smith'e lanetler yağdıracak."

"Benim adım Smith değil," dedim içimde kalan azıcık umutla. "Benim adım Wilkins. Ben Bay Smith'in sekreteriyim ama onu tanımıyorum."

"Kara yalancıyı dinleyin," dedi adam. "Sekretermiş! Geceleyin sinsice sıvışacak ve yüzünü karanlıkta tutacak kadar zekiydin ama en sonunda izini bulduk. Ama zamanın doldu. Gel bakalım."

Beni sürükleyip ağaca zincirlediler. Etrafıma odunlar attılar ve gözlerimi kapadılar. Sonra üzerime bir sıvı boşaltıldığını hissettim ve başımı kaldırınca bir kadının bana bakıp sırıttığını gördüm. Benim ve tahtaların üzerine epey bir benzin dökmüştü. Bir ses duyuldu: "Ateşe verin." Sonra bayıldım ve ne oldu bilmiyorum.

Gözlerimi açtığımda sade ve rahat olmayan bir odadaki yatakta yatıyordum. Doktorun biri burnuma kuvvetli bir kokusu olan tuzlar tutuyordu. Yatağın yanında bir beyefendi duruyordu, sonra kendisinin şerif olduğunu öğrendim.

"Söylemeliyim ki bayım," diye girdi söze, "hiç görülmemiş şekilde ince ince ciyakladınız. Çocuklar sizi ateşe vermek üzereyken ekibimle birlikte geldim ve sizi kurtarmak için epey bir dil döktüğümü söyleyebilirim. Onları da suçlamıyorum bu arada; sizin Kara Körfez çetesinin lideri olduğunuzdan eminlerdi ve onları sizin Jack Smith olmadığınıza inandıramadım. Neyse ki Evans adında buralı bir adam bizimle birlikteydi. O sizi Jack Smith'le birlikte gördüğünü ve sizin de kendiniz olduğunu söyledi. Biz de getirip sizi nezarete aldık ama dilerseniz gidebilirsiniz, tabii baygınlığınız geçince."

Ertesi gün trene bindim ve üç hafta içinde Londra'ya döndüm; yine neredeyse beş kuruşsuz bir şekilde. Ama o andan itibaren talihim dönmeye başladı. Tüm yönlerde nüfuz sahibi arkadaşlar edindim; banka yöneticileri arkadaşım olmak istiyor, editörler kendilerini resmen kollarıma atıyorlardı. Tek yapmam gereken kariyerimi seçmekti ve bir süre sonra doğamın beni nispeten boş zamanımın olduğu bir yaşama yönlendirdiğini fark ettim. Neredeyse gülünç sayılabilecek bir rahatlıkla zengin bir politik kulüple bağlantılı, dolgun maaşlı bir pozisyona kavuştum. Parklara yakın merkezi bir mahallede muhteşem bir bürom var; ben öğlen ya da akşam yemeği yiyeceğim zamanlarda kulübün şefi elinden gelen her şeyi yapıyordu ve mahzendeki nadir bulunan şaraplar emrime amadeydi. Yine'de Londra'ya döndüğümden beri kendimi bir gün için bile olsun güvenli ya da huzurlu hissetmedim; uyandığımda Smith'in yatağımın başında dikiliyor olduğunu görmekten korkuyordum ve attığım her adım beni sarp kayalıkların ucuna daha da yaklaştırıyormuş gibi hissediyordum. Smith'in kötü adam avından kaçtığından emindim ve kuvvetle muhtemel Londra'ya döneceği, birdenbire onunla yüz yüze geleceğim düşüncesi içimi

kemiriyordu. Her sabah evden çıkarken yolun iki ucuna bakıyor, beni bekleyen korkutucu figürü göreceğimi düşünüyordum; sokak köşelerinde bekliyor, yüreğim ağzıma geliyor, birkaç adımın bizi karşılaştırabileceği düşüncesi yakamı bırakmıyordu; tiyatroya ya da müzik salonlarına gitmeye katlanamıyordum, ola ki yanımda oturan kişi o çıkar diye. Arada sırada gayriihtiyari bir biçimde kendimi geceleri çıkıp yürümek zorunda hissediyordum ve sessiz meydanlardaki gölgeler ürpermeme sebep oluyordu. Kalabalık sokaklardaki keşmekeş içinde kendi kendime, "Er geç gelecek; buraya kesinlikle dönecek ve onu kendimi en güvende hissettiğim zaman göreceğim," diyordum. Gazetelerde yaklaşan tehlikenin ipucunu ya da imasını arıyordum ve küçük puntolu yazılardan alakasız raporlara kadar gazetenin okunmadık köşesini bırakmıyordum. Özellikle de iş ilanı sütunlarını okuyup duruyordum ama bir sonuç alamadım. Aylar geçti ve hiçbir şey olmamıştı, kendimi güvende hissetmiyor olmama karşın baki dehşetin katlanılmaz sıkboğazından kurtulmuştum. Bugün öğle vakti Oxford Street'te sessizce yürürken başımı kaldırıp sokağın diğer tarafına baktığımda en sonunda aklıma musallat olan adamı gördüm.

Bay Wilkins şarabını bitirdi, arkasına yaslandı ve üzgün bir şekilde Dyson'a baktı; sonra birden fark etmiş gibi elini deriden bir mektup çantasının içine daldırıp gazeteden kesilmiş bir kupürü ona uzattı.

Dyson kupüre yakından baktı ve onun bir akşam gazetesinin sütunundan alınmış olduğunu gördü. Üzerinde şunlar yazıyordu:

TOPLU LİNÇ

SARSICI HİKÂYE

Reading'den (Colorado) gelen bir Dalziel telgrafı Mavi Kaya Parkından oraya gönderilmiş bir rapor korkutucu bir popüler intikam hikâyesi içeriyor. Mahallede bir süredir haydut çetesi terör estirmekteydi. Bu haydutlar dikkatlice planlanmış bir organizas-

yon sayesinde erkeklere ve kadınlara akıl almaz acımasızlıklarda bulunmaktaydı. Bir Teyakkuz Komitesi oluşturuldu ve çetenin liderinin Mavi Kaya Parkı'nda yaşayan Smith adında biri olduğu öğrenildi. Eyleme geçildi ve haydutların altı tanesi iki ya da üç yüz kişinin gözü önünde derhal boğularak öldürüldü. Smith'in kaçtığı söyleniyor.

"Bu korkunç bir hikâye," dedi Dyson; "Betimlediğiniz korkutucu sahnelerin gece gündüz aklınıza musallat olduğuna inanmak güç değil. Ama Smith'ten korkmak için bir sebebiniz yok herhalde? Asıl onun sizden korkması gerek. Yani polise elinizdeki bilgileri verdiğiniz takdirde tutuklanması için derhal emir verilir. Ayrıca eminim ki, söyleyeceğim şey için beni affedin lütfen."

"Sevgili beyim," dedi Bay Wilkins, "umarım benimle konuşurken hiçbir lafınızı sakınmazsınız."

"Pekâlâ o halde. Adam faytonla gidemeden önce onu durduramadığınız için hayal kırıklığına uğradınız gibi bir intiba edindim. Sokağın karşısına geçemediğiniz için canınız sıkılmışa benziyordu."

"Beyim, ne gördüğümden emin değildim. Adamı gördüm ama anlık bir şeydi ve tanık olduğunuz ıstırap yalnızca gerilimin ıstırabıydı. Yüzden tamamen emin değildim; Smith'in tekrar Londra'da olduğu düşüncesine katlanamıyordum. Ruhu şok edici suçlarla kararmış bu bedene bürünmüş canavarın zararsız kalabalıklar arasında özgürce, denetimsizce dolanıyor olması, yeni ve daha korkutucu bir alçaklık döngüsü planlıyor olması düşüncesi karşısında ürperdim. Sokaklarda rezil bir varlık dolanıyor beyim, karşısında bizzat güneş ışığının kararacağı ve yaz havasının soğuyup yaşlara bürüneceği bir varlık. Bu düşünceler bana bir fırtına gibi vurdu; kendime hâkim olamadım."

"Anlıyorum, hislerinizi kısmen anlıyorum ama size korkmanız gereken bir şey olmadığını söylemek isterim. Smith sizi rahatsız edemeyecek, lafıma güvenin. Kendisinin de uyarıldığını unutma-

yın; onu kısa bir süre için gördüm ama epey korkuya kapılmış birine benziyordu. Ama şimdi saat geç oluyor, müsaade buyurursanız Bay Wilkins gitmem gerek. Sanırım burada sıklıkla buluşabiliriz."

Dyson hızlıca kalktı ve talihin karşısına çıkardığı garip hikâyeyi düşünmeye başladı. Serinkanlı bir şekilde düşündüğünde Bay Wilkins'in davranışlarında bu garip deneyimler silsilesiyle dahi tam olarak açıklanamayacak bir tuhaflık olduğunu fark etti.

Kayıp Kardeşin Macerası

Bay Charles Phillipps daha önce bahsedildiği üzere göze çarpan bilimsel zevklere sahip bir beyefendiydi. Gençliğinde kendini büyük bir şevkle biyoloji çalışmaya adamıştı ve Mikroskobik Deniz-Hıyarı Embriyolojisi üzerine yazdığı kısa monografi ile edebi eserlere ilk katkısını yapmış oldu. Daha sonra meşguliyetlerinin yoğunluğu azaldı ve paleontoloji ile etnoloji gibi daha ehemmiyetsiz konulara merak saldı; oturma odasındaki dolabının çekmeceleri yontulmamış çakmaktaşından alet edevatla doluydu ve dairesinin dekorasyonunda baskın olan obje, Güney Denizlerinden gelen büyüleyici bir puttu. Materyalist unvanıyla böbürleniyordu ama aslında söylenen her şeye inanırdı. Yine de herhangi bir mucizenin gerçek olduğuna inanması için bilimin cüppelerine güzelce oturtulması gerektiğini düşünürdü. Çılgınca düşler yalnızca terimler keskin ve hatasız ise gerçeğe dökülürdü; cadıya güler ama hipnozcunun güçleri karşısında siner, Hıristiyanlıktan bahsedildiğinde kaşlarını kaldırır ama protil ve etere hayran olurdu. Geri kalan tüm konularda sınırsız bir şüpheciliğe sahip olmasıyla gurur duyardı; sıradan bir şaşırtıcı hikâyeyi yalnızca küçümsemeyle dinlerdi, görünür ve elle tutulur bir kanıt olarak altın sikkeyi çıkarmamış olsa Dyson'ın anlattığı kovalayan ve kovalanan hikâyesine de inanmazdı. Kanıta rağmen Dyson'ın olayları biraz değiştirerek anlattığını düşünüyordu; arkadaşının intizamsız düşlerini ve tamamen sıradan olan bir şeyi açıklamak için inanılmayacak şeyler icat etme akışkanlığı olduğunu biliyor-

du; olaya bir bütün olarak baktığında garip maceradaki sözde olguların anlatım esnasında çarpıtıldığını düşünüyordu. Hikâyeyi dinlediği akşamdan sonra Dyson'ı bir kez ziyaret etmiş ve doğru gözlemin gerekliliği ve şeyleri gözlemlerken bir teleskoptan ziyade bir kaleydoskop kullanmak hakkında ciddi bir konuşma yapmıştı. Arkadaşı bunları aşırı derecede alaycı bir gülümsemeyle dinlemişti. "Sevgili dostum," demişti Dyson en sonunda, "ne demek istediğini çok iyi anlıyorum. Belki şaşıracaksın ama seni bir vizyoner olarak görüyorum, bense insan yaşamının temkinli ve ciddi bir gözlemcisiyim. Dairenin etrafında döndün ve kendini yeni felsefelerin altın topraklarında düşlüyor olmana karşın aslında metaforik sıradanlıkta mukimsin; şüpheciliğin kendini yenilgiye uğrattı ve canavarca bir bönlük haline geldi; öğlen vakti güneşin varlığını inkâr eden bir yarasa ya da baykuş gibisin, hangisi olduğunu şimdi unuttum. Günün birinde gelip muhtelif entelektüel hatalarından duyduğun pişmanlıkla gelecekte her şeyi gerçeğin ışığında görmek istediğin kararını vermiş olduğunu söylersen şaşırmayacağım." Bay Phillipps bu tirattan etkilenmemişti; Dyson'ı umutsuz bir vaka olarak görüyordu ve eve gidip bir arkadaşının ona Hindisan'dan gönderdiği ilkel taştan eşyaların keyfini sürdü. Ev sahibesinin bu taşları masanın üzerinde düzensiz bir şekilde görünce hepsini çöpe attığını ve yerine öğle yemeğini koyduğunu fark etti; öğleden sonrasını pis kokular arasında araştırma yaparak geçirdi. Bu taşlardan çok değerli bıçaklar olarak bahsedildiğini duyan Bayan Brown "Zavallı Bay Phillipps," dedi ve Phillipps hüzünlü öğleden sonrasını öfke ve pis kokular arasında geçirdi. Arama kurtarma görevini bitirdiğinde saat dört olmuştu ve çürüyen lahana yapraklarının kokusu tarafından boğulmuş gibi hisseden Phillipps akşam yemeğinin tadına varabilmek için yürüyüşe çıkması gerektiğini düşündü. Dyson'ın aksine hızlı yürüyor, gözlerini kaldırımdan ayırmıyordu. Kendi düşüncelerine dalmıştı ve etrafındaki yaşamda neler olup bittiğinin farkında değildi; hangi sokaklardan geçtiğini bilmiyordu. Birdenbi-

re gözlerini kaldırınca Leicester Meydanı'nda olduğunu fark etti. Çimler ve çiçekler gözüne hoş geldi ve birkaç dakika dinlenme fırsatını hoş karşıladı. Etrafına bakınca yalnızca tek bir kişinin, bir hanımefendinin oturduğu bir bank gördü. Hanımefendi bankın bir ucunda oturduğu için Phillipps gidip diğer uca oturdu ve öğleden sonra yaşanan olayları sinirli bir şekilde gözden geçirmeye başladı. Banka oturduğunda yanındaki diğer kişinin güzel giyimli ve genç olduğunu fark etmişti; kadının yüzünü göremiyordu zira çalılara dönüktü ve eliyle yüzünü gizliyordu; ama oturacak yer seçiminin bir gönül ilişkisi umudu kaynaklı olduğunu varsaymak Bay Phillipps'e haksızlık etmek olur; yalnızca beş kirli çocuk yerine yalnız bir hanımefendinin yanına oturmayı tercih etmişti ve oturduktan sonra direkt olarak kendi talihsizlikleri üzerine düşünmeye başlamıştı. Başka bir ev tutmak üzerine düşünüyordu; ama durumu etraflıca düşündükten sonra sakin kafayla ev sahibesi türünün yaprak gibi olduğunu ve birini değil de diğerini seçmenin pek bir anlam ifade etmediğini düşündü. Yine de fail Bayan Brown'la sakince ama keskince konuşarak patavatsızlık yaptığını belirtmeye ve gelecekte her şeyin daha güzel olacağını umduğunu söylemeye karar verdi. Aklına bu kararını kazıyınca kalkıp gidecek oldu ama çalılara ve çiçek yataklarına bakmaya devam eden hanımefendinin bastırmaya çalıştığı ağlamasını duyunca son derece rahatsız oldu. Umutsuzca değneğini tuttu ve bir an içinde gözden kaybolmuş olacaktı ki hanımefendi yüzünü ona döndü ve sessiz bir ricayla ilgi bekledi. Güzelden ziyade tuhaf ve tesirli bir yüzü olan genç bir kızdı ve yakıcı bir sıkıntı içinde olduğu aşikârdı. Bay Phillipps tekrar oturdu ve talihine içten bir şekilde küfretti. Genç kadın yaş izi olmayan parıltılı ve alımlı ela gözleriyle ona baktı. Elinde bir mendil vardı; dudağını ısırıyordu, bunaltıcı bir kederle mücadele ediyormuş gibiydi. Yalvarıp yakarır gibi bir tutumu vardı. Phillipps bankın ucuna oturup garip bir şekilde ona bakıyor, neler olacağını kestirmeye çalışıyordu. Kadın konuşmadan ona bakmaya devam etti.

"Evet madam," dedi en sonunda, "yüzünüzden benimle konuşmak istediğinizi anladım. Sizin için yapabileceğim bir şey var mı? Gerçi affedersiniz ama bunun son derece namümkün olduğunu söylemek zorundayım."

"Ah beyim," dedi kadın fısıldayarak, "benimle bu kadar sert konuşmayın. Zor bir durumdayım ve yüzünüze bakınca acımı paylaşabileceğinizi, belki yardım dahi edebileceğinizi düşündüm."

"Lütfen derdinizi anlatınız," dedi Phillipps. "Çay ister misiniz?"

"Yanılmadığımı biliyordum," diye cevap verdi hanımefendi. "Çay teklifi cömert biri olduğunuzu gösteriyor. Ama çay, ne yazık ki telkin edemez beni. İzin verirseniz derdimi açıklamaya çalışayım."

"Memnuniyetle."

"Kısa tutmaya çalışacağım, hem de genç olmama rağmen varoluşun derin ve korkunç gizemi gibi duran şeyin karşısında titrememe yol açan muhtelif karmaşaya rağmen. Şu anda ruhumu alt üst eden keder aslında çok basit; abimi kaybettim."

"Abinizi mi kaybettiniz! Böyle bir şey nasıl olur?"

"Sizi birkaç ayrıntıyla sıkmak zorundayım. Benden birkaç yaş büyük olan abim Londra'nın en kuzeyindeki özel bir okulda öğretmen. İmkânsızlıklardan ötürü bir üniversite eğitiminin avantajından mahrum kaldı; diplomanın damgası eksik olduğundan ötürü irfanı ve yeteneklerinin hak ettiği pozisyonu elde etmeyi umut dahi edemezdi. Dolayısıyla beyefendilerin oğullarını eğiten Dr. Saunderson'ın Highgate Akademisinde klasik filoloji öğretmenliği yapmayı kabul etmek zorunda kaldı ve birkaç sene boyunca müdürünü tamamen tatmin edecek şekilde görevini yaptı. Kişisel geçmişimle sizi sıkmak istemem; geçen ay Tooting'de mukim bir ailenin dadılığını yaptığımı söylemem kâfi. Abim ve ben birbirimizi hep çok sevdik; açıklamama gerek olmayan şartlardan ötürü bir süre ayrı kalmış olsak da birbirimi-

zin gözünün önünden hiç ayrılmadık. İkimizden biri hastalıktan ötürü yataktan kalkamayacak duruma gelene kadar görüşmeden tek bir hafta bile geçirmeyeceğimize dair birbirimize söz verdik. Merkezi olması ve ulaşımın kolaylığı sebebiyle de buluşmak için bu meydanı seçtik. Nahoş ve meşakkatli bir haftadan sonra abimin pek yürüyesi olmadığı için iki üç saatimizi bu bankta geçirir, beklentilerimiz ve daha mutlu olduğumuz çocukluk günlerimiz hakkında konuşur olduk. İlkbaharda hava serindi; yine de bu kısa molanın tadını çıkarıyorduk. Neredeyse âşık bir çift gibi diz dize oturuyor, sürekli konuşuyorduk. Her cumartesi günü burada buluşuyorduk. Doktor yaptığının delilik olduğunu söylemesine karşın abim gribinin buluşmamıza engel olmasına izin vermiyordu. Bu anlattıklarım bir süre önceydi; geçen cumartesi uzun ve mutlu bir ikindi geçirdik ve her zamankine kıyasla daha neşeli bir şekilde birbirimizden ayrıldık. Sonraki haftanın katlanılır olacağını hissediyor, sonraki görüşmemizin daha bile hoş olacağına inanıyorduk. Anlaştığımız vakitte, saat dörtte buraya geldim, oturdum ve abimi beklemeye koyuldum. Meydanın kuzey tarafındaki kapıdan her an girebilirdi. Beş dakika geçti ve ortada yoktu; treni kaçırmış olduğunu ve görüşmemizin yirmi dakika ya da yarım saat daha kısa süreceğini düşünüp üzüldüm; bugün birlikte çok mutlu olacağımızı düşünüyordum. Birdenbire sebebini bilmediğim bir içgüdüden ötürü arkamı döndüm ve abimin meydanın güney kapısından yavaşça bana doğru yürüdüğünü ve yanında başka biri daha olduğunu gördüm. Hatırladığım kadarıyla ilk önce adama karşı içerlediğimi hissettim. Kim olduğunu bilmiyordum ama buluşmamıza zorla geliyordu; öte yandan kim olduğunu merak ediyordum zira abimin yakın arkadaşı yoktur. Yürüyen ikiliye bakarken başka bir hissiyata kapıldım; muazzam bir korku bedenimi ele geçirdi, hiçbir şey bilmeyen çocuğun korkusu, akıl almaz ve akılsız ama berbat bir korku, ölü bir adamın soğuk elleriyle kalbimi kavradı. Bu hissiyatı da bastırıp abime bakmaya devam ettim, onun konuşmasını

bekliyor, bir yandan da yoldaşını inceliyordum. Sonra bu adamın abimle kol kola yürümektense onu sürüklediğini fark ettim; uzun boylu bir adamdı ve sıradan giyimliydi. Melon şapka takıyordu ve hava sıcak olmasına karşın üzerinde sade, siyah bir pardösü vardı. Önünü sıkıca iliklemişti. Siyah ve gri çizgili bir de pantolonu vardı. Yüzü de sıradandı hatta hatlarını ve ifadesini hatırlayamadığım kadar sıradan; zira yaklaşırken gözlerinin içine bakıyor olmama karşın garip bir şekilde bende bir intiba bırakmadı, sanki iyi yapılmış bir maskeye bakıyormuşum gibiydi. Önüme geldiler ve hayretler içerisinde dudakları kıpırdamamasına ve gözleri gözlerime bakmıyor olmasına karşın abimin benimle konuştuğunu duydum. Sesi tanımlayamıyorum ama ona ait olduğunu biliyorum, sözcükler kulağıma taşlar arasında akan sığ bir nehrin şırıltısına karışmış gibi geliyordu. Sözcükleri sonra duydum: 'Kalamam.' Bir an için yer ve gök şimşek sesiyle dolar gibi oldu ve kendimi dünyadan çekilip başı ve sonu olmayan kara bir boşluğa çalınmış gibi hissettim. Zira abim önümden geçerken koluna girmiş eli gördüm ve dehşet içinde mezarda nice sene çürümüş biçimsiz bir şey olduğunu fark ettim. Et, kemiklerin üzerinden şeritler halinde sıyrılmıştı, kuru ve tanecikli bir haldeydi ve abimin kolunu kavrayan parmaklar şekilsiz, pençeye benzeyen şeylerdi. Bir parmağı eksikti ve kökü çürümüştü. Kendimi topladığımda ikilinin şu kapıdan çıkıp gittiklerini gördüm. Bir an için durdum ve sonra kalbimi ateş basar gibi oldu. Hissettiğim dehşete, içimde yükselen cehenneme rağmen abimi takip edip onu kurtarmaya çalışmalıydım. Koştum ve sokağa baktım, iki figürün kalabalığın arasında yürüdüğünü gördüm. Takip ettim ve şu yan sokağa saptıklarını gördüm. Bir an sonra sokağın köşesine vardım ama sağa da baksam sola da baksam nafileydi. Abim ve garip muhafızı ortada görünmüyordu; iki yaşlı adam kol kola yürüyorlardı ve bir telgrafçı çocuk ıslık çalarak dolanıyordu. Bir an için dehşete kapılmış halde öylece kaldım ve sonra başımı önüme eğip buraya, beni bulduğunuz yere geri döndüm. Şimdi,

beyim, kederim sizi hâlâ şaşırtıyor mu? Abime ne olduğunu söyleyin yoksa sanırım delireceğim."

Bu hikâyeyi ibretlik bir sabırla dinlemiş olan Bay Phillipps konuşmadan önce biraz tereddüt etti.

"Sevgili madam," dedi en sonunda, "ben bir bilim öğrencisiyim. Bir insan olarak size büyük bir şefkatle bakıyorum; gördüğünüz ya da daha doğrusu gördüğünüzü düşündüğünüz şeyden aşırı derecede etkilenmiş olmalısınız. Zira bir bilimsel gözlemci olarak size yalın gerçeği söylemek zorundayım ve bu doğru olmanın yanında sizi telkin de etmeli. İzin verirseniz sizden abinizi tasvir etmenizi isteyeceğim."

"Elbette," dedi hanımefendi şevkle; "onu eksiksiz bir şekilde tasvir edebilirim. Abim biraz yaşlı görünür; soluk tenlidir, küçük ve siyah bir bıyığı vardır ve gözlük takar. Yüzünde durgun, neredeyse korkuya kapılmış gibi bir ifade bulunur ve huzursuz bir şekilde etrafına bakar. Düşünün, düşünün! Onu görmüş olmalısınız. Bu hoş parkın müdavimlerinden misiniz; belki de başka bir cumartesi günü onunla denk gelmişsinizdir? Şu yan sokağa saptıkları konusunda yanılıyor olabilirim; düz devam etmiş olabilirler, belki sizin yanınızdan geçmişlerdir. Söyleyin beyim, onu görmediniz mi?"

"Korkarım yürürken etrafıma pek dikkat etmiyorum," dedi yanından annesi geçse fark etmeyecek Phillipps, "ama tasvirinizin eksiksiz olduğuna eminim. Peki abinizin koluna girmiş olan kişiyi tasvir edebilir misiniz?"

"Bunu yapamam. Size söyledim, yüzünde herhangi bir ifade, göze çarpan bir şey yoktu. Bir maske gibiydi."

"Kesinlikle; hiç görmediğiniz bir şeyi tasvir edemezsiniz. Size hangi sonucu çıkardığımı belirtmeme gerek bile yok; bir halüsinasyondan mustarip olmuşsunuz. Abinizi görmeyi bekliyordunuz ve onu göremeyince paniğe kapıldınız. Bilinçsiz bir şekilde beyniniz çalıştı ve en sonunda kendi marazi düşüncelerinizin bir yansımasını gördünüz; mevcut olmayan abinizi gördünüz ve dehşetlerin keşmekeşi tasvir edemediğiniz bir figürü de sahneye

ekledi. Elbette ki aslında abinizin buluşmaya her zamanki gibi gelmesini engelleyen bir şey oldu. Tahminimce birkaç gün içinde ondan haber alırsınız."

Hanımefendi ciddi bir biçimde Bay Phillipps'e baktı ve sonra gözlerinin etrafına bir an için sevinç kaynaklı gibi duran bir parıltı yayıldı ama biliminsanının karşı konulmaz bir şekilde vardığı dogmatik sonuçlara rağmen yine de yüzü hüzün içinde karardı.

"Ah," dedi, "bilmiyorsunuz. Duyularımın kanıtından şüphe duyamam. Ayrıca daha korkunç deneyimlerim oldu. Argümanlarınızın güçlü olduğunun farkındayım ama kadınların onları asla yanıltmayan sezgileri vardır. İnanın bana, isterik değilim; nabzıma bakın, son derece düzenli."

Çıtı pıtı bir hareketle elini uzattı ve attığı bakış Phillipps kendine hâkim olmaya çalışmasına rağmen onu etkiledi. Uzatılan el yumuşak, beyaz ve sıcaktı, kafası karışmış bir halde parmaklarını mor damarın üzerine koyduğunda önündeki sevgi ve keder gösterisinin içine dokunduğunu hissetti.

"Hayır," dedi kadının bileğini bırakırken, "dediğiniz gibi kendinizdesiniz. Yine de yaşayan insanların ölü ellerine sahip olmadığını biliyor olmalısınız. Bu tür şeyler gerçekleşmez. Elbette, abinizi başka bir beyefendiyle görmüş olma ihtimaliniz az da olsa mümkün ve önemli bir işinden ötürü duramamış olabilir. İnanılmaz ele gelince, bir tür deformasyon olabilir, kazara kopmuş bir parmak veya o türden bir şey."

Hanımefendi hüzünle başını iki yana salladı.

"Azimli bir akılcı olduğunuzu görüyorum," dedi. "Daha bile korkunç deneyimlerim olduğunu söylediğimi duymadınız mı? Ben de bir zamanlar şüpheciydim ama öğrendiğim şeylerden sonra artık şüphe duyamıyorum."

"Madam," dedi Bay Phillipps, "kimse bana inancımı inkâr ettiremez. İkiyle ikinin beş ettiğine asla inanmam ve inanırmış gibi yapmam, aynı şekilde iki kenarlı üçgenler varmış numarası da yapmam."

"Biraz acelecisiniz," dedi hanımefendi. "Peki size etnoloji ve benzeri konularda uzman olan Profesör Gregg diye birini duydunuz mu diye sorabilir miyim?"

"Profesör Gregg'i duymaktan fazlasını yaptım," dedi Phillipps. "Onu içimizdeki en keskin ve ferasetli gözlemcilerden biri olarak görüyorum; son yayını *Etnoloji Ders Kitabı* muhteşem, hayranlık uyandırıcı. Kitap elime daha yeni geçmişti ki Gregg'in kariyerini kısa kesmesine sebep olan korkunç kaza haberini aldım. Sanırım yazın İngiltere'nin batısında, kırsal bölgede bir eve çekilmiş ve nehre düşmüş. Hatırladığım kadarıyla bedeni bulunamamış."

"Beyim, basiretli olduğunuza eminim. Sohbetinizden bu kadarı anlaşılıyor ve bahsettiğiniz eserin başlığı boş yahut avare olmadığınızı kanıtlıyor. Yani size güvenebileceğimi hissediyorum. Profesör Gregg'in öldüğünü düşünüyor gibi konuşuyorsunuz; ben bunun böyle olduğuna inanmak için bir sebep göremiyorum."

"Ne?" diye haykırdı Phillipps şaşkınlık ve huzursuzlukla. "Yüz kızartıcı bir şey olduğunu mu ima ediyorsunuz? Buna inanmam. Gregg son derece temiz bir karaktere sahipti; özel hayatında büyük bir iyilikseverdi; her ne kadar ben sanrılardan azade olsam da onun samimi ve içten bir Hıristiyan olduğuna inanıyorum. Rezil bir olaydan ötürü ülkeden kaçmak zorunda kaldığını ima ediyor olamazsınız."

"Yine acele ediyorsunuz," diye cevap verdi hanımefendi. "Ben böyle bir şey demedim. O halde size kısaca Profesör Gregg'in bir sabah evinden bedenen ve zihnen tamamen sağlıklı bir şekilde çıktığını söyleyeyim. Evine geri dönmedi ama üç gün sonra yaban bir bayırda, nehirden kilometrelerce uzakta saati ve zinciri, içinde üç altın para ve biraz gümüş bulunan çantası, sürekli taktığı yüzüğü bulundu. Bu eşyalar olağanüstü bir forma sahip bir kalkerin yanına yerleştirilmişlerdi; bir şeritle tutturulmuş sert bir parşömenin içinde duruyorlardı. Parşömen katlanıp küçük bir kutu haline getirilmiş. Kutu açıldığında parşömenin iç tarafına

kırmızı bir maddeyle bir şeyler yazılı olduğunu gördüler. Harfler çözülemedi ama bozulmuş bir çivi yazısı gibi duruyorlardı."

"İlgimi hayli cezbettiniz," dedi Phillipps. "Hikâyenizi devam ettirir misiniz? Anlattığınız durum açıklanamaz gibi duruyor ve bir açıklama duymayı yürekten istiyorum."

Genç hanım bir an için düşünür gibi oldu ve sonra anlatmaya başladı:

Kara Mühür'ün Öyküsü

Şimdi size geçmişimle ilgili bazı detaylar vermem gerekiyor. Ben Steven Lally adında bir inşaat mühendisinin kızıyım. Babam kariyerinin başında, eşini ve iki çocuğuna destek olacak maddi durumu elde edemeden birdenbire ölecek kadar talihsiz biriydi. Annem tahminimce inanılmayacak derecede az kaynakla evi çekip çevirmeyi başardı; şehirden uzakta, bir köyde yaşıyorduk çünkü yaşamın gerektirdikleri bir kasabadakine kıyasla çok daha ucuzdu ama yine de kıt kanaat geçiniyorduk. Babam zeki ve çok okumuş bir adamdı ve arkasında az miktarda ama seçkin bir kitap koleksiyonu bıraktı. Aralarında Yunanca, Latince ve İngilizce klasikler yer alıyordu ve elimizdeki tek eğlence kaynağımız bunlardı. Abimin Descartes'ın *Meditasyonlar* kitabından Latince öğrendiğini hatırlıyorum, bense sıklıkla çocuklara okumaları söylenen küçük masallardan ziyade *Gesta Romanorum*'un tercümesine tutulmuştum. Bu şekilde büyüdük, sessiz ve okumayı seven çocuklardık, zaman içinde abim daha önce bahsettiğim şekilde geçimini sağlamaya başladı. Ben evde yaşamaya devam ettim; zavallı annemin eli ayağı tutmamaya başladığı için sürekli olarak onunla ilgilenmem gerekiyordu. Yaklaşık iki sene kadar önce, acılar dolu hastalığıyla geçirdiği aylardan sonra vefat etti. Korkunç bir haldeydim; üzerime kalan borçları ödemek için yırtık pırtık mobilyaları sattım ve para ucu ucuna yetti. Kitapları ise değer vereceğini bildiğim için abime gönderdim. Tamamen yalnızdım. Abime ne kadar az para

ödendiğini biliyordum; abimin gerekli masrafları karşılayacağını bildiğimden ötürü iş bulma umuduyla Londra'ya geldim ama iş bulamadığım takdirde yalnızca bir ay kalacağıma dair söz verdim zira bütün gün eziyet çekip zar zor kenara attığı az miktarda parayı elinden almaktansa aç kalmayı yeğlerdim. Şehrin merkezine uzak bir banliyöde küçük bir oda tuttum, bulabildiğim en ucuz odaydı. Ekmek yiyip çay içerek hayatta kalıyordum, ilanlara başvuruyordum ama başvurularım da verilen adreslere yaptığım yürüyüşler de beyhudeydi. Günler ve haftalar geçmesine karşın başarılı olamamıştım, dönmek için belirlediğim tarih yaklaşıyordu. Gözlerimin önünde yavaşça açlıktan öleceğime dair bir görüntü oluştu. Ev sahibem kendince iyi kalpli biriydi; elimde avucumda pek bir şey olmadığını biliyordu ve beni kapı dışarı etmeyeceğinden de emindim. Dolayısıyla bana kalan uzaklara gitmek ve sessiz bir yerde ölmeyi beklemekti. Mevsimlerden kıştı ve öğlen vakitleri yoğun, beyaz bir sis toplanıyor, zaman geçtikçe daha da yoğunlaşıyordu; bir pazar günü evdekiler kiliseye gitmişlerdi. Saat üç gibi dışarı çıktım ve elimden geldiğince hızlı yürüdüm, pek hızlı değildim zira orucumdan ötürü zayıf düşmüş bir haldeydim. Beyaz sis tüm sokakları sessizliğe dolamıştı ve ağaçların çıplak dallarının üzerinde sert bir don vardı. Tahta çitlerin ve ayağımın altındaki soğuk ve acımasız zemin üzerinde buz kristalleri parıldıyordu. Tamamen rasgele bir şekilde yürüyor, sağa sola dönüyor, sokakların isimlerine bakmaya yeltenmiyordum ve o pazar günü ikindi vaktinde yaptığım yürüyüşümü kötü bir rüyanın kırık parçaları olarak hatırlıyorum. Gözlerim bulanık bir şekilde sendeliyor, yarı kasaba yarı taşra yollardan geçiyordum; her şey gerçek dışıydı, kırmızı tuğladan duvarlar ve ışıklı pencereler, belli belirsiz ağaçlar ve parıldayan kırlar, beyaz gölgeleri yıldızlarla süslemeye başlayan gaz lambaları, demiryolu hattının yüksek setler altında gözden kaybolan konturları, sinyal lambalarının yeşilleri ve kırmızıları – tüm bunlar açlıktan uyuşmuş ve yorgun beynime ve duyularıma ışıldayan anlık resimler gibiydi. Arada sırada demir yolda hızlı

adımların çınladığını duyuyordum ve yanımdan sıkıca giyinmiş adamlar geçiyor, sıcaklığa ulaşmak için hızlıca yürüyorlardı. Yanan ocağın, donmuş pencerelerin üzerine sıkıca çekilmiş perdelerin ve dostlarının sıcak karşılamasının keyfinin tadının burunlarında şevkle tüttüğüne şüphe yok; ama hava kararıp gece yaklaşmaya başladığında yoldan geçenler giderek azaldı ve sokaklarda yalnız yürümeye başladım. Beyaz sessizliğin içinde yalpalıyordum ve gömülmüş bir şehrin sokaklarını arşınlıyormuş kadar yalnızdım; iyice zayıflayıp yorgun düşünce ölüm dehşeti kalbime kuvvetli bir şekilde sarıldı. Bir köşeyi döndüm ve birdenbire bir lamba direği altında duran biri nazikçe bana yaklaştı. Avon Road'a giden yolu göstermemi istedi kibarca. İnsan sesinin ani şokuyla dizlerimin bağı çözüldü ve yere yığıldım. Kaldırımın üstünde hıçkırarak ağlamaya, korkunç bir isteriyle kahkahalar atmaya başladım. Ölmeye hazır bir şekilde dışarı çıkmıştım ve beni koruyan eşiğin ötesine geçerken tüm umutlarıma ve anılarıma bilinçli bir şekilde veda ettim; kapı arkamdan gök gürlemesi gibi bir ses çıkararak kapandı ve yaşamımın kısa pasajları üzerine demir bir perdenin düştüğünü ve artık kasvetli ve gölgeli dünyada yürüyecek çok az yolum kaldığını hissettim; ölümün ilk perdesinin ilk sahnesine girmiştim. Sonrası siste dolaşmam, her şeyi saran beyazlık, boş sokaklar ve boğuk sessizlik. Birden o ses benimle konuştu, sanki ölmüştüm ve yaşam bana geri dönmüş gibiydi. Birkaç dakika içinde kendime hâkim oldum ve ayağa kalktığımda düzgün giyimli, orta yaşlı bir beyefendi olduğunu gördüm. Bana büyük bir acımayla bakıyordu ama ben nerede yürüdüğüme dair hiçbir fikrim olmadığını ve oranın yabancısı olduğumu söyleyemeden o konuştu.

"Sevgili madam," dedi, "korkunç bir sıkıntı içindeymişsiniz gibi duruyorsunuz. Beni ne kadar endişelendirdiniz size anlatamam. Sıkıntınızın ne olduğunu sorabilir miyim? Bana rahatça güvenebileceğinize dair sizi temin ederim."

"Çok naziksiniz," diye cevap verdim; "ama korkarım yapacak bir şey yok. Umutsuz bir durumdayım."

"Mümkün değil! Bu şekilde konuşmamanız gerek, henüz çok gençsiniz. Gelin, şu tarafa doğru yürüyelim ve bana içinde bulunduğunuz durumu anlatın. Belki size yardım edebilirim."

İç rahatlatıcı ve yatıştırıcı bir tavrı vardı, birlikte yürürken ona hikâyemin ana hatlarını anlattım, beni ölümüne boğan ümitsizliğimden bahsettim.

"Böylesine pes etmiş olmanız yanlış," dedi ben susunca. "İnsanın Londra'da yolunu bulabilmesi için bir aydan fazlası gerekir. Bayan Lally, Londra açık ve savunmasız değildir; korunaklı bir yerdir, tuhaf incelikleri ve çetrefilleri birer hendek gibidir. Yaşam şartları büyük derecede suni hale gelmiştir ve büyük kasabalarda böyle olmak zorundadır; şehri cebren ele geçirmek isteyen kişinin karşısında kazıklı çitler durmaz, bilakis ince entrikalar, madenler ve çukurlar dizisi vardır, bunları aşmak için garip bir beceri gerekir. Siz saflığınızdan ötürü bu duvarların kendiliğinden yıkılması için bağırmanızın yeterli olacağını düşünmüşsünüz ama artık böylesi şaşırtıcı zaferlerin yaşandığı zamanlar geride kaldı. Cesaretlenin lütfen; çok geçmeden başarının sırrını öğreneceksiniz."

"Aman beyim," dedim, "sonuçlarınızın doğru olduğuna şüphem yok lâkin şu anda açlıktan ölme yolunda ilerliyorum. Bir sırdan bahsettiniz; Tanrı aşkına, bana biraz olsun acıyorsanız lütfen bu sırrı açıklayın."

İçten bir şekilde güldü. "Bütün gariplik de bu noktada. Sırrı bilenler, isteseler de anlatamıyorlar; Farmasonluğun temel doktrini kadar tarif edilemez bir şey. Ama şunu söyleyebilirim. Sırrın en azından dış kabuğunu deldiniz." Ve tekrar güldü.

"Lütfen benimle alay etmeyin," dedim. "Ben ne yaptım, ben nereden bileyim? O kadar cahilim ki bir sonraki yemeğimi nasıl bulacağıma dair bile en ufak bir fikrim yok."

"Affedersiniz. Ne yaptığınızı mı sordunuz? Benimle tanıştınız. Gelin, kaçamak konuşmaları bir kenara bırakalım. Kendinizi eğittiğinizi görebiliyorum, sonsuz derecede zararlı olmayan tek eğitim türü. Benim de iki çocuğum için bir dadıya ihtiyacım var. Bir

süredir dulum; ismim Gregg. Size bahsettiğim işi teklif ediyorum, maaş için senelik yüz pound diyelim mi?"

Elimden gelen tek şey kekeleyerek teşekkür etmekti. Üzerinde adresinin olduğu bir kartı ve avans olarak bir banknotu elime tutuşturdu, bana veda etti ve bir iki gün içerisinde kendisini aramamı söyledi.

Profesör Gregg'le işte böyle tanıştım ve ölüm kapılarından üzerime esen soğuk rüzgârların ve umutsuzluk anılarımın onu ikinci babam olarak görmemi sağladığını söylemem sizi şaşırtır mı? Hafta sona ermeden yeni görevime başladım; profesör, Londra'nın batısındaki banliyölerde eski, taş bir malikanede yaşıyordu ve burada, hoş çimenlikler ve meyve bahçeleriyle çevrilmiş, dallarını çatının üzerinde sallayan kadim karaağaçların mırıltıları arasında yaşamımın yeni bölümü başladı. Profesörün meşguliyetlerini bildiğiniz için evin tıka basa kitaplarla dolu olduğunu duymak sizi şaşırtmayacaktır; devasa alçak tavanlı odalarda içinde garip ve hatta iğrenç nesnelerin olduğu dolaplar yer alıyordu. Gregg aklında yalnızca bilgi olan bir adamdı ve ben de çok geçmeden bu şevki hissedip onun araştırma tutkusunu hissetmeye çalıştım. Birkaç ay içinde iki çocuğunun dadısından ziyade onun sekreteri oldum ve gecelerce gölgeli lambanın parıltısı altında masa başında oturdum ve Gregg'in şöminenin zengin ışığında bana dikte ettirdiği *Etnoloji Ders Kitabını* kâğıda geçirdim. Yine de tüm bu ciddi ve sahih çalışmalar içinde gizli bir şeyler olduğunu tespit ettim, dile getirmediği bir nesneye yönelik bir özlem ve arzusu olduğunu. Arada sırada söylediği şeyi yarıda kesip transa girmiş gibi dalıp gidiyordu, gelecekteki tehlikeli bir keşif hakkında düşünüyormuş gibiydi. Ders kitabı en sonunda bitti ve matbaacılardan örnekler aldık. İlk okumayı ben yaptım ve son düzeltiyi de profesör bizzat yaptı. Tüm bu esnada iştigal ettiği asıl işe karşı hissettiği bıkkınlık arttı ve dönem bittiği gün bir öğrenci gibi gülerek bana kitabın bir kopyasını verdi. "İşte," dedi, "sözümü tuttum; yazacağıma söz vermiştim ve yazdım. Şimdi daha garip şeyler ya-

şamak için özgürüm; itiraf etmeliyim ki Bayan Lally, Kolomb'un şöhretinde gözüm var. Umarım bir kâşif rolünü oynadığımı gün gelir de görürsün."

"Yani," dedim, "keşfedecek az şey kalmıştır herhalde. Birkaç asır geç kalmış olabilirsiniz."

"Bence yanılıyorsun," diye cevap verdi; "seni temin ederim ki halen daha keşfedilmemiş tuhaf ülkeler ve kıtalar var. Ah Bayan Lally, inan bana huşu dolu varlıklar ve gizemler arasında yaşıyoruz ve ne olacağımız henüz belli değil. İnan bana hayat basit bir şey değil, cerrahın neşteriyle gözler önüne serebileceği bir gri madde, damar ve kas yığını değil; keşfedeceğim sır bizzat insanın kendisi ve onu keşfedebilmek için önce çalkantılı denizleri ve okyanusları geçmeli, binlerce asırlık sisleri aşmalıyım. Kayıp Atlantis mitini biliyorsun; ya doğruysa ve o muhteşem yerin kâşifi olmak benim kaderimde varsa?"

Sözcüklerinin altında kaynayan heyecanı gözlerimle görebiliyordum, yüzünde de avcının sıcaklığı vardı; karşımda bilinmezle aşık atmak üzere çağırılmış olduğuna inanan bir adam duruyordu. Macerada bir şekilde onunla ortaklık yapacağımı düşününce içim sevinçle doldu ve ben de avın şehvetiyle yanmaya başladım ve neyi gölgelerin içinden çıkaracağımızı bilmediğimizi durup düşünmedim.

Ertesi sabah Profesör Gregg beni özel çalışma odasına götürdü. Duvarlardaki dolapların tüm çekmeceleri nizami bir şekilde etiketlenmiş, senelerce büyük emek verilerek elde edilmiş sonuçlar birkaç metrelik alana sığdırılmıştı.

"İşte," dedi, "bu benim hayatım; çok uğraş vererek topladığım her şey burada ama bu da hiçbir şey değil. Hayır, girişeceğim şeyin yanında bunlar bir hiç. Şuna bir bak;" beni odanın köşesinde duran eski, rengi solmuş bir yazı masasına götürdü. Kilidini açtıktan sonra çekmecenin içindekileri gösterdi.

"Birkaç kâğıt parçası," diye devam etti çekmeceyi işaret ederek, "ve üzerinde garip işaret ve çizikler bulunan kara bir taş parçası

– çekmecede yalnızca bunlar var. Burada yirmi sene öncesine ait koyu kırmızı bir mührü bulunan eski bir zarf var, arkasına kalemle birkaç satır yazı yazmıştım; şurada bir el yazması var, şurada da bazı yerel gazetelerden kesilmiş kupürler. Koleksiyonun ana temasını söylesem kulağa çok olağanüstü gelmeyecek. Çiftlikte yaşayan, ortadan kaybolan ve bir daha haber alınamayan bir hizmetçi kız, güya dağlardaki eski bir madenden kayarak düşen bir çocuk, bir kalkerin üzerindeki kargacık burgacık yazılar, garip bir silah darbesi sonucu öldürülen bir adam; üzerine gitmem gereken koku işte bu. Evet, senin de dediğin gibi tüm bunların halihazırda bir açıklaması var; kız Londra'ya, Liverpool'a ya da New York'a kaçmış olabilir; çocuk kullanılmayan bir asansörün dibinde olabilir; kayanın üzerindeki yazılar bir avarenin rasgele yazdığı şeyler olabilir. Evet, evet, bunu kabul ediyorum ama elimde gerçek anahtarın olduğundan eminim. Bak!" ve bana sarı bir kâğıt parçası uzattı.

"Gri Tepelerdeki bir kalker üzerine işlenmiş harfler," diye okudum. Bir sözcük silinmişti, muhtemelen bölgenin adı bir de on beş sene öncesine ait bir tarih vardı. Altında ise bir dizi kaba saba karakter vardı, kama ya da hançer şeklinde şeyler, İbrani alfabesi kadar garip ve egzotik şeyler.

"Şimdi mühür," dedi Profesör ve beş santim uzunluğundaki eski usul bir tütün tıkayıcıya benzeyen siyah taşı bana uzattı.

Işığa kaldırdım ve kâğıttaki karakterlerin, mührün üzerindekilerin aynısı olduğunu görüp şaşırdım.

"Evet," dedi profesör, "aynılar. Ve kalkerdeki işaretler on beş sene önce yapılmışlar, kırmızı bir maddeyle. Mühürdeki karakterler ise en az dört bin sene eskiler. Belki çok daha eski."

"Sahte olabilir mi?" dedim.

"Hayır, böyle diyeceğini tahmin ediyordum. Hayatımı bir eşek şakasına adayacak değildim. Son derece dikkatli bir şekilde deneyler yaptım. Benim dışımda yalnızca tek bir kişi bu kara mührün var olduğunu biliyor. Ayrıca şu anda bahsedemeyeceğim başka sebepler de var."

"Peki tüm bunlar ne anlama geliyor?" dedim. "Tüm bunların ne sonuca vardığını anlayamıyorum."

"Sevgili Bayan Lally, bu soruyu en azından bir süre için yanıtsız bırakmayı tercih ederim. Belki de burada ne gibi sırların olduğunu asla öğrenemeyebilirim; birkaç muğlak ipucu, köy trajedilerinin dış hatları, kırmızı toprakla bir kayanın üzerine yapılmış birkaç çizik ve kadim bir mühür. Üzerine gitmeye değecek denli tuhaf bir dizi veri değil mi? Yarım düzine kanıt ve bunlar daha yirmi sene önce öğrenilmiş şeyler; tüm bunların ötesinde nasıl bir serap yahut keşfedilmemiş yer olduğunu kim bilebilir? Ben derin suların ötesine bakıyorum Bayan Lally ve ötedeki topraklar gerçekten de serap olabilir. Ama yine de öyle olmadığına inanıyorum ve birkaç ay sonra haklı olup olmadığımı göreceğiz."

Kendi başıma gizem üzerine düşünmeye, böylesi eksantrik durumların ve kanıt parçalarının neye işaret edebileceğini merak etmeye başladım. Hayal gücüm pek yoksul değildir ve profesörün zekâsına da güveniyordum; yine de çekmecenin içinde yalnızca fantazi materyalleri görüyordum ve önüme konulmuş parçalar ile ne gibi bir teori oluşturulabileceğini düşündüm ama nafile. Duyduklarım ve gördüklerim bana ölçüsüz bir romantizmin ilk bölümü gibi geliyordu; yine de kalbimin derinliklerinde merakla yanıp tutuşuyordum ve günler boyunca neler olacağına dair bir ipucu bulabilmek adına hevesle Profesör Gregg'in ağzına baktım.

Bir akşam yemeğinden sonra beklediğim oldu.

"Umarım hazırlanman çok zor olmaz," dedi birdenbire. "Bir hafta sonra buradan ayrılacağız."

"Gerçekten mi?" dedim şaşırarak. "Nereye gidiyoruz?"

"İngiltere'nin batısında, taşrada bir ev tuttum, Caermaen'e çok uzak değil, sessiz, küçük bir kasaba. Bir zamanlar bir şehirdi ve bir Roma lejyonunun karargâhıydı. Yaşam son derece sıkıcı ama taşra çok güzel ve hava çok temiz."

Gözlerinde bir parıltı gördüm ve bu ani hamlenin birkaç gün önce yaptığımız sohbetle ilişkili olduğunu tahmin ettim.

"Yanıma yalnızca birkaç kitap alacağım," dedi Profesör Gregg, "o kadar. Geri kalan her şey burada kalacak. Bir tatilim var," diye devam etti gülümseyerek, "ve eski kemikler ve taşlar ve çerçöpten bir süre uzaklaştığıma pek üzülmeyeceğim. Otuz yıldır," diye devam etti, "olgularla uğraşıyorum; düşlerin peşine düşme zamanı geldi."

Günler çabucak geçti; profesörün bastırmaya çalıştığı heyecanından ötürü titrediğini görebiliyordum. Eski malikâneyi arkamızda bırakıp yolculuğumuza başladığımızda bakışlarındaki iştaha pek anlam veremedim. Gün ortasında yola çıktık ve akşam alacakaranlığında taşrada küçük bir istasyona vardık. Yorgun ve heyecanlıydım. Yolculuk ve yol bir rüya gibiydi. Önce unutulmuş bir köyün terk edilmiş sokakları, Profesör Gregg'in Augustus Lejyonları ve askeri çarpışma hakkında konuşması, kartalları takip eden muazzam görkem; sonra yükselen geniş nehrin sarı sularında loşça parlayan gök kızıllığı, geniş çayırlar, beyazlayan mısır tarlaları ve tepeler ve nehir arasındaki yokuşta kıvrılan tren yolu. En sonunda yokuşu tırmanmaya başladık ve oksijen azaldı; aşağı bakınca nehrin kenarlarında bir örtü gibi duran beyaz sisi ve müphem, gölgeli taşrayı gördüm. Yükselen tepelerin ve asılı ormanların düşleri ve fantazisi. Ötedeki tepelerin belli belirsiz konturları, dağdaki ocak ateşinin ters bakışları, parlak alev sütunlarıyla yükselişi ve solup donuk bir kırmızı nokta halini almaları. At arabasıyla yokuşu yavaşça çıkıyorduk ki üzerimizdeki büyük ormanın serin nefesini, kokusunu duydum ve ta en derinlerinde geziyormuşum gibi hissettim. Su şırıltısını duyabiliyor, yeşil yaprakların kokusunu ve yaz gecesinin nefesini alabiliyormuş gibiydim. Araba en sonunda durdu ve sütunlarla desteklenen verandada bir an için durduğumda evin formunu seçebildim; akşamın geri kalanı ormanın, vadinin ve nehrin büyük sessizliğiyle bağlı tuhaf şeyleri içeren bir rüya gibiydi.

Ertesi sabah uyandığımda büyük, eski moda yatak odasının kavisli penceresinden dışarı baktım ve gri göğün altında bir gizem

olmaya devam eden taşrayı gördüm. Uzun ve hoş vadiye kıvrılarak girip alt taraftan çıkan vadi, kemerli ve payandalı ortaçağ köprüsü, ötede yükselen rakım ve önceki gece yalnızca gölge olarak gördüğüm orman büyülü gibiydi. Açık camda oflayan hava ise daha önce tenimde hissettiğim hiçbir rüzgâra benzemiyordu. Vadinin ötesine baktım. Tepeler dalgalar gibi birbirini takip ediyordu ve tepelerde bulunan eski, gri bir çiftlik evinin bacasından sabah göğüne doğru belli belirsiz, mavi bir duman sütunu yükseliyordu. Siyah köknarların taçlandırdığı sarp bir yükselti vardı ve uzakta hayali bir taşraya tırmanan ve kaybolan bir yolun beyaz çizgisini görebiliyordum. Ama hepsinin sınırı batıdaki dev dağ duvarıydı. Bir kale gibi berrak göğe yükselen keskin bir rampa ve kubbeli bir höyükle sonlanıyordu.

Pencerelerin altındaki veranda yolunda Profesör Gregg'in volta attığını gördüm. Özgürlük hissinin ve bir süre için de olsa angarya işlere veda etmiş olmanın keyfini çıkarıyor olduğu aşikârdı. Yanına gittiğimde heyecanlı bir sesle vadiyi ve hoş tepelerin altında kıvrılan nehri işaret etti.

"Evet," dedi, "tuhaf bir güzelliği olan bir taşra; en azından benim için gizemlerle dolu. Sana gösterdiğim çekmeceyi unuttun mu Bayan Lally? Hayır; burada yalnızca çocuklar ve temiz hava için gelmediğimi de tahmin etmişsindir."

"Sanırım o kadarını tahmin ettim," dedim; "ama ne tür bir araştırma yaptığınızı bilmediğimi unutmayın; aradığınız şey ve bu muhteşem vadi arasındaki bağlantıya dair hiçbir tahminim yok."

Keyifsizce gülümsedi. "Sırf gizemli olmak adına gizemli bir biçimde konuştuğumu düşünmemelisin," dedi. "Bir şey demiyorum çünkü henüz diyecek bir şey yok, yani kesin bir şey yok, akla kara olarak tanımlanabilecek, bir kabine raporu kadar donuk, kesin ve hatasız bir şey yok. Bir sebebim daha var: Epey seneler önce gazetede rasgele bir haber dikkatimi çekti ve bir anda nice boş düşüncelere daldığım saatlerdeki ipe sapa gelmez fikir ve

yarım düşleri belli bir hipotez haline getirdim. Sağlam olmayan bir zeminde yürüdüğümü hemen fark ettim; teorim son derece çılgınca ve fantastikti, basılmasını bir an için bile olsa aklıma getirmedim. Ama benim gibi bilime gönül vermiş, keşfin rotasını bilen ve bir zamanlar barlarda alevlenip tutuşan gazın çılgınca bir hipotez olduğunun bilincinde olan insanlar yanında; bu tür insanlar yanında alay edilme riski olmadan düşümü paylaşabileceğimi düşündüm – örneğin Atlantis ya da simyacının taşı vesaire. Büyük bir yanılgı içinde olduğumu fark ettim; arkadaşlarım bön bön bana ve birbirlerine baktılar, gözlerinde acıma, ayrıca küstah bir istihfaf gördüm. İçlerinden biri ertesi gün beni ziyaret etti, fazla çalışmaktan ve beyin yorgunluğundan mustarip olabileceğimi söyledi. "Kısaca," dedim, "delirdiğimi düşünüyorsun. Ben öyle düşünmüyorum;" ve ona küçük bir ısı oluşumu gösterdim. O günden sonra teorimi yaşayan hiç kimseyle paylaşmayacağıma dair ant içtim; çekmecede ne olduğunu senden başka kimseye göstermedim. Sonuçta bir gökkuşağının peşinde koşuyor olabilirim; tesadüflerin bir oyunu sonucu yanlış yönlendirilmiş olabilirim; ama ormanlar ve yaban tepelerin arasındaki bu mistik sessizliğin ortasında dururken kokuyu alabildiğimi hissediyorum. Gel, gitme zamanı geldi."

Benim için tüm bu olaylar hem müthiş hem de heyecan vericiydi; Profesör Gregg'in sıradan işlerini yaparken adım adım ilerlediğini, yol üstünde her şeyi sınadığını ve yalanlanamaz bir kanıt bulana dek asla bir iddiada bulunmadığını biliyordum. Ama bakışlarından ve söylediklerinden ziyade ses tonunun hararetinden ötürü beraberinde sürekli olarak neredeyse imkânsızın vizyonunu taşıdığını hissedebiliyordum; biraz hayal gücü olan ve pek de yabana atılmayacak bir kuşkucu sayılabilecek bense muhteşeme dair bir ipucu gördüğümde gocunuyor, profesörün bir saplantıya takıldığını ve bu tek konudan diğer yaşamının tüm bilimsel metodunu uzak tuttuğunu düşünmeden edemiyordum.

Yine de bu gizem imgesi aklıma musallat olmuş haldeyken

kendimi taşranın cazibesine tamamen teslim ettim. Yamaçtaki soluk evin üzerinde büyük bir orman başlıyordu; karşısındaki tepelerden görünen uzun ve karanlık çizgi nehrin üst tarafında kuzeyden güneye kilometrelerce uzanıyor ve kuzeyde bulunan, çıplak tepelerle dolu engebeli bir arazi olan daha da yaban bir bölgede son buluyordu. Garip ve ziyaret edilmemiş bir alandı, İngilizler için Afrika'nın kalbine kıyasla daha da bilinmez bir yerdi. Evi ormandan yalnızca birkaç dik tarla ayırıyordu ve çocuklar çalılıklar içindeki parlayan çakıllardan pürüzsüz duvarlara benzeyen uzun yollardan ormanın tepe noktasına kadar peşimden koşmaktan çok memnundular. Tepe noktasının bir tarafı nehri ve ötesindeki büyük dağ duvarına kadar bölgenin yüksek ve alçak kısımlarını, diğer tarafı ise ormanın sayısız ağaçlarını, düz çayırları ve ötesinde hayal meyal seçilebilen kıyıdaki ışıltılı, sarı denizi görüyordu. Ben Roma Yolunun sınırı olan, güneş ışığının aydınlattığı sıcak çimlerde otururken çocuklar kenarda yetişen yaban mersinlerini topluyorlardı. Lacivert gök ve yelkenleri fora vermiş eski kalyonlar gibi gürleyen büyük bulutların altında, dev ve kadim ormanın denizden tepelere uzanan büyülü cazibesine kulak veriyordum. Yalnızca keyif yapıyordum ve eve döndüğümde garip şeyler olduğunu hatırlıyorum. Profesör Gregg ya çalışma odası yaptığı küçük odaya kendini kilitlemiş ya da azimli arayanın sabırlı ve şevkli bakışlarıyla terasta volta atıyor oluyordu.

Oraya gittikten sekiz ya da dokuz gün sonra bir sabah penceremden dışarı baktım ve bütün manzaranın gözlerimin önünde dönüşüme uğradığını gördüm. Bulutlar alçalmış, batıdaki dağı gözden saklıyorlardı. Bir güney rüzgârı sütunlar halinde vadiye yağmur taşıyordu ve evin alt tarafındaki tepede bulunan küçük dere kırmızı bir akıntıyla gürleyerek aşağıdaki nehre akıyordu. El mahkûm evin içinde kalmamız gerekti ve öğrencilerimle ilgilendikten sonra bir kütüphanenin kalıntılarının eski moda bir kitaplığa yük olmaya devam ettiği sabah odasına gittim. Rafları birkaç kez karıştırmıştım ama kitaplar ilgimi çekmemişti; on sekizinci yüzyıl

vaazlarına dair ciltler, eski bir nalbantlık kitabı, "nitelikli kişiler" tarafından yazılmış bir şiir derlemesi, Prideaux'nun *Bağlantı*'sı, ve Papa'nın tuhaf bir cildi kütüphanenin sınırlarını oluşturuyordu, ilginç ya da değerli her şeyin alınıp götürülmüş olduğuna şüphe yoktu. Ama biçare bir halde olduğumdan ötürü koyun ve dana derisinden yapılma küflenmiş kitapları yeniden incelemeye başladım, Stephani tarafından basılmış güzel ve eski bir quarto bulunca çok sevindim. İçinde Pomponius Mela'nın üçlemesi *De Situ Orbis* ve diğer eski coğrafyacıların kitapları vardı. Sıradan bir cümlede yolumu bulacak kadar Latince biliyorum ve bir süre sonra olgular ve düşlerin garip bir karışımına kapılıp gittim; dünyanın küçük bir bölgesine, sislerin ve gölgelerin ve müthiş formların ötesine tutulan bir ışık. Rahat okunan sayfalara bakarken Solinus'taki bir bölümün başlığı ilgimi çekti ve okudum:

MIRA DE INTIMIS GENTIBUS LIBYAE,
DE LAPIDE HEXECONTALITHO.

"Libya'nın iç bölgelerinde yaşayan insanların ve Altmıştaşı adı verilen taşın kerametleri."

Garip başlık ilgimi cezbetti ve okumaya devam ettim:

"Gens ista avia et secreta habitat, in montibus horrendis fœda mysteria celebrat. De hominibus nihil aliud illi præferunt quam figuram, ab humano ritu prorsus exulant, oderunt deum lucis. Stridunt potius quam loquuntur; vox absona nec sine horrore auditur. Lapide quodam gloriantur, quem Hexecontalithon vocant, dicunt enim hunc lapidem sexaginta notas ostendere. Cujus lapidis nomen secretum ineffabile colunt: quod Ixaxar."

"Bu halk," diye kendi kendime tercüme ettim, "uzak ve gizli yerlerde yaşar, yaban tepelerde korkunç ve gizemli ayinler yapar.

Yüzleri dışında insanlarla hiçbir ortak özellikleri yoktur ve insanlığın âdetleri onlara tamamen yabancıdır; güneşten nefret ederler. Konuşmaktan ziyade tıslarlar; sesleri kulak tırmalar ve korku uyandırır. Altmıştaşı adını verdikleri bir taşla böbürlenirler; zira altmış karakteri gösterdiğini söylerler. Bu taşın gizli ve ağza alınmayan bir ismi vardır: Ixaxar."

Bunun mantıksızlığına gülüp geçtim ve Denizci Sinbad ya da diğer Gecelerden biri olduğunu düşündüm. Gün içinde Profesör Gregg'i görünce ona kitaplıkta bulduğum kitaptan ve okuduğum fantastik saçmalıktan bahsettim. Büyük bir ilgiyle başını kaldırıp bana bakınca şaşırdım.

"Bu gerçekten çok garip," dedi. "Eski coğrafyacıları araştırmaya değmeyeceğini düşünmüştüm ve görünüşe göre epey yanılmışım. Pasaj şu, öyle değil mi! Seni eğlencenden alıkoyduğum için kusura bakma ama kitabı gerçekten yanıma almam gerek."

Ertesi gün profesör beni çalışma odasına çağırdı. İçeri girdiğimde pencerenin ışığının tamamıyla üzerine düştüğü bir masada oturduğunu ve bir büyüteçle son derece dikkatli bir şekilde bir şeyi incelediğini gördüm.

"Ah, Bayan Lally," dedi, "sen de bakıver istiyorum. Bu büyüteç de epey iyi ama evde bıraktığım kadar değil. Bunu kendin inceleyip üzerinde kaç karakter olduğunu söyleyebilir misin?"

Bana elindeki nesneyi verdi ve Londra'da gösterdiği Kara Mühür olduğunu fark ettim. Birazdan bir şey öğreneceğim düşüncesi kalbimi hızlandırdı. Mührü aldım ve ışığa tutarak grotesk, hançer şeklindeki karakterleri tek tek kontrol ettim.

"Altmış iki," dedim en sonunda.

"Altmış iki mi? Saçmalık; bu imkânsız. Ah, anladım, şunu ve şunu da saymışsın," dedi ve geri kalanı gibi harf zannettiğim iki işareti gösterdi.

"Evet, evet," diye devam etti; "ama bunların yanlışlıkla yapılmış çizikler olduğu aşikâr; bunu hemen fark ettim. Evet, doğru. Çok teşekkürler Bayan Lally."

Kara Mühür'ün üzerindeki işaretleri saymak için çağırılmış olmaktan ötürü hayal kırıklığına uğramış bir biçimde uzaklaşırken bir anda aklıma sabah okuduğum şey geldi.

"Ama Profesör Gregg," diye haykırdım nefes nefese, "mühür, mühür. Solinus'un bahsettiği Altmıştaşı; Ixaxar."

"Evet," dedi, "sanırım öyle. Belki de sadece tesadüftür. Bu meselelerde fazla emin olmamak lazım. Tesadüf, profesörü öldürür."

Duyduklarımdan ötürü kafam karışmış bir halde ve bu garip kanıt labirentinde önemli bir ipucu bulamamış olmanın hayal kırıklığıyla odadan çıktım. Hava sonraki üç gün de kötüydü, yağmur yoğun bir sise dönüştü ve tüm dünyayı bizden saklayan beyaz bir sis içinde kaldık. Tüm bu esnada Profesör Gregg odasından çıkmıyor, hiçbir şey anlatmıyor ya da konuşmuyordu. Hareketsizlikten ötürü yorulmuş gibi hızlı ve sabırsızca odasında dolandığını duyabiliyordum. Dördüncü sabah hava güzeldi ve kahvaltıda profesör canlı bir şekilde konuştu.

"Evde ilaveten yardıma ihtiyacımız var; on beş ya da on altı yaşında bir çocuğa. Hizmetçilerin zamanını alan epey küçük iş var, bir erkek çocuk olsa daha rahat yapabilir."

"Kızlar bana bir şikâyette bulunmadı," dedim. "Hatta Anne Londra'ya kıyasla daha az iş yaptığını, burada çok az toz olduğunu söyledi."

"Evet, çok iyi kızlar. Ama bir erkek çocuk daha iyi olur. Hatta son iki gündür beni rahatsız eden şey buydu."

"Rahatsız etmek mi?" dedim şaşkınlıkla, zira profesör ev işleriyle hiç ilgilenmezdi.

"Evet," dedi, "hava işte. O yoğun siste dışarı çıkamazdım. Bölgeyi çok iyi bilmiyorum ve yolumu kaybederdim. Ama bu sabah çocuğu alacağım."

"Ama etrafta istediğiniz gibi bir çocuk olduğunu nereden biliyorsunuz?"

"O konuda hiç şüphem yok. En fazla birkaç kilometre yürürüm ama tam ihtiyacım olan çocuğu bulacağımdan eminim."

Profesörün şaka yaptığını düşündüm ama ses tonunda kibir vardı ve kararlı yüz hatların anlam veremedim. Değneğini aldı, kapıda durup dalgın bir şekilde önüne baktı ve koridordan geçerken bana seslendi.

"Bayan Lally, bu arada, sana söylemek istediğim bir şey var. Taşradaki çocukların pek parlak olmadığını duymuş olabilirsin; aptal demek kabalık olur, genelde 'saf' ya da o tür bir sözcük kullanılır. Aradığım çocuk çok zeki olmazsa umarım senin için bir sorun olmaz; elbette tamamen zararsız olacak; ayakkabı boyamak pek bir zihinsel çaba gerektirmiyor."

Bunu söyledikten sonra ormana uzanan yolu yürümeye başladı; ben sersemlemiş bir halde kalakaldım ve ilk kez şaşkınlığıma nereden geldiğini bilmediğim ani bir dehşet karıştı. Neden dehşete kapıldığımı bilmiyordum ama kalbimde bir an için ölüm ürpertisini ve ölümden bile kötü olan bilinmeyenin o şekilsiz, biçimsiz dehşetini hissettim. Denizden yana esen rüzgârın getirdiği tatlı havada cesaret bulmaya çalıştım ama mistik orman etrafımda kararıyor gibiydi; sazların arasında kıvranan nehri ve kadim köprünün gümüşi grisini görmek aklımda müphem bir dehşet sembolü oluşturuyordu, bir çocuğun aklının zararsız ve tanıdık olan şeylerden korku oluşturması gibi.

İki saat sonra Profesör Gregg geri döndü. Yoldayken onu karşıladım ve sessizce bir çocuk bulup bulmadığını sordum.

"Evet," dedi; "hemen buldum. İsmi Jervase Cradock ve sanırım epey yararlı olacak. Babası uzun zaman önce ölmüş ve görüştüğüm annesi cumartesi geceleri gelecek ekstra paranın işine yarayacağını düşünüyor. Tahmin ettiğim gibi pek zeki bir çocuk değil, annesi zaman zaman nöbet geçirdiğini söyledi; ama çocuğa porselenler emanet edilmeyeceği için pek de fark etmez, değil mi? Ve herhangi bir şekilde zararlı değil, yalnızca biraz zayıf."

"Ne zaman geliyor?"

"Yarın sabah sekizde. Anne ona neyi nasıl yapması gerektiğini gösterecek. İlk başta her gece evine dönecek ama belki daha son-

ra burada yatması ve yalnızca pazar günleri evine dönmesi daha iyi olabilir."

Tüm bunlara diyecek bir şeyim yoktu. Profesör Gregg normalce olan biteni anlatıyordu ama tüm bu olay karşısında içimde uyanan şaşkınlık hissini bastıramıyordum. Aslında ev işi için yardıma gerek olmadığını ve profesörün karşılaşacağı çocuğun biraz "saf" olacağını tahmin etmesi, sonrasında her şeyin tam söylediği gibi olması bana aşırı derecede acayip geliyordu. Ertesi sabah hizmetçi kız Cradock'un sekizde geldiğini ve ona işe yarayacak bir şeyler yaptırmaya çalıştığını söyledi. "Pek aklı başında gibi durmuyor," dedi; ve günün ilerleyen saatlerinde çocuğun bahçede çalışan yaşlı adama yardım ettiğini gördüm. On dört yaşlarında bir çocuktu, siyah saçları ve siyah gözleri, zeytin rengi derisi vardı. Boş bakışlarını görür görmez zihinsel olarak zayıf olduğunu anladım. Ben geçerken tuhaf bir şekilde alnına dokundu ve bahçıvanın sorusuna garip ve kaba bir ses tonuyla cevap vermesi dikkatimi çekti; toprağın altından konuşan birinin sesi gibiydi ve garip bir vızıltı vardı, iğne silindirden geçerken gramofonun çıkardığı tıslama gibi. Elinden geleni yapmak istediğini, uysal ve itaatkâr olduğunu duydum. Çocuğun annesini tanıyan bahçıvan Morgan onun tamamen zararsız olduğuna dair beni temin etti. "Hep biraz garipti," dedi, "ve o doğmadan annesinin çektikleri düşünülürse bu gayet normal. Babasını yakından tanıyordum, Thomas Cradock, o da çok iyi bir işçiydi. Nemli ormanda çalışmaktan ötürü ciğerlerine bir şey olmuştu ve atlatamadı, epey erken gitti. Bayan Cradock'un da aklının başından gittiğini söylüyorlar; neyse, Bayan Cradock'u Gri Tepelerde kayıp bir ruh gibi ağlar ve dövünür halde Bay Hillyer Ty Coch buldu. Jervase ise bu olaydan sekiz ay sonra doğdu, dediğim gibi, hep biraz garipti; emekleme döneminden sonra çıkardığı seslerle diğer çocukları korkutup nöbet geçirmelerine sebep olduğunu söylüyorlar."

Hikâyedeki bir sözcük bana bir şeyler hatırlattı ve biraz meraklanarak yaşlı adama Gri Tepelerin nerede olduğunu sordum.

"Şurada," dedi önceden kullandığı el hareketini yaparak; "Tilki ve Köpeklerin yanından geçiyorsun, ormanı aşıyorsun, eski yıkıntıların orada. Buradan bir sekiz kilometresi var, garip de bir yer. Monmouth ile burası arasındaki en kötü toprak olduğunu söylüyorlar, gerçi koyunların beslenmesi için iyi. Evet, zavallı Bayan Cradock için üzücü bir şeydi."

Yaşlı adam işine geri döndü ve ben yaşlılıktan bükülmüş ve şişmiş sarmaşık kafesleri arasındaki yoldan geçtim. Demin duyduğum hikâyeyi düşünüyor ve aklımdaki hangi anıyla bağlantılı olduğunu bulmaya çalışıyordum. Birden dank etti; "Gri Tepeler" sözcüklerini Profesör Gregg'in masasının çekmecesinden çıkardığı sararmış kâğıt parçasında görmüştüm. İçime yine merak ve korku karışımı bir his doldu; kalker taşından kopyalanan garip karakterleri ve çok eski mührün üzerindeki yazıda da olduklarını, bir de Romalı coğrafyacının fantastik masallarını hatırladım. Tüm sahneyi tesadüf hazırlamış ve garip olayları tuhaf bir biçimde ayarlamamışsa yaşamın sıradan ve alışıldık itip kakmasından epey uzak bir şeyin izleyicisi olacaktım. Her gün Profesör Gregg'i gözlemliyordum. Avının peşindeydi ve hevesinden ötürü zayıflıyordu; akşamları, güneş dağın hizasında yüzerken profesör gözlerini yerden ayırmadan terasta volta atıyordu. Tıpkı ilk sabah olduğu gibi vadi sisten ötürü beyaza bürünüyor, akşamın dinginliği uzaktaki sesleri yakına taşıyor ve gri çiftlik evinin elmas biçimindeki bacasından düz bir sütun halinde mavi bir duman yükseliyordu. Size kuşkucu olduğumu söylemiştim; neredeyse hiçbir şey anlamıyor olmama karşın korkmaya, kendi kendime bilimin tüm yaşamın maddesel olduğu ve en uzak yıldızların ötesinde bile doğaüstünün kendine bir yer bulabileceği keşfedilmemiş hiçbir yer olmadığı gibi sürekli tekrarlanan dogmalarını söylemeye başladım. Ama maddenin de ruh kadar müthiş ve bilinmez olduğunun, bilimin eşikte oyalandığının ve ruhun harikalarını yalnızca ufacık görebildiğinin de farkındaydım.

Diğer günlerden kasvetli, kırmızı bir işaret ışığı gibi ayrılan

bir gün var; resmen gelecek olan kötülüğün belirtisi gibi. Bahçedeki bankta oturuyor, Cradock'un zararlı otları temizlemesini izliyordum ki sert ve boğucu bir ses duyup paniğe kapıldım. Acı içindeki yabani bir hayvanın çığlığına benziyordu ve karşımda talihsiz çocuğun bütün bedeninin içinden elektrik şokları geçiyormuş gibi kısa aralıklarla titrediğini ve kıvrandığını görünce şok oldum. Dişlerini gacırdatıyordu ve dudaklarında köpükler belirmişti. Bütün yüzü şişmiş ve kararmış, çirkin bir insanlık maskesi halini almıştı. Dehşet içinde çığlık attım ve Profesör Gregg koşarak geldi; Cradock'u işaret ettim. Çocuk sarsılarak ıslak toprağa yüzüstü düştü. Bedeni yaralı bir kör kertenkele gibi kıvrılıyordu ve dudaklarından anlaşılmaz sesler, takırtılar ve tıslamalar dökülüyordu; çirkin bir jargon kullanıyormuş gibiydi, sözcükler, daha ziyade sözcüklere benzeyen şeylerin bilinmez çağlardan beri ölü olan ve Nil çamurlarının altına ya da bir Meksika ormanının derinliklerine gömülen bir dile ait olması işten bile değildi. Kulaklarımda cehennemi bir yaygara koparken "Bu cehennemin dili olmalı," düşüncesi aklımdan geçti. Çığlık atmaya devam ettim ve bizzat ruhum titrerken koşarak uzaklaştım. Profesör Gregg zavallı çocuğun üzerine eğildi ve onu kaldırdı. Profesörün yüzünün her bir köşesinde sevinç emareleri görünce dehşete düştüm. Perdeleri çekmiş, ellerimi gözlerime siper etmiş halde odamda otururken alt tarafta ağır ayak sesleri duydum ve daha sonra Profesör Gregg'in Cradock'u çalışma odasına taşıdığı ve kapıyı kilitlediği söylendi. Belli belirsiz mırıltılar duydum ve oturduğum yerden birkaç metre ötede neler olabileceğini düşündükçe titredim; ormana ve gün ışığına kaçmak istiyordum ama yolda karşıma çıkabilecek görüntülerden korkuyordum. En sonunda, kapının kulpunu gergin biçimde tutarken Profesör Gregg'in neşeli bir şekilde bana seslendiğini duydum: "Her şey yolunda Bayan Lally," dedi. "Zavallı çocuk nöbeti atlattı, yarından sonra burada kalması için gerekli ayarlamaları yapacağım. Belki ona yardım edebilirim.

"Evet," dedi daha sonra, "acı verici bir görüntüydü ve paniğe kapılmış olman normal. İyi beslenmenin güçlenmesine yardımcı olacağını umuyorum ama korkarım hiçbir zaman tam olarak iyileşemeyecek." Umutsuz hastalıktan bahsedilirken takınılan kasvetli ve beylik bir havayla konuşuyordu ama içinde şahlanan ve dile gelmek için savaşan neşeyi hissedebiliyordum. Berrak ve hareketsiz deniz yüzeyine bakıp çalkantılı derinliklerini ve çarpışan dalgalarını görmek gibiydi. Beni cömertçe ölümün keskinliğinden kurtarmış ve yaşamın tüm alanlarında iyiliksever, merhamet ve sağduyu sahibi olan bu adamın açıkça iblislerin tarafında olduğunu ve hasta bir insanın acısından feci bir zevk aldığını görmek benim için bir işkence ve ağır bir sorundu. Çıkmaza giren sorunu çözmeye, çözümü bulmaya çabalıyordum ama bunu nasıl yapabileceğime dair en ufak bir fikrim yoktu; gizem ve çelişkilerle kuşatılmıştım ve işime yarayabilecek hiçbir şey göremiyordum. Banliyödeki beyaz sisten belki de büyük bir bedel ödeyerek kurtulmuş olduğumu düşünmeye başlamıştım. Düşüncemi profesöre ima ettim; kafamın çok karışık olduğunu belli ettim ama hemen sonra pişman oldum zira yüzü acıyla çarpıldı.

"Sevgili Bayan Lally," dedi, "bizi bırakmak gibi bir niyetin yok herhalde? Hayır, hayır, bunu yapmazsın. Sana ne kadar güvendiğimi bilmiyorsun; burada çocuklarıma baktığını bildiğim için içimin ne kadar rahat olduğunu, ne kadar güven dolu bir şekilde adımlar attığımı bilmiyorsun. Sen, Bayan Lally, benim savunma oyuncumsun; çünkü meşgul olduğum iş, tehlikeler içeriyor. Buradaki ilk günümüzde neler söylediğimi hatırlıyorsun; eskiden verilmiş sağlam bir karardan ötürü yaratıcı bir hipotez ya da müphem bir tahminden ziyade matematiksel bir denklem kadar inkâr edilemez bir olgu zikredene kadar dudaklarım mühürlü. Bunu düşün, Bayan Lally, burada seni kendi isteğin dışında tutmayı elbette aklıma bile getirmem ama yürekten inanıyorum ki senin görevin burada, ormanın içinde."

Belagati içime dokundu ve zamanında beni kurtarmış olduğu-

nu da unutmadığımdan ötürü ona sadık bir şekilde ve sorgulamadan hizmet edeceğime dair söz verdim. Birkaç gün sonra nehrin hemen kenarında yer alan ve gelgiti izleyen küçük, gri, ciddi ve hoş kilisemizin papazı bizi görmeye geldi, Profesör Gregg onu kalıp bizimle birlikte akşam yemeği yemesi için kolayca ikna etti. Bay Meyrick eski bir toprak sahibi ailesinden geliyordu ve eski malikânesi on kilometre kadar uzakta, tepelerde yer alıyordu. Toprağa bu şekilde kök salmış olan papaz tüm unutulmaya yüz tutmuş âdetleri ve taşraya ait bilgileri haiz ayaklı bir kütüphane gibiydi. Samimi ve biraz çekingen garipliğiyle Profesör Gregg'i kazandı; sohbetin sonuna doğru eski bir Burgundy duasına başladığında iki adam şarap gibi parlıyordu ve filoloji hakkında asiller üzerine konuşan kasabalılar gibi konuşmaya başladılar. Papaz Galler dilindeki *ll* 'nin nasıl telaffuz edileceğini açıklıyor ve bölgedeki dereler gibi bir şırıltı sesi çıkarıyordu ki Profesör Gregg sözünü kesti.

"Bu arada," dedi, "geçen gün çok garip bir sözcükle karşılaştım. Benim oğlanı biliyorsun, zavallı Jervase Cradock. Kendi kendine konuşma gibi kötü bir alışkanlığı var ve evvelsi gün bahçede yürürken onu duydum; benim etrafta olduğumun bilincinde olmadığı aşikârdı. Söylediklerinin büyük bir kısmını anlamadım ama tek bir sözcük net bir şekilde zihnime yerleşti. Çok garip bir sesti; yarı ünsüz, yarı genizden gelen bir ses, demin *ll* sesini yaparken çıkardığınız gibi tuhaftı. "Ishakshar" gibi bir şeydi; ama *k* Yunancadaki *chi* ya da İspanyolcadaki *j* gibi herhalde. Bu sözcük Galce ne anlama geliyor?

"Galcede mi?" dedi papaz. "Galcede böyle bir sözcük yok, benzeyen bir sözcük bile yok. Gerçi benim bildiğim kitap Galcesi, herkes kadar günlük konuşma dili de biliyorum ama Anglesea'den Usk'a kadar böyle bir sözcük yok. Ayrıca Cradocklar'ın hiçbiri Galce bilmez ki; buralarda unutulmakta olan bir dil."

"Öyle mi? Epey ilgimi çektiniz, Bay Meyrick. Sözcüğün benim kulağıma da Galce gibi gelmediğini itiraf etmeliyim. Ama yerel ağızda değişime uğramış olabileceğini düşündüm."

"Hayır, böyle ya da buna benzer bir sözcük hiç duymadım. Hatta," dedi ve tuhaf bir şekilde gülümsedi, "bir dile aitse de herhalde perilerin dilinden bir sözcük – Tylwydd Têg adını verdiğimiz perilere."

Sohbet bölgedeki bir Roma villasının keşfine yöneldi; ben kısa bir süre sonra odadan çıktım ve çekmecede böylesi garip kanıt ve ipuçları olmasına şaştım. Profesör garip sözcüğü zikredince gözündeki parıltının bana döndüğünü görmüştüm; telaffuzu aşırı grotesk olsa da Solinus'un bahsettiği altmış karakterli taşın adını tanımıştım. Çalışma odasındaki gizli bir çekmecede kilitli, üzerine ortadan kaybolmuş bir ırk tarafından hiçbir insanın okuyamayacağı işaretler mühürlenmiş olan Kara Mühür. Bu işaretler uzun zaman önce yapılmış ve tepelere şekilleri verilmeden unutulmuş korkunç şeylerin perdeleri olabilirdi.

Ertesi sabah aşağı indiğimde Profesör Gregg'in terasta bitmeyen voltasını attığını gördüm.

"Şu köprüye bak," dedi beni görünce, "tuhaf ve Gotik tasarımı, kemerler arasındaki açılar ve sabah ışığının huşusu karşısında taşın gümüşi griliği. Benim gözüme sembolik göründüğünü itiraf etmeliyim; bir dünyadan bir başka dünyaya geçişin mistik bir alegorisini gözler önüne seriyor olmalı."

"Profesör Gregg," dedim sessizce, "olan bitene ve olacak şeylere dair bir şeyler öğrenmemin zamanı geldi."

O anda beni başından savdı ama akşam olunca aynı soruyu yine yönelttim ve bu kez Profesör Gregg heyecanlandı. "Hâlâ anlamadın mı?" diye haykırdı. "Ama sana epey anlattım; evet, epey şey de gösterdim. Benim duyduğum ve gördüğüm neredeyse her şeyi sen de duydun ve gördün; ya da en azından," konuşurken sesi titredi, "her şeyin ayan beyan açığa çıkmasını sağlayacak denli. Hizmetçiler sana anlatmışlardır, zavallı Cradock evvelsi gece yine nöbet geçirdi; bahçede duyduğun sesiyle çığlık attığını duyunca uyandım ve yanına gittim, benim o gece gördüklerimi Tanrı kimseye göstermesin. Ama tüm bunlar boş; zamanım doluyor;

üç hafta içinde kasabaya geri dönmek zorundayım zira hazırlayacak derslerim var, tüm kitaplarıma ihtiyacım var. Birkaç gün içinde her şey bitecek ve artık bir şeyler ima etmeyeceğim, deli ya da sahtekâr olduğumu söyleyip kimse benimle dalga geçemeyecek. Hayır, sade bir şekilde konuşacağım ve muhtemelen başka hiçbir insanın diğer insanların içinde uyandıramadığı duygular uyandıracağım."

Durdu ve büyük ve muhteşem keşfin neşesiyle yüzü aydınlanır gibi oldu.

"Ama tüm bunlar gelecekte gerçekleşecek, yakın gelecek ama yine de gelecek," dedi. "Hâlâ yapılması gereken bir şey var; araştırmalarımın tehlike içerdiğini söylemiştim, hatırlıyor musun? Evet, yüzleşilmesi gereken belli bir tehlike var; konu üzerine daha önce konuşurken ne kadar tehlikeli olduğunu bilmiyordum ve kısmen hâlâ bilmiyorum. Ama garip bir macera olacak, zincirdeki son ispat."

Konuşurken odada volta atıyordu, sesinde sevinç ve umutsuzluğun çarpıştığını duyabiliyordum, ya da belki de huşu demeliyim, bilinmez sulara açılan bir adamın huşusu. Aklıma önüme kitabını koyduğu gece yaptığı Kolomb kinayesi geldi. Akşam havası biraz serindi ve içinde bulunduğumuz çalışma odasında bir odun ateşi yakılmıştı. Yükselip alçalan alevler ve duvarlardaki parıltı bana eski günleri anımsattı. Ateşin yanındaki bir koltukta sessizce oturuyor, duyduğum şeylere anlam vermeye, tanık olduğum tüm görüntü oyunları altında benden saklanan gizli kaynaklar hakkında fikir yürütmeye çalışıyordum. Birdenbire odada bir değişim yapılmış olduğunu fark ettim, içinde aşina olmadığım bir şey vardı. Bir süre etrafıma baktım ve beyhude yapılmış olduğunu bildiğim değişikliğin yerini saptamaya çalıştım; pencerenin yanındaki masa, sandalyeler, soluk kanepe son hatırladığım gibiydi. Nasıl ki aranan bir anı akıldan geçerse aniden ne olduğunu anladım. Ateşin diğer tarafında duran profesörün masasına doğru oturuyordum ve masanın üzerinde daha önce hiç görmedi-

ğim kirli görünümlü bir Pitt büstü vardı. Bu sanat eserinin gerçek pozisyonunu o anda hatırladım; en uzak köşede, kapının yanında eski bir dolap vardı ve büst bu dolabın tepesinde, yerden üç buçuk metre yüksekte duruyordu. Asrın ilk yıllarından bu yana beklediğine, tozlandığına şüphe yoktu.

Tamamen şaşkına dönmüş, allak bullak olmuş bir biçimde sessizce oturdum. Bildiğim kadarıyla evde portatif merdiven gibi bir şey yoktu, zira odamın perdelerini değiştirmek için aranmıştım; sandalye üzerinde duran uzun boylu bir adam da büstü indiremezdi. Büst dolabın ucunda değil, duvara yaslı duruyordu; ve Profesör Gregg ortalamadan kısaydı.

"Pitt'i aşağı indirmeyi nasıl başardın yahu?" dedim en sonunda.

Profesör garip bir şekilde bana baktı ve biraz tereddüt eder gibi oldu.

"Sana portatif bir merdiven getirmiş olmalılar ya da bahçıvan dışarıdan kısa bir merdiven getirmiş olabilir."

"Hayır, merdiven falan kullanmadım. İşte Bayan Lally," diye devam etti garip bir hareket yaparak, "senin için küçük bir yapboz; eşsiz Holmes tarzında bir problem; yalın ve meydanda; yapbozu çözmek için keskin zekânı kullan. Tanrı aşkına," diye haykırdı çatallı sesiyle, "tek kelime daha söyleme. Ona dokunmadım bile," ve yüzünde dehşetle odadan çıktı. Titreyen eliyle arkasından kapıyı kapattı.

Şaşkınca odada etrafıma bakındım. Neler olup bittiğini bilmiyor, açıklama bulmak adına nafile ve boş düşüncelere dalıyordum. Başıboş bir sözcük ve bir süs eşyasının önemsiz yer değişikliğinden ötürü kara suların çalkalanmaya başlamasına inanamıyordum. "Bu önemsiz bir şey, boşuna takıldım," diye düşündüm; "profesör belki de küçük şeylere takıntılıdır ve batıl inançları vardır, sorum onun yüzleşmediği korkularını harekete geçirmiş olabilir, tıpkı pratik bir İskoç kadınının önünde bir örümcek öldürmek ya da yere tuz dökmek gibi bir şey." Bu abartılı şüphelere dalmıştım ve böylesi boş korkulara bağışıklığım olduğu için ken-

dimi övmüştüm, derken gerçek bir kurşun gibi ağır bir biçimde kalbime saplandı ve soğuk bir korku içinde müthiş bir tesirin iş başında olduğunu fark ettim. Büst ulaşılmazdı; merdiven olmadan kimse dokunamazdı.

Çıkıp mutfağa gittim ve elimden geldiğince kısık bir sesle hizmetçiyle konuştum.

"Dolabın tepesinden büstü kim aldı Anne?" dedim ona. "Profesör Gregg kendisinin dokunmadığını söylüyor. Ek binalardan birinde eski bir merdiven mi buldun?"

Kız bana bön bön baktı.

"Ben dokunmadım," dedi. "Geçen sabah odanın tozunu alırken şu anda olduğu yerdeydi. Şimdi hatırlıyorum, çarşamba sabahıydı çünkü Cradock'un kötüleştiği gecenin sabahıydı. Benim odam onunkinin yanında," diye devam etti kız yüreği parçalanmış bir şekilde; "haykırarak anlayamadığım isimler zikrediyor, çığlıklar atıyordu, korkunçtu. Çok korktum, sonra efendi geldi ve onun konuştuğunu duydum, sonra Cradock'u çalışma odasına götürüp ona bir şey verdi."

"Ve ertesi sabah büstün yerinin değiştirildiğini mi gördün?"

"Evet hanımefendi, çalışma odasına girdiğimde içeride tuhaf bir koku vardı, bu yüzden camları açtım; kötü bir kokuydu ama ne olduğunu bilmiyorum. Aslında uzun zaman önce, öğleden sonra izinli olduğum bir gün kuzenim Thomas Barker'la birlikte Londra'daki hayvanat bahçesine gitmiştik, o zamanlar Bayan Prince'in Stanhope Gate'teki evinde çalışıyordum. Yılanları görmek için yılan evine girdiğimde de aynı koku vardı, midem çok bulanmıştı ve Barker'a beni dışarı çıkarmasını söylemiştim. Çalışma odasında da aynı koku vardı, nereden geldiğini merak ettim. Pitt büstünün efendinin masasında durduğunu görünce bunu kimin yaptığını ve nasıl yaptığını düşündüm. Toz almaya gittiğimde büste baktım ve üzerinde toz olmayan büyük bir bölüm olduğunu gördüm, senelerdir toz bezi sürülmüşlüğü yoktu ama parmak izlerine de benzemiyordu, büyük bir leke gibiydi. Ne yaptığımı

düşünmeden elimi üzerine götürdüm ve lekenin olduğu yer, üzerinden bir salyangoz geçmiş gibi yapış yapıştı. Çok garip, değil mi hanımefendi? Bunu kim yapmış olabilir acaba, bu dağınıklığa kim sebep olmuş olabilir?"

Hizmetçi kızın iyi niyetli gevezeliği hemen içime işledi. Yatağıma yattım ve dehşet ve hayretimin keskin ıstırabıyla çığlık atmamak için dudağımı ısırdım. Korkudan neredeyse deliye dönmüştüm; eğer sabah vakti olsaydı herhalde cesareti, Profesör Gregg'e duyduğum gönül borcunu bir kenara bırakır ve her geçen gün etrafıma biraz daha yaklaşırmış gibi duran korku ve panik ağından kaçmak adına kaderimin yavaşça açlıktan ölmek olduğunu bilsem bile umursamadan koşar giderdim. Bir bilseydim, diye geçirdim içimden, neden korkmam gerektiğini bilseydim ona karşı korunabilirdim; ama o yalnız evde, eski ormanlar ve kubbeli tepelerle kapana kısılmış bir haldeyken dehşet keyfi bir şekilde dört bir yandan fırlayıp karşıma çıkıyor gibiydi ve bedenim korkunç şeylerin kulak ucuyla duyulmuş fısıltıları karşısında titriyordu. Kuşkuculuğu yardımıma çağırmaya çalıştım ama nafile. Soğukkanlı ve sağduyulu bir şekilde dünyanın doğal bir düzeni olduğuna olan inancımı desteklemeye çalıştım, zira açık camdan içeri giren rüzgâr mistik bir soluktu ve karanlığın içinde sessizliğin bir ağıt kadar ağır ve kederli olduğunu hissediyordum. Gözümün önüne nehrin kenarındaki sazlarda garip şekillerin toplanma görüntüleri geliyordu.

Sabah olup kahvaltı odasına girince bilinmeyen senaryonun bir kriz noktasına ulaştığını hissettim; profesörün yüzünde kararlı bir ifade vardı ve konuştuğumuzda bizi duymuyor gibiydi.

"Nispeten uzun bir yürüyüşe çıkacağım," dedi kahvaltı bitince. "Beni beklemeyin, akşam yemeğine gelmezsem de başıma bir şey geldiğini düşünmeyin. Son zamanlarda biraz aptallaştım ve küçük bir yürüyüş turu bana iyi gelecek. Belki geceyi küçük bir handa geçiririm, tabii temiz ve rahat görünen bir yer bulabilirsem."

Böyle söyledi ve Profesör Gregg'in nasıl bir insan olduğunu bildiğimden ötürü onu harekete geçiren şeyin sıradan bir iş ya da keyif olmadığını anladım. Nereye gittiğini ya da ne gibi bir şey yapacağına dair en ufak bir fikrim bile yoktu ama önce gece hissettiğim korku geri döndü; gitmeye hazır bir şekilde terasta durmuş gülümserken ona kalması ve keşfedilmemiş kıtaya dair tüm hayallerini unutması için yalvardım.

"Hayır, hayır Bayan Lally," dedi gülümsemeye devam ederek, "artık çok geç. *Vestigia nulla retrorsum*, geri adım yok. Tüm gerçek kâşiflerin şiarı budur ama umarım benim durumumda birebir geçerli olmaz. Ama böyle paniğe kapılmana gerek yok; küçük gezimin son derece sıradan olduğunu düşünüyorum; jeolog çekiciyle geçirilen bir gün kadar sıkıcı. Elbette risk var ama sıradan gezintilerde olduğu kadar. Şen olmam doğal; Harry'nin tüm resmi tatillerde yüzlerce kez yaptığından daha tehlikeli bir şey yapmıyorum. Sen de neşelen; ve en azından yarına kadar hoşça kal."

Yolu hızlıca katetti ve ormanın girişindeki kapıyı açıp ağaçların loşluğu arasında kaybolduğunu gördüm.

Gün yavaş geçti, havada garip bir karanlığın ağırlığı vardı ve kendimi kadim ormanda hapismişim, gizemli ve kasvetli eski topraklarda kapana kısılmış ve her şey eskide kalmış ve dışarıda yaşayanlar tarafından unutulmuş gibi hissettim. Ümit ve korku hissediyordum ve akşam yemeği vakti geldiğinde profesörün koridordaki ayak seslerini ve benim bilmediğim bir zaferden ötürü sevinçli olan sesini duymayı bekledim. Onu hoş bir şekilde karşılamak için kendimi topladım ama karanlık gece çöktü ve profesör gelmedi.

Sabah olup da hizmetçi kapımı çalınca ona profesörün dönüp dönmediğini sordum; Gregg'in yatak odasının kapısının açık ve içerisinin boş olduğunu söyleyince umutsuzluğun soğuk kolları bedenimi sardı. Yine de belki de güler yüzlü yoldaşlar bulmuş olduğunu ve öğle yemeği için döneceğini umdum. Çocukları or-

manda yürüyüşe çıkardım ve onlarla oynamak, gülmek, gizem ve saklı dehşet düşüncelerini aklımdan çıkarmak için kendimi zorladım. Saatlerce bekledim ve düşüncelerime karanlık bastı; tekrar gece oldu ve tekrar teyakkuz halindeydim. En sonunda, akşam yemeğini bitirmemek için ayak direrken dışarıda ayak sesleri ve bir adamın sesini duydum.

Hizmetçi içeri girdi ve garip bir şekilde bana baktı.

"Affedersiniz hanımefendi," dedi, "bahçıvan Bay Morgan mümkünse sizinle bir dakika konuşmak istiyor."

"Kendisini içeri al lütfen," dedim ve dudaklarımı birbirine bastırdım.

Yaşlı adam yavaşça odaya girdi ve hizmetçi arkasından kapıyı kapadı.

"Oturun Bay Morgan," dedim; "bana söylemek istediğiniz nedir?"

"Hanımefendi, Bay Gregg dün sabah gitmeden önce size iletmem için bir şey verdi; eve dönmemişse tam bu akşam sekizden önce size vermememem için tembihledi. Döndüğü takdirde kendisine geri verecektim. Bay Gregg hâlâ gelmediği için doğrudan size versem daha iyi olacak."

Cebinden bir şey çıkardı ve hafifçe ayağa kalkarak bana verdi. Ben nesneyi aldım ve Morgan'ın ne yapacağını bilemediğini fark edince ona teşekkür edip iyi geceler diledim ve adam dışarı çıktı. Odada elimdeki nesneyle yalnız kaldım – muntazaman mühürlenmiş zarfın üzerine Morgan'ın biraz önce söylediği talimatlar profesörün büyük el yazısıyla yazılmıştı. Adeta kalbim ezilirken mühürleri kırdım ve içindeki mektubu çıkardım.

"SEVGİLİ BAYAN LALLY," diye başlıyordu mektup, "eski mantık kılavuzundan alıntı yapmam gerekirse, bu notu okuyor olman benim bir şeyleri elime yüzüme bulaştırdığım anlamına geliyor ve korkarım yaptığım hata bu satırları bir vedalaşmaya dönüştürüyor. Ne sen ne de başka biri neredeyse kesinlikle beni bir daha görmeyeceksiniz. Bu olasılığı

düşünerek vasiyetimi hazırladım ve payına düşen küçük yadigârı ve kaderini benimkiyle birleştirdiğin için samimi şükranımı kabul edeceğini umuyorum. Başıma gelenler insanların aklına hayaline gelmeyecek denli korkunç ve berbat; ama senin, eğer istersen, başıma ne geldiğini bilmeye hakkın var. Apre masamın sol çekmecesine bakarsan üzerinde yazı masası etiketli bir anahtar bulacaksın. Yazı masamda senin için yazmış olduğum büyük bir zarf var. Bunu derhal ateşe atmanı öneririm; bunu yaparsan geceleri daha rahat uyursun. Ama neler olduğunu öğrenmek istiyorsan, hepsini senin için yazdım."

Hemen altında imzası vardı ve sayfayı tekrar ve bu kez yüksek sesle okumaya başladım. Çok korkmuştum, dudaklarım bembeyazdı, ellerim buz kesmişti ve midem bulanıyordu. Odadaki ölüm sessizliği ve dört yanımı çevrelemiş karanlık ormanlar ve tepeler, çaresiz ve aciz olduğum düşüncesi beni boğuyordu ve ne yapacağımı sorabileceğim kimse yoktu. En sonunda bilginin bana tüm hayatım boyunca musallat olacağını bilmeme karşın uzun zamandır mustarip olduğum garip dehşetlerin anlamını bilmek zorunda olduğumdan ötürü akşam alacakaranlığında ormandaki gölgeler gibi gri, loş ve huşu içinde ayağa kalktım. Profesör Gregg'in talimatlarını dikkatlice yerine getirdim ve zarfın mührünü çekinmeden kırıp mektubu karşıma aldım. O el yazmasını hep yanımda taşıyorum ve mektubu okumama yönelik dillendirmediğiniz ricayı kıramam. O gece üzerinde lamba yanan masada otururken okuduğum mektup işte bu.

Sonra kendine Bayan Lally adını veren genç kadın mektubu okumaya başladı:

Willim Gregg'in Beyanatı, F.RS., vesaire.

Şu anda neredeyse tamamen ya da en azından kısmen aklıma ilk doğan olguya indirgenmiş teorinin ilk parıltısını gördüğümden bu yana epey sene geçti. Yolu açmak için bir hayli çeşitli ve artık

unutulmuş kitaplar okudum ve sonra, etnolojik olarak bilinen çalışmalara daldıktan ve uzman sayılabilecek bir konuma geldikten sonra yerleşik bilimsel düşüncelere aykırı duran olgular elde etmeye ve tüm araştırmalarımıza rağmen saklı kalırmış gibi görünen bir şeyi işaret eden keşifler yapmaya başladım. Dünyadaki folklorun büyük bir bölümünün gerçekten vuku bulmuş hadiselerin abartılı versiyonları olduğuna kanaat getirdim ve bilhassa perilerin, Kelt ırklarının iyi halkının hikâyelerini incelemeye yönelik bir çekim hissettim. Bu noktada abartı ve süslemenin püsküllerini, fantastik kisveyi, çiçekler arasında avlanan yeşiller ve altınlar içeren kıyafetleri olan küçük insanları tespit ettiğimi düşündüm ve bu ırka verilen isimle (farazi olması gerekirken) görünüşleri ve tutumlarının tasviri arasında belli bir analoji görebildiğime inandım. Nasıl ki atalarımız korkulan varlıklara onlardan korktukları için "uğurlu" ve "iyi" adını vermişlerse aynı zamanda onları büyüleyici bir formda tahayyül etmişlerdi ama gerçeğin bunun tam tersi olduğunu biliyorlardı. Edebiyat da işe erkenden başlamış, dönüşüme hayli yardımcı olmuştu. Shakespeare'in oyuncu elfleri orijinal hallerinden çok uzaktı ve gerçek dehşet bir tür yaramaz muziplik formuna büründürülmüştü. Ama daha eski masallarda, yanan odunlar etrafında otururken insanların istavroz çıkarmasına sebep olan hikâyelerde farklı bir sahneyle karşılaşıyoruz; dünyadan garip bir şekilde kaybolan çocuk, erkek ve kadınların bazı hikâyelerine hayli aksi ruhların dahil olduğunu gördüm. Bir çiftçi bu kişileri tarladan yeşil ve yuvarlak bir tümseğe doğru yürürken görüyordu ve sonra ortadan kayboluyorlardı; bazı hikâyelerde kapısı bir odun parçasıyla sürgülü kulübelerde çocuklarını sessizce uyurken bırakan anneler geri döndüklerinde dolgun ve gül rengi küçük bir Sakson yerine cılız ve pörsümüş, sarkık derili ve delici siyah gözlü bir çocuk, bir başka ırkın çocuğunu buluyorlardı. Daha karanlık efsaneler de vardı; cadı ve büyücüler, Şabat'ın muazzam kötülüğü ve insan ırkının kadınlarıyla birlikte olan iblis imaları. Nasıl ki korkutucu "güzel halkı" acayip de olsa sevecen

elflere dönüştürdüysek, aynı şekilde cadının ve yoldaşlarının kara kokuşmuşluğunu yaşlı kadınların popüler büyücülüğü, süpürgeler ve kuyruğu dik gülünç kedi hikâyeleriyle kendimizden sakladık. Yunanlar aynı sebeple iğrenç Erinyelere* nazik hanımlar adını vermişlerdi ve kuzey ulusları da onların izinden gittiler. Daha zaruri işlerimden zaman çalarak soruşturmalarıma devam ettim ve kendime şu soruyu sordum: Bu geleneklerin doğru olduğunu varsayarsak, Şabatlara katıldığı belirtilen bu iblisler kimdi? Ortaçağın doğaüstü hipotezlerini bir kenara bıraktığımı belirtmeme gerek olmadığını düşünüyorum. Periler ve iblislerin aynı ırktan ve kökenden olduğu sonucuna vardım; uydurmalar ve eski günlerin Gotik düşlerinden ötürü elbette hikâyeler abartılıyor ve çarpıtılıyordu; ama yine de tüm bu imgelerin altında gerçeğin kara arka planı olduğuna yürekten inanıyordum. Söylenegelen bazı kerametler konusunda ise tereddüt içindeydim. Modern spiritüelizmin herhangi bir numunesinin içinde özgün bir şey kalmadığını kabul etmek istesem de insan etinin arada sırada, belki de on milyonda bir ihtimalle bize büyülü görünen güçlerin bir perdesi olduğunu inkâr etmeye tamamen hazır değildim; bu güçler yüksekten gelip insanları yükseltmekten ziyade esasen varlığın derinliklerinde hayatta kalmış şeylerdi. Amip ve salyangoz bizim sahip olmadığımız güçlere sahipler; ve atacılık teorisinin tamamen açıklanamaz gibi duran şeyleri açıklayabileceğini düşündüm. Geleneğin büyük bir kısmının, peri adı verilen varlıkların en eski ve bozulmamış geleneklerinin düpedüz gerçeği temsil ettiğini düşünüyordum ve bu geleneklerdeki safi doğaüstü unsurun ise büyük evrim yürüyüşünden çıkmış bir ırkın hayatta kalabilmek için bize tamamen mucizevi görünen bazı güçlere hâlâ sahip olduğu hi-

* Erinyeler Yunan ve Roma mitolojisinde evrendeki düzenin ve doğa yasalarının bekçileri olarak görülürler. Erinyeler başkalarına zarar verecek şekilde haklarının dışına çıkan herkesi, insan veya ilah olduklarına bakmadan, evrendeki düzenin korunması için, merhametsizce cezalandıran ilaheler olarak tanımlanır. –yhn

potezini açıklayabileceğine inanıyordum. Teorimi aklımda böyle kurguladım; bunu gözeterek yaptığım çalışmalarımda dört yandan bilgi topladım. Bir höyük ya da çukurdan, taşrada yapılan bir toplantıyı haber veren bir yerel gazeteye ve genel edebiyata her yerden bilgi bulabiliyordum. Bunların yanında Homeros'un "net konuşan insanlar" cümlesi beni etkiledi, zira yazar net olarak adlandırılamayacak kadar kaba saba konuşan birilerini görmüş ya da duymuş gibiydi; diğer ırkların çok arkasında kalmış bir ırk hipotezim nezdinde bu tür bir halkın yabani hayvanların anlamsız seslerinden pek de uzak olmayan bir jargon konuşması bana makul görünüyordu.

Varsayımımın olgulardan çok uzak olmadığını düşünürken ufak bir taşrada dağıtılan bir gazetede rasgele denk geldiğim bir paragraf dikkatimi çekti. Klasik bir köy trajedisinin aktarımı gibi duruyordu; neden ya da nereye kaybolduğu bilinmeyen genç bir kız ve arkasından arsızca yapılan dedikodular. Ama satırların arasında tüm bu skandalın aslında farazi olduğunu, muhtemelen başka bir şekilde açıklanamayacak bir şeyi açıklamak için uydurulduğunu görebiliyordum. Londra ya da Liverpool'a kaçmıştır, boynunda bir ağırlıkla ormandaki bir gölün pis derinliklerinde keşfedilmemiş bir ceset olarak bekliyordur ya da belki de öldürülmüştür – bunlar zavallı kızın komşularının teorileriydi. Paragrafı keyfi bir şekilde incelerken aklımdan geçen bir düşünce bedenime elektrik şoku yayılmış gibi hissetmeme yol açtı: Tepelerin saklı ve korkunç ırkı ya hâlâ hayattaysa? Ya hâlâ yabani yerlere ve çıplak tepelere musallat oluyor ve Gotik efsanedeki kötülükleri tekrarlıyorlarsa? Turanid Shelta ya da İspanyol Basklar gibi değişmemiş ve değiştirilemezlerse? Düşüncenin büyük bir şiddetle geldiğini söyledim; ani bir nefes aldım ve korku ve sevinç karışımı garip bir hisle sandalyeme tutundum. Benim bu durumum, sessiz bir İngiliz ormanında dolanan fizik bilimci meslektaşlarımdan bir tanesinin cesur şövalyelerin öldürdüğü korkunç solucanlar olan ihtiyozorlardan birini görüp birdenbire sümüksü ve kor-

kunç dehşetine kapılmasına ya da gelenekteki ejderha olan ve güneşi kapatan pterodaktille karşılaşmasına benzetilebilir. Ama yavuz bir bilgi kâşifi olduğum için böylesi bir keşif yaptığım düşüncesi beni neşeyle doldurdu. Gazeteden kupürü kestim ve eski yazı masamın çekmecesine koydum. Çok garip bir öneme sahip koleksiyonumun ilk parçası olmalıydı. O akşam oturup ne gibi sonuçlara varabileceğimin hayallerini kurdum ve soğukkanlı bir şekilde düşünmeye başlamama rağmen teorime duyduğum güven sarsılmadı. Her şeyi yerli yerine oturtmaya çalışırken üzerinde durduğum zeminin pek de sağlam olmadığını gördüm; olgular yerel düşüncelerle uyum halinde olabilirdi; ve meseleye biraz ihtiyatlı yaklaşma taraftarıydım. Yine de gözlerimi açık tutmaya karar verdim ve büyük düşünür ve araştırmacı grupları kayıtsız ve habersizken, son derece müstesna olguların geçip gitmesine izin verirlerken yalnızca benim izlediğim ve uyanık olduğum düşüncesine sarıldım.

Birkaç sene sonra çekmecenin içindekilere bir ekleme daha yapabildim; ikinci bulgum aslında değerli değildi, zira ilkinin bir tekrarıydı ve yalnızca farklı bir bölgede gerçekleşmişti. Yine de elime bir şey geçmişti; zira ilkinde olduğu gibi ikinci olayda da trajedi ıssız bir taşrada gerçekleşmişti ve dolayısıyla teorim hâlâ sapasağlamdı. Ama üçüncü parça benim için daha belirleyiciydi. Yine uzaktaki tepelerde, trafiğin ana yolundan bile uzakta yaşlı bir adam öldürülmüş olarak bulunmuştu ve cinayet silahı yanına bırakılmıştı. Burada epey söylenti ve varsayım vardı, zira ölüm aleti ahşap bir sapı olan, iplerle tutturulmuş ilkel bir taş baltaydı, bu da garip ve beklenmedik bir çaba sarf edilerek yapıldığını gösteriyordu. İçim sevinçle dolmuştu ve en çılgınca varsayımlar bile çok farklı yerlere gidebiliyordu; bir hayli çaba gösterip soruşturma yapması için bölgeye gönderilen doktorla irtibata geçtim. Keskin zekâlı bir adam olan doktor şaşkına dönmüştü. "Taşrada böyle şeyler üzerine konuşulmaz," diye yazmıştı bana; "ama burada hakikaten korkunç bir gizem var, Profesör Gregg. Taş baltayı yanıma

aldım ve merakımdan ötürü gücünü sınamak istedim. Bir pazar günü ikindi vaktinde, ailem ve hizmetçilerim evde yokken baltayı alıp arka bahçeye gittim ve kavaktan çitlerin arasında deneyler yapmaya başladım. Baltayı kullanmanın çok zor olduğunu fark ettim. Ya garip bir dengesi, sürekli alıştırma yapmayı gerektiren incelikli bir ağırlık tekniği vardı ya da etkili bir darbe indirmek için kasları değişik şekilde çalıştırmak gerekiyordu, bilmiyorum; ama sizi temin ederim ki eve geri girerken aklımda sportif kapasitemin epey düşük olduğu düşüncesi vardı. Deneyimsiz birinin 'çekici indirmeye' çalışması gibiydi; kişinin uyguladığı kuvvet kendine dönüyordu ve ben darbenin şiddetinden ötürü geri uçarken balta zararsız bir şekilde yere düşüyordu. Aynı deneyi muhitimde yaşayan zeki bir ormancıyla denedim; kırk yıldır balta sallayan bu adam taş aletle hiçbir şey yapamadı ve tüm hamlelerini komik bir şekilde ıskaladı. Kısacası, kulağa son derece absürt gelmeseydi yaşlı adamı öldürmek için kullanılan aleti dünyada son dört bin sene içinde yaşamış kimse etkili bir darbe yaratacak şekilde savuramaz demem gerekiyor." Tahmin edebileceğin üzere bu beni şaşırtmadı; ve sonra, tüm hikâyeyi dinleyip talihsiz yaşlı adamın yaban tepelerde geceleri görülen şeylere dair hikâyeler anlattığını, duyulmamış ve hayretlik şeylerden bahsettiğini ve soğuk bir sabah vakti mevzubahis tepede ölü bulunduğunu öğrendiğimde sevinçten havalara uçtum, zira teorimin bir varsayım olmaktan çıktığını hissediyordum. Ama sonraki adım daha da önemliydi. Elimde nice senedir olağanüstü bir taş mühür vardı – sapından mühür basılan yere kadar beş santim uzunluğunda donuk ve siyah bir taş parçası ve mühür basılan tarafı ise üç küsur santim yarı çapında bir altıgen. Eski zamandan kalma bir tütün tıkayıcısına benziyordu. Bana bunu Doğu'daki bir bağlantım kadim Babil'e yakın bir bölgede bulunduğu notuyla birlikte göndermişti. Ama mühre işlenmiş karakterler katlanılmaz bir yapbozdu. Çivi yazısına benzemesine karşın çarpıcı farklılıkları vardı, bunu ilk bakışta fark etmiştim ve ok başlı yazıyı deşifre etme kurallarına dair tüm

hipotezler nafileydi. Bu bilmece gururuma dokunuyordu ve garip zamanlarda Kara Mühür'ü dolaptan çıkarıp öyle büyük bir ısrarla inceliyordum ki tüm harfler aklıma kazındı; en ufak hata yapmadan hepsini ezberden kâğıda geçirebilirdim. Bir gün İngiltere'nin batısında yaşayan bir ahbabımdan aldığım bir mektupla şaşkına döndüm. Büyük bir kâğıt parçasının üzerine dikkatle ve hiçbir değişiklik yapılmadan Kara Mühür'ün üzerinde bulunan karakterlerin aynıları çizilmişti ve arkadaşım kâğıdın tepesine şöyle yazmıştı: *Gri Tepeler, Monmouthshire'da bulunan bir kalker üzerindeki yazılar. Kırmızı toprakla yakın zamanda yazılmışlar.* Mektupta ise şöyle yazıyordu: "Kimseyle paylaşmaman dileğiyle ekteki yazıtı gönderiyorum. Kayanın yanından bir hafta önce geçen çoban üzerinde hiçbir işaret olmadığına dair yemin ediyor. Karakterler taşın üzerine kırmızı toprakla çizilmiş ve ortalama iki buçuk santim yükseklikleri var. Bir tür çivi yazısına benziyor ama epey değiştirilmiş bir tür çivi yazısı ve bu imkânsız. Ya sahte ya da muhtemelen bu yaban topraklarda çok görülen çingenelerin işi. Senin de bildiğin üzere birbirleriyle iletişim kurarken epey resim kullanıyorlar. Mevzubahis kayayı burada olan acı verici bir olayla bağlantılı olarak iki gün önce ziyaret ettim."

Tahmin edilebileceği üzere derhal arkadaşımın mektubuna cevap yazdım, yazıtın bir suretini bana gönderdiği için teşekkür ettim ve sanki keyfi bir biçimde üzerinde duruyormuşum gibi bahsettiği olayın ne hakkında olduğunu sordum. Kısaca anlatmak gerekirse bir önceki gün kocasını kaybeden Cradock soyadına sahip bir kadın üzücü haberi vermek üzere sekiz kilometre kadar uzakta oturan kuzeninin evine doğru yola çıkmış ve Gri Tepeler'den geçen bir kestirme yola girmiş. O zamanlar epey genç bir kadın olan Bayan Cradock akrabasının evine hiç ulaşamamış. O gecenin geç saatlerinde birkaç koyununu kaybetmiş olan bir çiftçi Gri Tepeler'de feneri ve köpeğiyle koyunlarını arıyormuş. Kendi söylediğine göre bir tür inilti, keder dolu ve acınası bir ses dikkatini çekmiş; sesin kaynağına doğru gittiğinde talihsiz Bayan

Craddock'un bir kalker taşının yanında yere çöktüğünü ve bir o yana bir bu yana sallandığını görmüş. Öylesine iç parçalayan bir şekilde dövünüyor ve haykırıyormuş ki çiftçi kaçmamak için elleriyle kulaklarını kapamak zorunda kalmış. Kadın çiftçinin onu eve götürmesine izin vermiş ve bir komşuları kadının bir ihtiyacı var mı diye ilgilenmeye gelmiş. Kadın tüm gece ağlamaya devam etmiş. İniltilerinin içinde anlaşılmaz sözcükler de varmış ve doktor eve varınca diğerlerine kadının delirdiğini söylemiş. Evdeki diğerlerinin anlattığına göre kadın bir hafta boyunca ya inildeyerek yatakta dövünüyor, ya da ağır bir komaya giriyormuş; kocasını kaybetmenin verdiği kederden dolayı aklının altüst olduğu düşünülmüş ve doktor da kadının kısa süre sonra öleceğini tahmin etmiş. Bu hikâyenin ilgimi hayli cezbettiğini söylememe gerek yok sanırım; arkadaşımdan zaman zaman bana olayın ayrıntılarını yazmasını istedim. Kadının altı hafta içinde yavaş yavaş kendine geldiğini ve aylar sonra bir çocuk doğurduğunu öğrendim. Jervase adıyla vaftiz edilen çocuk eksik zekâlıymış. Köyde bilinenler bunlardı; bense işlenmiş olduğuna şüphe duymadığım çirkin habislikler karşısında betim benzim atmasına rağmen haklılığıma daha da kani oldum ve ihtiyatı elden bırakıp bilimle iştigal eden bazı dostlarıma gerçeği ima ettim. Sözcükler dudaklarımdan döküldüğü anda konuşmuş ve hayatımın büyük sırrını afişe etmiş olmaktan pişmanlık duydum ama sonrasında büyük bir rahatlama duygusuyla muazzam bir gücenmişlik hissettim, zira dostlarım yüzüme baka baka benimle dalga geçtiler ve delirmiş olduğumu iddia ettiler; doğal öfkemin yanında alttan alta kıkırdadım ve bu mankafalar arasında kendimi güvende hissettim; bildiklerimi çöldeki kumlara anlatsam aynı tepkiyle karşılaşırdım.

Ama o andan itibaren çok şey bildiğim için her şeyi öğrenmem gerektiğine karar verdim ve tüm enerjimi Kara Mühür'ün üzerindeki yazıtı deşifre etmeye adadım. Nice sene boyunca bu bulmaca boş zamanlarımda yaptığım tek iş oldu; zira elbette zamanımın büyük bölümünü diğer görevlerim alıyordu ve rahatça

araştırma yapacak vakti ancak bir ya da iki haftada bir bulabiliyordum. Bu garip araştırmanın tüm hikâyesini anlatacak olsam aşırı derecede bezdirici olur, zira uzun ve bıktırıcı bir başarısızlık hikâyesi anlatmış olurum. Kadim yazıtlara dair halihazırda bildiklerimden ötürü avımın peşinde iyi donanımlı bir halde koşuyordum. Avrupa ve hatta tüm dünyadaki biliminsanlarıyla mektuplaşıyordum ve o günlerde bu harflerin her ne kadar kadim ve karmaşık olursa olsun üzerine tuttuğum araştırma ışığına direniyor olmasına inanamıyordum. Tam tamına on dört sene sonra başarı elde ettim. Her geçen seneyle birlikte mesleki görevlerim arttı ve boş zamanım azaldı. Bunun beni epey geride bıraktığına şüphe yok; yine de geri dönüp o senelere baktığımda Kara Mühür'ü araştırırken ne kadar geniş bir yelpazeyi ele aldığıma şaşırıyorum. Büromu bir karargâh haline getirdim ve dünyanın dört yanından ve tüm eski çağlardan kadim transkriptler topladım. Her şeyi tek tek ele almaya kararlıydım ve en ufak ipucunun dahi peşinden gidecektim. Ama avlaklar tek tek boşa çıktı ve seneler içinde umutsuzluğa kapılmaya, Kara Mühür'ün dünyadan kaybolmuş ve geriye varlığına dair bir şey bırakmamış bir ırkın tek yadigârı olduğunu düşünmeye başladım – Atlantis hakkında söylendiği gibi büyük bir afet sonrası kaybolmuş, sırları okyanusun dibine ya da tepelerin kalbine gömülmüş olabilirdi. Bu düşünce hararetimi biraz aldı ve azmetmeye devam etsem de inancım eskiye nazaran daha düşüktü. İmdadıma bir tesadüf koştu. İngiltere'nin kuzeyindeki hayli büyük bir kasabada kalıyordum ve orada belli bir süredir bulunan ünlü bir müzeyi gezme fırsatım oldu. Küratör mektup arkadaşlarımdan biriydi; ve madenlere bakarken bir parça dikkatimi çekti. On santimetre karelik siyah bir taştı ve görünümü bana Kara Mühür'ü anımsattı. İlgisizce taşı elime aldım ve evirip çevirirken alt tarafında bir yazıt olduğunu görüp şaşkına döndüm. Küratör dostuma sessizce bu numunenin ilgimi çektiğini ve birkaç günlüğüne otele götürmeme izin verdiği takdirde kendisine minnettar kalacağımı söyledim.

Kendisi elbette itiraz etmedi ve aceleyle odama döndüm. İlk bakışımın beni yanıltmamış olduğunu gördüm. İki yazıt vardı; biri sıradan çivi yazısı harfleri, diğeri ise Kara Mühür harfleriyle yazılmıştı ve görevimi tamamladığımı fark ettim. İki yazıtın da birebir kopyalarını çıkardım; Londra'da çalışma odama dönüp de Mühür'ü karşıma alınca büyük problemle ciddi bir şekilde uğraşmaya başladım. Müze numunesindeki yorum anlamındaki yazıt kendi içinde yeterince garip olsa da benim arayışımla alakalı değildi ama transliterasyon sayesinde Kara Mühür'ün sırrına nail oldum. Elbette hesaplamalarıma konjonktürü de dahil etmeliydim; bazı noktalarda belirli bir ideogram hakkında belirsizlik vardı ve Mühür'de sürekli olarak karşıma çıkan bir işaret beni gecelerce ayakta tuttu. Ama en sonunda sırrı berrak ve anlaşılır bir dile çevirip önüme koydum ve tepelerin korkunç dönüşümünün anahtarını okudum. Son sözcüğü zar zor yazabildim, zira tüm parmaklarım titriyordu. Kâğıt parçasını küçücük parçalara böldüm, hepsinin ateşin kırmızı boşluğunda yanıp kararmasını izledim ve sonra gri kalıntıları toz haline gelinceye kadar ezdim. O gün bugündür o sözcükleri bir daha kâğıda dökmedim; insanın yaratıldığı çamura nasıl dönüşebileceği ve sürüngen ve yılanın derisini giymeye nasıl zorlanabileceği hakkındaki cümleleri bir daha asla yazmayacağım. Geriye tek bir şey kalmıştı. Biliyordum; ama görmeyi de arzuluyordum ve bir süre sonra Gri Tepeler'e yakın bir bölgede, Bayan Cradock ve oğlu Jervase'in yaşadığı kulübeye uzak olmayan bir ev bulabildim. Burada, bu mektubu yazdığım yerde gerçekleşen açıklanamaz olayları ayrıntılı bir şekilde anlatmama gerek yok. Jervase Cradock'ta "Küçük İnsanlar"ın kanına dair bir şey bulacağımı biliyordum ve daha sonra o ıssız topraklardaki ıssız yerlerde akrabalarıyla birden fazla kez karşılaştığını öğrendim. Bir gün bahçeye çağırıldığımda onu nöbet geçirirken, Kara Mühür'ün korkutucu jargonunu zikreder yahut tıslarken görünce korkarım sevincim merhametime üstün geldi. Dudaklarından yeraltı dünyasının sırlarının ve ürkü-

tücü "Ishakshar" sözcüğünün döküldüğünü duydum ama korkarım bu sözcüğün önemini vermekten imtina edeceğim.

Ama değinmeden geçemeyeceğim bir hadise mevcut. Gecenin yarısında pek iyi bildiğim o tıslayan hecelerin sesine uyandım; ve zavallı çocuğun odasına gittiğimde kıvrandığını, ağzının köpürdüğünü, iblislerin elinden kaçmaya çalışırmış gibi debelenirken gördüm. Çocuğu odama götürdüm ve lambayı yaktım. O bu esnada yerde dövünüyor, etinin içindeki güce içinden çıkması için sesleniyordu. Bedeninin bir mesane gibi kabardığını ve gerildiğini gördüm. Gözlerimin önünde yürü karardı; o kriz ânında Mühürdeki talimatların gerektirdiği şeyleri yaptım. Şüpheyi aklımdan uzaklaştırdım, bir biliminsanı oldum ve olan biteni gözlemlemeye başladım. Tanık olduğum şey korkunç, neredeyse insan algısının ve en korkutucu kâbusların ötesindeydi; yerdeki bedenden bir şey çıktı ve uzandı. Yapış yapış, sallanan bir dokunaç odanın öteki tarafına atıldı, dolabın üzerindeki büstü kavradı ve masamın üzerine koydu.

Olay bittikten sonra bütün gece odada volta attım. Betim benzim atmıştı ve titriyordum. Alnımdan aşağı soğuk terler dökülüyordu ve beyhude bir şekilde muhakeme yapmaya çalışıyordum; aslında doğaüstü bir şey görmediğimi, boynuzlarını uzatan ve çeken bir salyangoz gördüğümü düşünmeye çalışıyordum; ama dehşet bu türden tüm düşüncelerimi bir kenara attı ve o gece payıma düşen şeyden ötürü paramparça olup kendimden nefret ettim.

Söylenecek başka pek bir şey yok. Şimdi son sınav ve karşılaşmaya gidiyorum; zira eksik bir şeyin kalmadığına kanaat getirdim ve "Küçük İnsanlar" ile yüz yüze gelmeye kararlıyım. Kara Mühür ve sırlarının bilgisi bana yardımcı olacak ve ola ki yolculuğumdan dönemezsem, kaderimin ne kadar berbat olduğunu burada anlatmaya gerek yok.

Profesör Gregg'in mektubundakileri anlattıktan sonra kısa bir süre duraksayan Bayan Lally hikâyesine şu şekilde devam etti:

"Profesörün arkasında bıraktığı neredeyse inanılmaz hikâye işte buydu. Mektubu bitirdiğimde gece olmuştu. Ertesi sabah Morgan'ı yanıma aldım ve kayıp profesörün izini bulmak adına Gri Tepeler'i aramaya başladık. O kırsal bölgenin yabani ve mutlak ıssızlığını, zamanın tahrip edici etkisinin fantastik insan ve hayvan biçimlerini andıracak şekilde yoğurduğu gri kalker taşlarıyla bezeli çıplak yeşil tepeleri betimleyerek sizi yormayacağım. En sonunda, saatlerce aradıktan sonra yorgun argın bir haldeyken size anlattığım şeyi bulduk –saat ve zincir, çanta ve yüzük– hepsi bir parşömen parçasına sarılı haldeydi. Morgan ipi kestiğinde profesörün eşyalarını gördüm ve ağlamaya başladım ama Kara Mühür'ün üzerindeki korkutucu harfleri parşömenin üzerinde gördüğümde sessiz bir dehşetle donakaldım. Sanırım ilk olarak o anda rahmetli işverenimin korkunç kaderini idrak ettim.

Profesör Gregg'in avukatı anlattığım şeylerin bir peri masalı olduğunu söyledi ve önüne koyduğum belgelere bakmayı bile reddetti. Halk gazetesinde yer alan, Profesör Gregg'in boğulduğuna ve bedeninin açık denizde kaybolduğuna dair beyandan da o sorumlu."

Bayan Lally sustu ve biraz merakla Bay Phillipps'e baktı. Bay Phillipps ise derin düşüncelere dalıp gitmişti; başını kaldırıp meydanda yemek yemek için aceleyle yürüyen, müzik salonlarına dolmaya başlayan insanların akşam koşturmasının başladığını gördü. Gerçek yaşamın uğultusu ve baskısı gözüne gerçekdışı ve hayali göründü; uyandıktan sonra sabah görülen bir düş gibi.

"Teşekkürler," dedi en sonunda, "çok ilginç hikâyeniz için teşekkürler. Bana çok ilginç geldi çünkü bunun tamamen doğru olduğuna eminim."

"Beyim," dedi hanımefendi biraz dargınlıkla, "beni üzüyor ve rencide ediyorsunuz. Sizce Leicester Meydanı'ndaki bir bankta masallar uydurarak sizin ve kendi zamanımı çalmaya mı çalışıyorum?"

"Affedersiniz Bayan Lally, beni biraz yanlış anladınız. Daha

anlatmaya başlamadan önce anlattıklarınızın samimi olacağını biliyordum ama deneyimlerinizin samimiyetten daha yüksek bir değeri var. Hikâyenizdeki en olağanüstü olaylar, en yakın tarihli bilimsel teorilerle tamamen uyuşuyor. Eminim ki Profesör Lodge sizinle konuşmaktan büyük bir memnuniyet duyacaktır. Spiritüalizmin mucizelerini izah etmeye çalışan cesur hipotezini okur okumaz etkilenmiştim ama sizin hikâyeniz bu meselenin safi hipotezin kapsamının dışında olduğunu gösteriyor."

"Ama beyim, bunlar bir işime yaramaz. Abimi son derece şaşırtıcı ve korkunç bir şekilde kaybettiğimi unutuyorsunuz. Size tekrar soruyorum, onun buraya geldiğini gördünüz mü? Siyah bıyıkları, gözlükleri, durgun bakışları; düşünün, bunlar yüzünü anımsamanıza yardımcı oluyor mu?"

"Esefle bildiriyorum ki bu türden kimseyi görmedim," dedi kayıp abiyi çoktan unutmuş olan Phillipps. "Ama izninizle birkaç soru sorayım. Profesör Gregg'in–"

"Affedersiniz beyim, burada çok uzun süre kaldım. İşverenlerim beni bekler. İyi niyetiniz için teşekkürler. Hoşça kalın."

Bay Phillipps bu ani kalkış karşısındaki şaşkınlığını atamadan Bayan Lally Empire'a doluşmuş kalabalığın arasında gözden kayboldu. Dalgınlıkla evine yürüdü ve çok fazla çay içti. Saat onda üçüncü kez çay demlemiş, *Protoplazmik Atacılık* adında küçük eserinin ana hatlarını oluşturmuştu.

Bardaki Hadise

Bay Dyson muhtelif zamanlarda Cafe de la Touraine'de dinlediği son derece müstesna hikâye üzerine düşünüyordu. Bay Smith ve Kara Kanyon Körfezi'nin üzerinde mutabık kalınmış hikâyesine gerçeklerin fazlasıyla pinti ve eksik bir biçimde serpiştirildiğine yürekten inanıyordu; ayrıca anlatıcının son derece gergin olduğu ve kaldırımdaki hareketlerinin taklit sayılamayacak denli şiddetli olduğu inkâr edilemez bir gerçekti. Bir adamın Londra'da gözlüklü genç bir adamla karşılaşmaktan korkması son derece gülünçtü; eski maceralarda bir benzerine rastlamış mıydı diye düşündü ama bulamadı; farklı zamanlarda küçük kafeye Bay Wilkins'i orada bulma umuduyla gidiyordu; Aerated Bread Shop'tan fırlayan kişinin yüzünü hatırlayacağından şüphe duymadığından ötürü sokakta gezerken gözlüklü herkesi dikkatle inceliyordu. Ama tüm gezintileri, arayışları nafile çıkmıştı ve Dyson uğraşına devam edebilmek için doğuştan gelen dedektif güçlerine ve gizemin güçlü kokusuna tutunmak zorunda kalmıştı. Elinde iki mesele vardı; her gün kalabalık ya da boş sokaklardan geçer, ıssız bölgelerde dolanır, köşelerden kaçamak bakışlar atarken altın sikke meselesinin ısrarcı bir şekilde çözüme ulaşmaktan kaçındığını fark edip şaşırıyordu; zeki Wilkins ve korktuğu gözlüklü genç adam ise ortalıklarda yoktu.

Bir akşam Strand'deki meyhanelerden birinde bu problemler üzerine düşünüyor, karşılaşma arzusuyla yanıp tutuştuğu kişilerin inatçı bir şekilde ondan kaçınması önündeki içkiye ek bir acılık

katıyordu. Yanında yamacında kimse yoktu ve düşünmeden aklındaki düşünceleri dile getirdi. "Tüm bunlar ne kadar da garip!" dedi. "Kaldırımda yürüyen genç bir adam, görüntüsü gözünün önünden gitmeyen gözlüklü, ürkek görünümlü bir genç adamla karşılaşmaktan korkuyor. Ve son derece samimiydi, buna yemin edebilirim." Daha cümleyi bitirmeden aniden bariyerin köşesinde bir baş belirdi ve sonra tekrar kayboldu; Dyson bunun ne anlama gelebileceğini düşünürken masasının bulunduğu bölmenin kapısı açıldı ve içeri sinekkaydı tıraşlı, gülümseyen bir beyefendi girdi.

"Affedersiniz beyim," dedi nazikçe, "düşüncelerinizi bölüyorum ama bir dakika önce bir beyanda bulundunuz."

"Evet," dedi Dyson; "aptalca bir mesele üzerine kafa yorarken sözcükler dilimden döküldü. Dediğimi duydunuz ve ilgilenmişe benziyorsunuz. Belki de içinde bulunduğum karmaşıklığı çözebilirsiniz?"

"Evet. Yani; garip bir tesadüf. Dikkatli olmakta fayda var. Herhalde, beyim, adalete yardımcı olmaktan imtina etmezsiniz."

"Adalet," dedi Dyson, "o kadar geniş anlama sahip bir sözcük ki cevap verme konusunda tereddüde düştüm. Ama burası sohbet için pek münasip bir yer değil; belki evime gelmek istersiniz?"

"Çok naziksiniz; benim ismim Burton ama maalesef yanımda kartım yok. Yakınlarda mı oturuyorsunuz?"

"On dakikalık yürüme mesafesinde."

Bay Burton cep saatini çıkarıp hızlıca bir hesaplama yaptı.

"Yetişmem gereken bir tren var," dedi; "ama zaten geç saatte. Dolayısıyla sıkıntı olmazsa sizinle geleceğim. Konuşacak bir şeylerimiz olduğuna eminim. Buradan mı dönüyoruz?"

Strand'den geçerken salonlara insanların doluştuğunu gördüler. Sokak insan sesleriyle capcanlıydı ve Dyson kendinden memnun bir şekilde etrafına bakıyordu. Gaz lambalarının oluşturduğu parıltı sırası, arada kendini belli eden bir elektrik lambasının kör edici ışıltısı, çaldıkları zilleriyle bir o yana bir bu yana giden ve ağzına kadar dolu faytonlar ve doğuya, batıya koşturan yaya-

lar büyüleyici bir görüntü oluşturuyordu; bir tarafta St. Mary le Strand'in zarif kulesi, diğer tarafta günbatımının son ışıkları görünüyordu ve nasıl ki Linnaeus karaçalı için duyduysa, Dyson da bunlara karşı bir minnettarlık hissi duyuyordu. Sokakta yürürken Bay Burton, Dyson'ın hayranlık dolu bakışlarını yakaladı.

"Londra'yı pitoresk bir resim gibi izlediğinizi görüyorum," dedi. "Bu büyük kasaba benim için hem sevdiğim hem gözlemlediğim bir yer, tıpkı sizin için olduğu gibi. Yine de görünürdeki monotonluk ve alçaklık perdelerini delebilen ne kadar az kişi var! Dünyanın en yüksek tirajlısı olduğu iddia edilen bir gazetede Londra ve Paris'in karşılaştırıldığını görmüştüm. O karşılaştırmaya ödül verilmesi gerekiyordu, muazzam bir aptallık başyapıtı olarak. Aklı yerinde birisinin Paris'in bulvarlarını bizim Londra'mızın sokaklarına tercih edebileceğini düşünebiliyor musunuz; Paris adı verilen o beyaza boyalı mezar odasının donuk tekdüzeliğini buraya da getirebilmek adına büyüleyici şehrimizin toptan yerle bir edilmesini iddia ediyordu. Bu gerçekten de inanılmaz değil mi?"

Burton'a ilgiyle bakarak "Sevgili beyim," dedi Dyson. "Görüşlerinize yürekten katılıyorum ama hayranlığınızı maalesef paylaşamıyorum. George Eliot'ın *Romola* karşılığında ne kadar ödeme aldığını duydunuz mu? *Robert Elsmere*'in kaç sattığını biliyor musunuz? *Tit Bits*'i düzenli olarak okuyor musunuz? Ben bilakis Londra'nın yirmi sene önce bulvar haline getirilmemiş olmasına hem şaşıyorum hem de bunun için minnettarım. Soluk yeşillere ve solan mavilere ve günbatımının göz kırpan bulutlarına yükselen muhteşem, çentikli ufuk çizgisini övüyorum ama övdüğümden çok şaşıyorum. Mükemmel bir güzellikle dört araba aynı hizada! Çıkarılacak sonuç aşikâr. Bütün gizemli sistemin, çok eski zamanlarda hesaplanmış Paskalyanın derhal değiştirilmesi gerektiğini, çünkü oğlunun 20 Mart gibi erken bir tarihte tatile çıkmasından hoşlanmadığını söyleyen adamın mektubunu okumadınız mı? Neyse, devam edelim mi?"

Strand'in kuzey tarafındaki bir sokağın köşesinde biraz oyalanmış, sahnenin zıtlıklarının ve cazibesinin tadını çıkarmışlardı. Dyson eliyle devam edecekleri yolu işaret etti, hafifçe sağa doğru eğimli, nispeten boş sokaklarda yürümeye başladılar ve Dyson'ın Bloomsbury sınırındaki evine vardılar. Bay Burton açık pencerenin yanındaki rahat koltuğa otururken Dyson mumları yaktı, viski, mineral suyu ve sigara getirdi.

"Bu sigaraların çok iyi olduğunu söylediler," dedi, "ama ben emin değilim. En nihayetinde tek bir tütün var ve epey eski. Herhalde pipoya koyup denemeniz için sizi ikna edemem?"

Bay Burton gülümseyerek teklifi reddedip kutudan bir sigara aldı. Yarısına kadar içtikten sonra tereddüt etmeden söze girdi.

"Beni buraya davet etmeniz gerçekten çok nazik bir hareket, Bay Dyson; mevzubahis meseleler son derece hassas ve bizzat tecrübe ettiğiniz üzere yerin kulağı var. Kimin kulak misafiri olacağı belli olmaz. Yanlış hatırlamıyorsam Londra'da gözlüklü genç bir adamı görmekten korkarak dolaşan bir kişinin garipliği hakkında bir şeyler söylemiştiniz."

"Evet, aynen öyle."

"Olayın neden garip olduğunu bana anlatmanız mümkün mü?"

"Elbette; şöyle." Oxford Sokağı'ndaki maceranın üzerinden kısaca geçti, Bay Wilkins'in hareketlerinin şiddetini aktardı ama kafedeki hikâyeden hiç bahsetmedi. "Bana bu adamla karşılaşmaktan korktuğunu, sürekli bu korkuyla yaşadığını anlattı; biraz kendine gelir gibi olduğundan emin olduktan sonra yanından ayrıldım," dedi Dyson.

"Öyle mi," dedi Bay Burton. "Ve bu gizemli kişiyi gördünüz?"

"Evet."

"Onu tasvir edebilir misiniz?"

"Nispeten genç bir adamdı, soluk tenli ve gergin. Küçük, siyah bir bıyığı, büyük gözlükleri vardı."

"Bu gerçekten inanılmaz! Şaşkına döndüm. Size bu konuya

neden ilgi duyduğumu anlatmam gerek. Ben gözlüklü, genç bir adamla karşılaşmaktan hiç korkmuyorum ama bu tasvir ettiğiniz görünüme sahip bir kişinin benimle karşılaşmayı hiç istemediğinden şüpheleniyorum. Tasviriniz tam ona uyuyor. Sağa sola gergin bakışlar – değil mi? Ve büyük gözlükleri, küçük ve siyah bir bıyığı var. Birbirine tıpatıp benzeyen iki farklı kişi olacak değil ya – birisi dehşet saçıyor, diğeri ise kimsenin karşısına çıkmamaya kararlı. O günden sonra bu adamı gördünüz mü?"

"Hayır, görmedim; ama epey dikkatli bir şekilde arıyorum. Ama elbette Londra'dan ayrılmış olabilir, hatta belki ülke dışına çıkmış bile olabilir."

"Sanmam. Pekâlâ, Bay Dyson, sizinkini dinlediğime göre benim de kendi hikâyemi anlatmam uygun olacaktır. O halde size her türlü tuhaf ve değerli şeyin peşinde koştuğumu belirtmeliyim. Garip bir meslek, değil mi? Elbette bu iş için yetiştirilmiş değilim; yavaş yavaş içine düştüm. Kendimi bildim bileli garip, ender bulunan şeyler hoşuma gitmiştir ve yirmi yaşına geldiğimde elimde yarı düzine parçadan oluşan bir koleksiyon vardı. Çiftçilerin ne sıklıkla ender bulunan şeylere rastladığı pek bilinmez; sabanların neleri toprağın üzerine çıkardığını anlatsam diliniz tutulur. O günlerde kırsal bölgede yaşıyor, çiftçilerin bana getirdiği her şeyi satın alıyordum; ve elime son derece müstesna çer çöpler geçmişti, yani en azından arkadaşlarım koleksiyonumu böyle nitelendiriyordu. Ama işin kokusunu işte böyle aldım, ki koku almak sizin de bildiğiniz üzere en önemli şeydir; daha sonra bilgimi gelirimi artırmak için kullanabileceğimi fark ettim. O günden bu yana dünyanın pek çok bölgesini gezdim ve elimden nice değerli şey geçti. Zor ve hassas müzakerelerde de bulundum. Muhtemelen Khan'ın opalini duymuşsunuzdur – Doğuda 'Bin Bir Renkli Taş' adı verilir. O taşı ele geçirmenin en büyük başarım olduğunu söyleyebiliriz. Kendimi bin bir yalan taşı olarak isimlendiriyorum, zira taşın sahibi Raca'yı bana satmaya ikna edene kadar koca bir masal döngüsü uydurmak zorunda

kaldım. Gezgin ozanlara para verdim ve içinde opalin korkutucu bir şekilde boy gösterdiği hikâyeler anlattılar; kutsal bir adamı, büyük bir sofuyu kiraladım ve Doğu sembolizmi dilinde opal aleyhinde kehanetlerde bulundu; kısacası Raca korkudan ne yapacağını bilemedi. Yani meşgalem epey bir diplomasi gerektiriyor. Sürekli tetikte olmalıyım ve genellikle makul biriyimdir, zira attığım her adım, dudaklarımdan dökülen her bir sözcük her an sonumu getirebilir. Geçen nisan ayında son derece değerli, antika bir mücevherin varlığından haberdar oldum. Güney İtalya'da, gerçek değerinden bihaber kimselerin elindeydi. Deneyimlerime dayanarak söylüyorum, muhatap olması en zor kişiler cahillerdir. Üzerinde Birinci George'un olduğu bir gümüş sikkenin paha biçilemez olduğunu düşünen çiftçiler gördüm; ve aldığım tüm yenilgileri de bu türden insanların elinden tattım. Bunları göz önünde bulundurarak bahsettiğim mücevherin son derece incelikli bir demokrasi gerektireceğini fark ettim; gerçek değerine yaklaşan bir meblağ sunarak da alabilirdim ama böylesi bir muamelenin iş ahlakına tamamen aykırı olduğunu söylememe gerek yok. Zaten başarılı olur muydu bilmiyorum, zira böylesi insanların açgözlülüğü, muazzam görünen bir meblağ karşısında şişer ve zekâları olmadığı için emirlerine amade olan düşük kurnazlıkları yüksek bir meblağ vererek satın alınmak istenen nesnenin en az iki katı ettiğini zanneder. Elbette sıradan bir nesne olduğunda –eski bir sürahi, üzeri işlemeli bir sandık ya da tuhaf, pirinçten bir şamdan– insanın pek umurunda olmuyor; nesneyi elinde bulunduran kişinin açgözlülüğü nesneye üstün geliyor, koleksiyoner gülüyor ve uzaklaşıyor, zira böylesi şeylerin eşsiz olmadığını biliyor. Ama bu nesneyi tutkulu bir biçimde ele geçirmek istiyordum; ve zaten değerinin yüzde birini bile veremeyeceğimi bildiğimden ötürü diplomatik güç ve hayal gücümün sınırlarını zorlamalıydım. Maalesef meselenin üzerinden kendi başıma gelemeyeceğim sonucuna vardım ve William Robbins adında, kapasitesi makul genç asistanıma danışmaya

karar verdim. Şöyle bir plan yaptım: Robbins düşük sınıf bir değerli taş satıcısı rolü oynayacaktı; biraz İtalyanca gevelemesini de biliyordu. Mevzubahis kasabaya gidecek, muhtemelen karşılığında satılık olan başka değersiz mücevherlerle değiş tokuş yapabileceğini söyleyerek peşinde olduğumuz mücevheri görmek isteyecekti ama buna sonra karar verecektim. Sonra da benim işim başlayacaktı ama sizi aynı hikâyeyi iki kez anlatarak sıkmak istemiyorum. Robbins benim Birmingham'da satın aldığım kesilmemiş taşlar yelpazesi, birkaç yüzük ve mücevherle İtalya'ya gitti. Bir hafta sonra ben de peşinden gittim, seyahat maksadıyla. İki hafta sonra ortak istikametimize varmıştım. Kasabada eli yüzü düzgün bir otel vardı ve otelin sahibine bölgede çok yabancı olup olmadığını sorduğumda çok az yabancı olduğunu söyledi; küçük bir pansiyonda bir İngiliz'in kaldığını duymuş. Bir seyyar satıcıymış, güzel bibloları çok ucuza satıp karşılığında eski çer çöp satın almak istiyormuş. Beş altı gün boyunca aylaklık ettim ve itiraf etmeliyim ki keyfime baktım. İnsanları inanılmaz derecede zengin biri olduğuma inandırmak planımın bir parçasıydı; yemeklerimin şaşaasına ve içtiğim şaraplara ödenecek paranın otel sahibinin cebinde çürümesine, Sancho Panza'nın dediği üzere, insanın gönlü elvermiyordu. Haftanın sonuna doğru şansım yaver gitti ve göz koyduğum mücevherin sahibi Sinyor Melini ile tanıştım. Bir kafedeydik ve onun misafirperverliği, benim de güler yüzlülüğüm sayesinde bir süre sonra kendimi evine arkadaşı olarak davet ettirdim. Üçüncü ya da dördüncü ziyaretimde İtalyanları İngiliz seyyar satıcı hakkında konuşturmayı başardım. Adamın rezil bir İtalyanca konuştuğunu söylediler. 'Ama bu önemli değil,' dedi Sinyora Melini, 'çünkü elinde çok güzel şeyler var ve bunları çok çok ucuza satıyor.' 'Umarım sizi dolandırmıyordur,' dedim, 'zira belirtmem gerek ki İngilizler böylelerinden uzak dururlar. Genellikle mallarının ucuzluğuyla övünürler ama genellikle dükkânlardaki daha iyi malların iki katı fiyatadır.' Bu dediğim hoşlarına gitmedi ve Sinyora Melini

bana ısrarla seyyar satıcıdan aldığı üç yüzük ve bileziği göstermek istedi. Kaç paraya satın aldığını söyledi; malları dikkatlice inceledikten sonra gerçekten sudan ucuza aldığını, Robbins'in ona pazar değerinin yüzde elli altında satış yaptığını itiraf etmek zorunda kaldım. Nesneleri leydiye geri verirken hayranlık doluydum ve seyyar satıcının biraz saf olduğunu ima ettim. İki gün sonra kafede Sinyor Melini ile vermut içerken konuyu tekrar seyyar satıcıya getirdi, adama küçük bir antika gösterdiğini ve adamın karşılığında büyük bir meblağ önerdiğini söyledi. 'Sevgili beyim,' dedim, 'umarım dikkatli olursunuz. Seyyar satıcıların İngiltere'de pek itibarlı olmadığını söyledim; ve her ne kadar saf görünse de katıksız bir dolandırıcı olabilir. Ona ne tür bir şey gösterdiğinizi sorabilir miyim?' Küçük bir şey olduğunu söyledi, üzerine harflerin işlendiği olan hoş, küçük bir taş parçası: İnsanlar taşın eski olduğunu söylüyormuş. 'İncelemek isterim,' dedim; 'Bu mücevherlerden epey görmüşlüğüm var. Londra'daki müzemizde güzel bir mücevher koleksiyonumuz var.' Bir süre sonra taşı bana gösterdiler ve şiddetle arzuladığım mücevheri elime aldım. İlgisizce baktıktan sonra gelişigüzel bir şekilde masanın üzerine bıraktım. 'Söyleyebilir misiniz sinyor,' dedim, 'hemşerim bunun için size ne önerdi?' 'Eşim,' dedi, 'adamın delirmiş olduğunu düşünüyor; yirmi liret teklif etti.'

Sessizce ona baktım, mücevheri tekrar elime aldım ve daha dikkatli inceliyormuş gibi yaptım. Evirdim, çevirdim ve en sonunda cebimden bir büyüteç çıkarıp üzerindeki her bir çizgiyi tek tek gözden geçiriyormuş gibi yaptım. 'Sevgili beyim,' dedim en sonunda, 'Sinyora Melini'yle hemfikirim. Bu mücevher gerçek olsaydı para ederdi; ama kötü bir taklit gibi duruyor ve yirmi bir liret bile etmez. Geçtiğim asırda son derece beceriksiz bir el tarafından yapılmış gibi duruyor.' 'O zaman elden çıkarsak iyi olur,' dedi Melini. 'Ben de eskiden beri değerli olduğunu düşünmemişimdir zaten. Elbette seyyar satıcıya üzülüyorum ama insan kendi zanaatını bilmeli. Ona yirmi lirete vereceğimizi söyleyeceğim.'

'Affedersiniz,' dedim, 'adam ders almak istiyor ve bunu ona bahşetmek iyilik yapmak olur. Seksen liretten aşağı satmayacağınızı söyleyin, kabul etmemesi mümkün değil.'

Birkaç gün sonra İngiliz seyyar satıcının taşralıların aklını Birmingham sanat mücevherleriyle yozlaştırdıktan sonra gittiğini duydum; itiraf etmeliyim ki barbunyaya benzeyen altın kol düğmeler, bir köpek zinciri model alınarak yapılmış gibi duran gümüş zincirler ve harfli broşlar yüzünden vicdan azabı çekiyorum. Sıradan insanların damak zevkini bozma konusunda dolaylı da olsa katkıda bulunmaktan ötürü kendimi affetmiyorum; ama hedefim bu ağır yükü dengelemeye yardımcı olacaktır. Bir süre sonra Melinilere veda ziyaretine gittim ve sinyor içtenlikle kıkırdayarak önerdiğim planın tamamen başarılı olduğunu söyledi. Yaptığı pazarlık için onu kutladım ve tanrının karşısına daha nice bu tür seyyar satıcılar çıkarmasını diledikten sonra ayrıldım.

Dönüş yolculuğumda başıma ilginç bir şey gelmedi. Robbins'le belirli bir günde belirli bir yerde buluşacağız diye anlaşmıştım ve özgüven dolu bir şekilde buluşma yerine gittim; mücevher ele geçirilmişti ve yalnızca zaferin meyvesini hasat etmem gerekiyordu. Sizde de bulunduğuna emin olduğum ortak insan doğasına olan güveninizi sarstığım için üzgünüm ama ne Robbins'i bir daha gördüm ne de elindeki antika mücevheri. Londra'ya varmış olduğunu öğrendim, zira tanıdığım bir tefeci benden üç gün önce İngiltere'ye geldiğini ve bu akşam sizinle denk geldiğimiz yerde en sevdiği içecek olan biradan dört bardak içtiğini görmüş. Ondan sonra ise haber yok. Sanırım artık gözlüklü, esmer genç adamların maceraları ve tarihlerine dair merakımı mazur görebilirsiniz. Eminim kendinizi benim yerime koyabilirsiniz; yaşam sevincim elimden alındı; cahil ve prensip sahibi olmayanların elinden antika eserlerin en mükemmel ve seçkin numunelerinden birini kurtarıp ticari ahlaktan tamamen yoksun birine emanet etmek son derece acı."

"Sevgili beyim," dedi Dyson, "izin verirseniz tarzınızı övmek

isterim; maceralarınız fazlasıyla ilgimi çekti. Ama, yanlış anlamazsanız, şimdi ahlak sözcüğünü kullandınız; sizin mesleki metotlarınıza gücenen kimse yok mu? Bana anlattığınız düşüncede ahlaki kusurlar görüyorum. Planlarınızdan Püriten bir kederle kaçınılması ve vicdansızca ve namussuzca olduğunun iddia edilmesi işten bile değil."

Bay Burton kendine biraz daha viski aldı.

"Vicdanınızın el vermemesi hoşuma gitti," dedi. "Etik sorunu üzerine çok kafa yormamış olmanız mümkün. Ben yordum, tıpkı basit bir muhasebe sisteminde uzmanlaşmış olmam gibi. Muhasebe olmadan, bir de etik sistemi olmadan benimki gibi bir işi yapmak mümkün değil. Ama sizi temin ederim ki kalabalık sokaklarda gezip acelesi olan, siyah şapkalı, iyi giyimli, eğitimli insanların içinden ne kadar azının bir ahlak sistemi üzerine kafa yormuş olduğunu düşünerek dünyayı izlemek beni sık sık üzüyor. Siz dahi soruyu tartmadınız; yaşamı ve ilişkileri incelemenize ve belli bir dereceye kadar insani komedyanın duvarlarının ve maskelerinin ardını görmüş olmanıza karşın siz dahi boş bir geleneğe ve şu anda hakiki olarak geçmesine izin verilen sahte paraya dayanarak yargılarda bulunuyorsunuz. Müsaadenizle Sokrates'i oynayacağım; size bilmediğiniz bir şey öğretecek değilim. Yalnızca önyargı ve kötü muhakeme ambalajlarını bir kenara koyacak ve ruhunuzdaki gerçek resmi göstereceğim. E hadi. Sizce mutluluk diye bir şey var mı?"

"Elbette," dedi Dyson.

"Peki mutluluk istenen bir şey midir yoksa istenmeyen bir şey mi?"

"İstenen bir şeydir elbette."

"Peki mutluluk veren kişiye ne ad veriyoruz? Bir hayırsever değil midir?"

"Muhtemelen."

"Ve böylesi bir insan mutlu ettiği insanlar oranında övgüye değer değil midir?"

"Kesinlikle."

"Yani koca bir ulusu mutlu eden kişi aşırı övgüye değerdir ve mutluluk vermek için ortaya koyduğu şey en yüksek erdemdir?"

"Öyle duruyor, Ey Burton," dedi ziyaretçisinin karakterinde çok seçkin bir şey bulan Dyson.

"Pekâlâ; birkaç sonucun kaçınılmaz olduğunu göreceksiniz. Şimdi bunları size anlattığım hikâyeye uygulayın. Mücevheri elime geçirerek (ya da bunu yaptığımı sanarak) kendime mutluluk verdim; değerini bilmedikleri bir nesne için seksen liret vererek Melinilere mutluluk verdim ve taşı British Museum'a satarak bütün İngiliz ulusuna mutluluk verme niyetim vardı, edeceğim yüzde dokuz binlik kârdan bahsetmiyorum bile. Sizi temin ederim ki Robbins'i kozmosa ve doğanın düzenine müdahale eden biri olarak görüyorum. Ama neyse; gördüğünüz üzere en yüksek ahlakın havarisiyim; argümanımı kabul etmek zorunda kaldınız."

"Çok aşırı şeylerden bahsediyorsunuz," dedi Dyson. "Ben etik konusunda bir amatör olduğumu kabul ediyorum. Öte yandan siz karmaşık ve karanlık soruları hassas bir incelikle ele aldınız. Sahtekâr Robbins'le karşılaşmak için neden istekli olduğunuzu anlayabiliyorum ve şans eseri tanışmamıza vesile olan hadiseden ötürü de kendimi kutluyorum. Misafirperver değilmişim gibi görünmek istemem ama saat on bir buçuk ve sanırım bir trenden bahsetmiştiniz."

"Sonsuz teşekkürler, Bay Dyson. Tam ucu ucuna yetişebileceğim. Bir akşam mümkünse size tekrar gelmek isterim. İyi geceler."

Süslü Hayal Gücü

Birkaç hafta içinde Dyson zeki Bay Burton'ın sürekli ziyaretlerine alıştı. Bay Burton saat gözetmeksizin geliyor, içki tekliflerini geri çevirmiyor ve hayatın karmaşık soruları karşısında derinlikli bir kılavuz olduğunu gösteriyordu. Ziyaretler Dyson'ın hem çok hoşuna gidiyor hem de yılmasına sebep oluyordu, zira bürosunda otururken her biri birer başyapıt olacak edebi girişimleri sürekli bölünüyordu. Öte yandan son derece orijinal görüşlerle karşı karşıya olmaktan büyük keyif alıyordu; Bay Burton'ın bazı argümanlarında yanılgılar bulunsa da Dyson alışılmamış düşüncelerin hazzına kendini teslim ediyor, ziyaretçisini sürekli olarak yürekten bir şekilde evine buyur ediyordu. Bay Burton'ın sorduğu ilk soru hep prensip sahibi olmayan Robbins hakkında oluyordu ve Dyson ona tüm ahlak sisteminin yüz karası olan adamı görmediğini söylediğinde hayal kırıklığının iğnelerinin Burton'ın aklına battığını hissediyordu. Burton böylesi utanmaz bir güven suiistimalinin intikamını er geç almaya kararlıydı.

Bir akşam oturmuş, o zamanki nesil ile modern ve son derece karmaşık toplum düzenine, Lord Bacon'ın Kral Birinci James'in nedimlerine sunduğu türden bazı sosyal diplomasi kuralları koyulması gerektiği üzerine konuşuyorlardı. "Bir kitap yazmak gerek," dedi Bay Burton, "ama kim yazmaya muktedir ki? İnsanların böyle bir kitabın özlemini çektiğine kalıbımı basarım; kitabın yayıncısı servete kavuşur. Bacon'ın denemeleri muhteşem ama artık pratikte uygulanabilir değiller; modern strateji uzmanı on

beşinci yüzyılda bir Floransalı tarafından yazılmış *De Re Militari* eserinde işine yarayacak bir şey bulamaz. Keza Bacon'ın zamanı ile bizim yaşadığımız çağ da farklı; Birinci James'in nedim ve diplomasi uzmanlarının emrine seçkince sunduğu kurallar günümüzün itişip kakışmadan ibaret mücadelesini düzeltecek durumda değil. Korkarım hayat bozuldu; eski devlet erbaplarının sahip olduğu ince dokunuşlara günümüzde yer yok. Arada sırada şansın geçerli olduğu benimki gibi işler dışında her şey dediğim gibi itiş kakış haline geldi; insanlar halen elde etme arzusuna sahipler, evet ama başarıyı getirecek hamle ne? Pek zarif olmayan bir taklit, sabun işportacısı ve kabartma tozu sahibinin sanatları. Bunları düşününce, sevgili Dyson, itiraf etmeliyim ki içinde bulunduğum asırdan ümidimi kesecek gibi oluyorum."

"Çok karamsarsın, sevgili dostum; standardın çok yüksek. Pek çok açıdan dekadan bir çağda yaşadığımız konusunda hemfikirim. Genel bir sefalet görünümü mevcut; Cromwell Road'dan ya da konformist olmayan vicdandan muhteşem ve güzel olanı çekip çıkarmak için epey felsefe gerekli. Burgonya türünden iyi Avustralya şarapları, eski ve yeni kadınlara benzeyen romanlar, popüler gazetecilik – bunlar insanda bunalıma sebep oluyor. Yine de avantajlarımız var. Önümüzde dünyanın gelmiş geçmiş en büyük gösterisi oynanıyor – sayısız ve bitmeyen sokakların gizemi, şüphesiz karmaşık bir çıkar baskısı kaynaklı garip maceralar. Hayır, banliyölerin öğlen vakti parıltılı, boş ve ıssız bir şekilde önünde uzandığını görenlerin boşuna yaşamamış olduğunu düşünüyorum. Bu manzara aslında Bağdat ya da Kahire'deki tüm manzaralardan daha güzel. Ve bana anlattığın o mücevherin eğlenceli tarihini bir kenara bırakırsak, kariyerinde daha nice eşsiz macera yaşamış olmalısın."

"Sanıldığı kadar çok değil; işimin büyük bir bölümü manifaturacılık kadar sıradandı. Ama elbette arada sırada bir şeyler oluyor. Faaliyetlerimi ciddi bir biçimde ele alalı on sene oldu ve aynı süreyi emlakçılık yaparak geçiren biri de sana epey tuhaf hikâyeler

anlatabilir. Ama bir gece deneyimlerimin bir numunesini sunarım."

"Neden bu gece değil?" dedi Dyson. "Bu akşam garip bir hikâye için son derece uygun gibi duruyor. Sokağa bak; biraz görebiliyorsun, kafanı birazcık yana eğersen. Büyüleyici değil mi? Uzaklardan buraya kadar gelen çift sıra lambalar, meydandaki çınar ağacının belli belirsiz hatları, gelip giden faytonların görünüp kaybolan ışıkları; ve berrak, mavi, ışıltılı bir gök. Hadi senin öykülerinden birini dinleyelim."

"Sevgili Dyson, seni eğlendirecek olmak beni mutlu ediyor." Ve Bay Burton hikâyesine başladı:

Demir Hanımın Öyküsü

Hatırlayabildiğim en olağanüstü olay sanırım beş sene kadar önce gerçekleşti. O zamanlar halen daha işin başındaydım; mesleğimi ilan etmiş, düzenli olarak ofisime gidiyordum ama gerçekten kârlı bir bağlantı kurmayı başaramamıştım ve dolayısıyla epey boş zamanım vardı. Seni özel hayatımın ayrıntılarıyla sıkmayı istemem; pek ilginç değil zira. Ama kısaca epey insan tanıdığımı ve akşamlarımı nasıl geçireceğimi hiçbir zaman düşünmek zorunda kalmadığımı söyleyebilirim. Sosyal düzenin tüm seviyelerinden arkadaşlara sahip olacak denli talihliydim; bana göre içinde sürekli aynı fikirlerin döndüğü mütehassıs bir çemberden daha talihsiz bir şey olamaz. Hep beyinleri benim için taze bir şey içeren yeni tipler ve kişilerle tanışmayı denedim; otobüsteki biriyle edilen sohbetten bile bilgi edinmek mümkün. Tanıdıklarım arasında şehrin dışındaki banliyölerde yaşayan genç bir doktor vardı ve onun konuşmasını dinleme keyfine varabilmek için sık sık katlanılmaz derecede yavaş tren yolculuğunu göze alıyordum. Bir gece pipo ve viski eşliğinde öyle güzel bir sohbet ettik ki saat çabucak geçti ve başımı kaldırdığımda son treni yakalamak için yalnızca beş dakikam kaldığını fark edip afalladım. Şapkamla değneğimi

kaptığım gibi evden dışarı çıktım, merdivenleri indim ve sokakta koşmaya başladım. Ama nafile; motorun düdüğü tiz bir şekilde yükseldi ve garın kapısında kalakaldım. Setin uzun, karanlık çizgisinde kırmızı bir ışığın yanıp gözden kaybolmasını izledim. Bir kapıcı aşağı inip sertçe kapıyı kapadı.

"Londra'ya ne kadar mesafe var?" diye sordum.

"Waterloo Köprüsü'ne on beş kilometresi var;" dedi ve devam etti.

Uzun banliyö sokağı önümde uzanıyordu, uzakta kasvetli bir şekilde sıra sıra lambalar göz kırpıyordu ve havada yanan tuğlaların belli belirsiz, mide bulandırıcı zehri asılıydı; kesinlikle hoş bir durumda değildim ve bu türden, Pompeii'ninkiler gibi terk edilmiş sokaklarda on beş kilometre yürümek zorundaydım. Hangi yöne gideceğimi gayet iyi biliyordum; bitkince yola çıktım ve uzakta kaybolan lambalara baktım; girdiğim her sokak sağa ve sola ayrılıyordu – bazıları sonsuz gibi görünüyor, başka cadde sistemlerine bağlanıyordu; bazıları ise daha protoplazmik sokaklardı, dar ve iki katlı ev serileriyle nizami bir şekilde başlayıp birdenbire atıklar, çukurlar, çöp yığınları ve büyüsü üzerinden uçmuş tarlalarda son buluyorlardı. Cadde sistemlerinden bahsetmiştim; o sessiz yerlerde yalnız başıma yürürken fantastik düşüncelere daldım ve sonsuzluğu gözümün ucuyla gördüm. Uzakta olan yakındaydı. Dış uzaydaymışım gibi evrenin enginliğini hissettim. Bilinmezden bilinmeze yürürken yolumda lambalar birer yıldız gibi duruyordu ve her iki tarafımda insanların oturduğu uyuduğu bilinmez dünyalar yer alıyordu. Birbirini takip eden sokaklar dünyanın sonuna uzanıyor gibiydi. Girdiğim yolun iki tarafına evler ilk başta tarifsiz bir monotonlukla sıralanmıştı – ikişer pencerenin deldiği gri tuğla duvarlar. Ama yavaş yavaş bir gelişim olduğunu gördüm: Evlerin bahçeleri vardı artık ve bahçeler giderek daha da büyüdü. Banliyö mimarı olaylara daha geniş bir açıdan bakmaya başlamış olmalıydı; önünden geçtiğim bazı evlerin basamakları ikişer aslan tarafından korunuyordu ve çiçek kokuları

pişmiş tuğlaların kesif kokusunu bastırmaya başlamıştı. Yol tepeye doğru tırmanmaya başladı ve bir yan sokağa bakınca çınar ağaçlarının üzerinde yarımayın yükseldiğini gördüm. Diğer tarafa ise beyaz bir bulut düşmüş gibiydi ve etrafındaki hava tütsü kokusuyla tatlandırılmıştı; tamamen açmış mayıs çiçeği gibiydi. İnatçı bir şekilde yoluma devam ediyor, geç kalmış bir faytonun tekerleklerinin takırtısını duymayı bekliyordum; ama şehre sabah gidip akşam dönen o insanların bölgesine faytonun nadiren girdiğini biliyordum ve bu yüzden kendimi tekrar yola teslim ettim. Sonra birdenbire kaldırımın ilerisinde birisinin bana doğru yürüdüğünü fark ettim. Adam amaçsızca yürüyor gibiydi; her ne kadar yer ve zaman alışılagelmişin dışında bir giyim tarzına müsaade etse de üzerinde sıradan bir frak, siyah bir kravat ve medeniyetin ipek şapkası vardı. Lambanın altında karşı karşıya geldik ve bu büyük kasabada yüz yüze gelen iki yayanın sıklıkla başına geldiği üzere birbirimizi tanıdığımızı fark ettik.

"Bay Mathias, değil mi?" dedim.

"Evet. Ve siz de Frank Burton'sınız. Bir Hıristiyan ismine sahipsiniz, o yüzden samimiyetim için özür dilemeyeceğim. Ama nereye gittiğinizi sorabilir miyim?"

Ona durumu anlattım ve Afrika'nın en karanlık köşeleri kadar bilmediğim bir bölgede yürüdüğümü açıkladım. "Sanırım sekiz kilometre kadar kaldı," dedim.

"Öyle olmaz; benimle eve gelmelisiniz. Yakınlarda oturuyorum; akşam yürüyüşüme çıkmıştım. Gelin; eğreti bir yatağı sekiz kilometrelik bir yürüyüşten daha rahat bulacağınızı tahmin ediyorum."

Koluma girip beni götürmesine izin verdim ama yalnızca bir kulüpten tanıştığım bir adamın bu kadar cana yakın olmasına şaşırdım. Toplasan Bay Mathias'la beş kez konuşmamışımdır; kitap okumadan, sigara içmeden saatlerce bir koltukta oturan, arada sırada diliyle dudaklarını ıslatan ve garip bir biçimde kendi kendine gülümseyen biriydi. Hiç ilgimi çekmediğini itiraf etmem gerek.

Yürüyüşüme devam etmeyi de tercih ederdim. Ama koluma girdi ve beni bir ara sokağa sokup yüksek bir duvar başındaki bir kapının önünde durdu. Durgun ay ışığının vurduğu bahçede yürüyüp yaşlı bir sedir ağacının kara gölgesinin altından geçtik ve pek çok yan duvarı olan eski, kırmızı tuğladan yapılma bir eve vardık. Epey yorgundum ve kendimi büyük, deri koltuğa bırakırken rahatlayarak içimi çektim. O banliyö bölgelerinde kaldırımlara saçtıkları cehennemden çıkma çakılları bilirsin; yürümeyi bir işkence haline getirir. Yedi kilometrelik yürüyüşüm beni düzgün bir taşra yolundaki yirmi kilometrelik bir yürüyüşten daha çok yormuştu. Biraz merakla etrafıma baktım. Geçen asırdan kalma eski, pirinç kaplı yazı masasının üzerindeki kâğıt yığınının üzerine gölgelikli bir lambanın dairesel ışığı düşüyordu; ama oda loş ve gölgeliydi, yalnızca uzun ve alçak tavanlı olduğunu, içinin mobilya olabilecek belli belirsiz nesnelerle dolu olduğunu görebiliyordum. Bay Mathias da bir koltuğa oturup garip gülümsemesiyle etrafına baktı. Tuhaf görünümlü bir adamdı. Sinekkaydı tıraşlıydı ve bembeyaz bir teni vardı. Tahminen ellili yaşlarındaydı.

"Buraya geldiğinize göre," dedi, "size hobimi empoze etmeliyim. Bir koleksiyoner olduğumu biliyor muydunuz? Ah evet, uzun senelerdir tuhaf şeyler topluyorum, bence ilginizi çekecektir. Ama daha çok ışık gerek."

Odanın ortasına doğru yürüyüp ve tavanda asılı olan lambayı yaktı; parlak alev lambanın fitilini ateşleyince dört bir yanımda dehşet verici şeyler belirdi. Duvara dayalı, ipler ve makaralar içeren büyük, ahşap çerçeveler; devasa bir şebekeye benzeyen bir şeyin yanında tuhaf şekilli bir çark vardı. Küçük masaların üzerlerinde kullanıma hazırmış gibi dikkatsizce bırakılmış parlak, çelik aletler ışıldıyordu; bir çivi ve mengene çirkin gölgeler saçıyordu; başka bir köşede ise gaddar, çentikli dişleri olan bir testere gördüm.

"Evet," dedi Bay Mathias; "aşikâr olduğu üzere bunlar işkence aletleri – işkence ve ölüm. Bazıları ve hatta çoğu kullanılmış;

birkaç tanesi ise eski örneklerin reprodüksiyonları. Şu bıçaklar deri yüzmek için kullanılmış; şu çerçeve ise bir askı, çok güzel bir model. Şuna bakın; Venedik'ten geliyor. Şu tasmaya benzeyen şeyi görüyor musunuz, büyük bir nala benzeyen şeyi? Hasta sözcüğünü kullanalım, hasta rahatça oturtuluyor ve nal güzel bir şekilde boynuna tutturuluyor. Sonra iki ucu ipek gibi duran şeridin uçları bağlanıyor ve cellat şeride bağlı manivelayı çevirmeye başlıyor. Şerit sıkılaştıkça nal son derece yavaş bir biçimde daralıyor ve adam boğulana kadar manivela çevrilmeye devam ediyor. Her şey sessiz sedasız yapılıyordu, kurşun duvarlar arasında, o garip tavan arası odalarda. Ama tüm bunlar Avrupa kökenli; Doğulular çok daha maharetliler. Bunlar Çin'den gelme. 'Ağır ölüm' diye bir şey duydunuz mu? Bu benim hobim işte, bu tür bir şey. Burada sık sık saatlerce oturup koleksiyonum üzerine düşünüyorum. Istırap çeken insanların yüzlerini hayal ediyorum –acı ve ölüm terleriyle ıslak yüzleri olan adamlar– loşluğun içinden bana bakıyorlar ve merhamet dileyerek attıkları çığlıkların yankılarını duyuyorum. Ama size son satın aldığım şeyi göstermek istiyorum. Diğer odaya geçelim."

Bay Mathias'a takip ettim. Yürüyüşün bitkinliği, geç saat ve tüm olayların garipliği gözüme her şeyin bir düşmüş gibi görünmesine sebep oluyordu; muhtemelen hiçbir şey beni şaşırtamazdı. İkinci oda da ilki gibi, dehşet verici aletlerle doluydu; ama lambanın altında ahşap bir platform vardı ve üzerinde bir figür duruyordu. Çıplak bir kadının yeşil bronzdan yapılma büyük bir heykeliydi; kolları öne doğru uzanmıştı ve dudaklarında bir gülümseme vardı; Venüs model alınarak yapılmış olabilirdi ama kötücül ve ölümcül bir bakışı vardı.

Bay Mathias sakince bana baktı. "Ne sanat eseri ama, değil mi?" dedi. "Gördüğünüz üzere bronzdan yapılma ama uzun zamandır Demir Hanım adıyla biliniyor. Almanya'dan satın aldım ve daha bugün, öğlen paketi açtım; henüz ödeme ihbarnamesine bile bakacak zamanım olmadı. Göğüslerinin arasındaki küçük

butonu görüyor musunuz? Kurban Hanım'a bağlanıyor, butona basılıyor ve kollar yavaşça boynu sıkıyor. Sonucu gözünüzde canlandırabilirsiniz."

Bay Mathias konuşurken bir yandan figürü sevgiyle okşuyordu. Arkamı dönmüştüm zira adam ve iğrenç hazinesi midemi bulandırmıştı. Hafif bir klik sesi duydum ama pek oralı olmadım – bir saat sesinden farksızdı; sonra ani bir pır sesi duydum ve harekete geçen makine sesine doğru döndüm. O amansız kollar boynuna dolanırken Mathias'ın korkunç ıstırabını asla unutmayacağım; can çekişen bir hayvan gibi çılgınca mücadele ediyordu ama sonra boğulma sesi tek bir çığlıkla kesildi. Pır sesi ağır bir uğultu halini almıştı. Tüm gücümle bronz kolları ayırmaya çalışıyordum ama elimden bir şey gelmiyordu. Heykelin başı yavaşça öne doğru eğildi ve yeşil dudaklar Mathias'ınkilerle buluştu.

Elbette incelemede bulunmam gerekiyordu. Figürle birlikte gelen mektubun çalışma masasının üzerinde olduğunu gördüm. Alman satıcı, alıcıyı Demir Hanım'a dokunurken çok dikkatli olması yönünde uyarıyordu, zira makine çalışır duruma hazır hale getirilmişti.

Nice hafta boyunca Bay Burton, Dyson'ı hoş sohbetiyle eğlendirdi. Anlatısını anekdotlarla çeşitlendiriyor, eşsiz maceralarla zenginleştiriyordu. Ama en sonunda ortaya çıktığı kadar ani bir şekilde ortadan kayboldu. Son ziyaretinde adaşının *Melankolinin Anatomisi* isimli kitabını yağmalamayı başarmıştı. Bu vahşi saldırıyı fikri mülkiyet dahilinde değerlendiren ve arkadaşının anlattıklarında bazı tutarsızlıklar olduğunu düşünen Dyson hikâyelerin uydurma olduğuna ve Demir Hanım'ın yalnızca süslü bir hayal gücünün ürünü olduğuna kanaat getirdi.

Bayswater Münzevisi

Bay Dyson'ın arkadaşlığının tadını arada sırada olsa da çıkarma şerefine nail olan insanlar arasında realist ve mütevazı bir mücadeleci, Abingdon Grove, Notting Hill'deki bir evin ikinci katındaki küçük arka odada yaşayan Bay Edgar Russell da vardı. Ana sokaktan sapıp birkaç adım yürüdükten sonra belli bir dinginlik, mahmur bir huzur hissediliyordu ve insanın ayakları kendiliğinden orada kalmak istiyordu; Abingdon Grove'un atmosferi her daim böyleydi. Evler biraz arkada dururdu ve bahçelerde mevsimine göre leylaklar, sarısalkımlar ve kan kırmızısı mayıs çiçekleri açardı. Başka bir sokağın köşesindeki nispeten daha eski bir ev ise arka bahçesini aynı boyutta muhafaza etmeyi başarmıştı; duvarlarla çevrili bahçeden yaz yağmurlarından sonra leziz bir yeşillik kokusu yükselirdi. Yaşlı karaağaçlar üzerinde yürünen güzel çimlerin bulunduğu geniş ovalardaki anılarını unutmamışlardı. Abingdon Grove'daki evler büyük oranda otuz beş sene evvelin ne idüğü belirsiz yalancı mermer döneminden kalmaydı ve orta gelirliler için makul yapılar olsun diye inşa edilmişti; çoğunluğu konut haline getirilmişti ve "Dayalı Döşeli Daireler" yazısına pek çok kapının üzerinde rastlamak mümkündü. Bay Russell buradaki yeterince iyi görünümlü evlerin birine yerleşmişti; Grub Street'in geleneksel kir ve sefaletini hatalı ve köhne bir düzen olarak görüyor, kendi beyan ettiği üzere yeşil yaprakları gören bir evde yaşamayı tercih ediyordu. Odasının penceresinden dizi dizi bahçelerin oluşturduğu harika manzara görülebiliyordu ve yaz

aylarında kavaklardan ibaret bir örtü Wilton Sokağı'nın melankolik arka bölümlerinin görülmesini engelliyordu. Bay Russell'ın ana besin maddeleri ekmek ve çaydı, zira geliri düşüktü; Dyson onu ziyaret ettiği sırada ise hizmetçisini bira almaya gönderiyordu ve Dyson kendi tütününü istediği kadar içmekte serbestti. Ev sahibesi misafir odasının bulunduğu katı aylarca kiralayamamıştı; uzun zamandır içerisinin boş olduğunu belirten bir ilan vardı; güzün ilk aylarında bir akşam vakti basamakları çıkan Dyson bir şeyin eksik olduğunu hissetti ve yelpaze pencereye bakınca ilanın yerinde olmadığını gördü.

"İlk kat verildi mi?" dedi Bay Russell'ı karşılarken.

"Evet; iki hafta kadar önce bir hanımefendi tarafından tutuldu."

"Ya," dedi her daim meraklı olan Dyson; "genç bir hanımefendi tarafından mı?"

"Evet, sanırım. Kendisi dul ve kalın, mor bir peçe takıyor. Birkaç kez basamaklarda ve sokakta karşılaştık ama yüzünü görsem tanımam."

"Peki," dedi Dyson. Biralar gelip de piposunu yaktıktan sonra sordu. "Neler yapıyorsun? İşler kolaylaştı mı bari?"

"Aman!" dedi genç adam kasvetli bir ifadeyle, "yaşamım resmen araf, neyse ki cehennem değil. Sözcüklerimi seçerek, her heceyi tartıp kuvvetini dengeleyerek, dilin üretebileceği en ufak etkileri dahi hesaplayarak yazıyorum, yazdıklarımı silip yeniden yazıyorum ve bütün akşamımı tek sayfa üzerinde çalışarak geçiriyorum. Sonra sabah olunca yazdıklarımı okuyorum – ön yüzü de dolmuşsa çöpe atmaktan başka yapacak şey kalmıyor ama arka yüzü boşsa tekrar kullanmak üzere çekmeceme koyuyorum. Güzel bir düşünce içeren bir cümle yazdığımda zayıf bir biçimde ifade edildiğini görüyorum; biçim iyi olduğunda ise emekliye ayrılmış düşlerin kelliğini saklamaktan başka bir işe yaramıyorlar. Dyson – bitirdiğim her satır sonsuz bir ıstırap haline geliyor. Yan sokakta anladığı bir zanaatla uğraşan marangoza imreniyorum.

Masa sipariş edildiğinde acıyla kıvranmıyor; şansım yaver gitmez de bir kitap sipariş edilse herhalde deliririm."

"Sevgili dostum, çok ciddiye alıyorsun. Mürekkebin serbestçe akmasına izin vermelisin. Ve her şeyden de önemlisi yazmak için masaya oturduğunda bir sanatçı olduğuna ve yazdığın her şeyin bir başyapıt olacağına inanmalısın. Diyelim ki fikirlerin seni hayal kırıklığına uğrattı; en seçkin sanatçılarımızın bir zamanlar dediği gibi, 'Önemi yok; fikirlerin hepsi orada, sigara paketinin dibinde.' Sen tütün içiyorsun ama yine de senin için de geçerli. Ayrıca mutlu anların da vardır, bunlarla teselli bulabilirsin."

"Haklı olabilirsin. Ama mutlu anlarım o kadar az ki; bir de harikulade bir fikrimi kâğıda aktaracağım zaman çocuk kitaplarının standartlarının bile altında bir şey yazdığımı görmenin işkencesi var. Örneğin birkaç gece önce bir ya da iki saat mutluydum; bir sürü şey düşledim. Ama sabah olunca!"

"Fikir neydi?"

"Muhteşem olduğunu düşünmüştüm; Balzac, ve Zola'nın *İnsanlık Komedyası* ve Rougon-Macquart ailesi üzerine düşünüyordum. Bir sokağın tarihini yazma fikri aklıma geldi. Her ev bir cilt olacaktı. Bakışlarımı sokağa sabitledim, her bir eve baktım ve bir kâğıttan okuyormuşum gibi her birinin fizyolojisini ve psikolojisini okudum. Küçük yan yol önümde gerçek şekliyle uzandı – bildiğim ve yüz kez geçtiğim sokak; yirmi kadar müreffeh ve ucuz ev, mor çiçek açan leylaklar; ama aynı zamanda bir semboldü, beslenen ve kırılan umutların, memnuniyet ya da memnuniyetsizlikten yoksun monoton bir varlıkla, trajediler ve muğlak kederlerle geçen senelerin çile yoluydu; bu evlerden birinin kapısında kanın kırmızı lekesini gördüm ve bir pencerenin ardında kararmış ve soluk iki gölge, gergin iplerin ucunda duruyordu – pespaye, gaz lambasının aydınlattığı bir salonda asılı bir adam ve kadının gölgeleri. Düşlerim bunlardı; ama kalem kâğıda değdiğinde büzüşüp yok oldular."

"Evet," dedi Dyson, "epey dolu bir fikir. Düşlerini gerçekliğe

dönüştürürken çektiğin acılara imreniyorum, kitaplığına bakıp raflarda yirmi tane güzel kitap göreceğin güne de imreniyorum – eksiksiz ve tamamlanmış seriler. Üzerine altın harflerle yazdır adını, sağlam tirşe kullansınlar. Cesur kitaplara layık olan budur. Rasgele bir dükkânın pencerelerine bakıp Levant maroken ciltleri, güzel kalemleri ve lambrileri, senin kitaplarının güzel kırmızı ve yeşil kontrastlarını görüyorum 'Bunlar kitap değil, resmen biblo,' diyorum kendi kendime. Bu şekilde ciltlenmiş bir kitap –gerçek bir kitap yani– Lyons sırmasına sarılmış Gotik bir heykel gibi."

"Aman!" dedi Russell, "cildini tartışmaya gerek yok – kitapları yazmaya başlamadım bile."

Sohbet her zamanki gibi saat on bire kadar devam etti ve sonra Dyson arkadaşına iyi geceler diledi. Yolu bildiği için kendi başına merdivenleri indi; ama ilk kata geldiğinde kapının hafifçe açıldığını ve dışarı uzanan elin onu çağırdığını görüp şaşırdı.

Dyson bu tür durumlarda tereddüt edecek türden bir adam değildi. Hemen maceraya atıldı; ve kendi kendine pek çok kez söylediği üzere Dysonlar bir hanımefendinin çağrısını asla yanıtsız bırakmazdı. Hanımefendinin izzetini gözeterek usulca odaya girecekken alçak ama net bir ses duydu–

"Alt kata inin, kapıyı açın, sonra tekrar yüksek sesle kapayın. Sonra buraya gelin; ve Tanrı aşkına usulca yürüyün."

Dyson emirlere itaat etti – adımları biraz çekingendi, zira tekrar yukarı çıkarken ev sahibesiyle ya da hizmetçi kızla karşılaşmaktan korkuyordu. Ama bir kedi gibi yürürken attığı her adımda tahtalar muazzam şekilde gacırdadı ve kimsenin onu görmemiş olduğundan ötürü kendiyle gurur duydu; merdivenin başına geldiğinde kapı önünde ardına kadar açıldı ve kendini hanımefendinin kabul salonunda buldu. Garip bir şekilde eğilerek selam verdi.

"Lütfen oturun beyim. Şu sandalye çok iyi; ev sahibemin müteveffa kocasının en sevdiği sandalyeydi. Sigara içmenizden ra-

hatsız olmam diyeceğim ama kokuyu duyunca kendime hâkim olamam. Davranışlarım kalender görünebilir; ama bu akşam geldiğinizi gördüm ve benim kadar talihsiz bir kadına yardımcı olmayı reddetmeyeceğinizi düşündüm."

Bay Dyson çekingenlikle karşısındaki genç kadına baktı. Derin matem kıyafetleri içindeydi; ama insanın içine işleyen gülümseyen yüzü, büyüleyici kestane rengi gözleri, ağır giysileri ve krepon kumaşın çürüyen yüzeyiyle tezat içindeydi.

"Madam," dedi nazik bir şekilde, "içgüdüleriniz sizi yanıltmamış. Sosyal davranışlar hakkında konuşmamıza gerek bile yok; mert beyefendiler böyle mevzulardan anlamazlar. Umarım size yardım etme imtiyazına nail olabilirim."

"Çok naziksiniz ama zaten böyle olacağını tahmin etmiştim. Aman beyim, yaşamın cenderesinden geçtim ve nadiren yanılırım. Ama insanlar o kadar alçak ve yanlış anlamaya müsait ki bu adımı atmaya karar verirken bile titriyordum çünkü nafile olabilir ve belki de yıkıcı sonuçlar doğurabilir."

"Benim yanımdayken herhangi bir şeyden korkmanıza gerek yok," dedi Dyson. "Mertlik inancıyla yetiştim ve ırkımın azametli geleneklerini hep hatırımda tutmaya çalıştım. O halde bana içinizi açın, ağzımı sıkı tutacağıma güvenebilirsiniz. Mümkünse yardım edeceğime de."

"Beyim, değerli olduğundan şüphe duymadığım zamanınızı hoşbeşle heba etmeyeceğim. Ben bir kaçağım ve burada saklanıyorum. Kendimi elinize teslim ediyorum; yüz hatlarımı tasvir ettiğiniz anda amansız düşmanımın eline düşmem işten bile değil."

Bay Dyson kısa bir an için bunun nasıl mümkün olabileceğini düşündü; ama sessizlik sözünü yeniledi ve karanlık sükûtun vücut bulmuş hali olacağını tekrarladı.

"İyi," dedi hanımefendi; "tavrınızdaki Doğu harareti çok hoş. İlk olarak dul olduğum kanısından aklınızı kurtarmam gerek. Garip şartlardan ötürü bu kasvetli kıyafetleri giymek zorunda kaldım; kısacası tebdili kıyafet gezmenin münasip olduğunu dü-

şündüm. Sanırım apartmanda bir arkadaşınız var – Bay Russell mıydı? Çekingen ve mahcup bir mizacı varmış gibi duruyor."

"Affedersiniz madam," dedi Dyson, "ama kendisi çekingen değil, realisttir; ve belki de realist bir roman yazarının etrafına sarmayı sevdiği manastırlara has inzivayı bir Şartrö papazının bile taklit edemeyeceğini de biliyorsunuzdur. İnsanı ve doğayı gözlemlemek için böyle yapıyor."

"Pekâlâ," dedi hanımefendi; "tüm bunlar son derece ilginç olmasına karşın meselemizle alakalı değil. Size hikâyemi anlatmam gerek."

Bunları söyledikten sonra genç hanım anlatmaya başladı:

Beyaz Tozun Öyküsü

Soyadım Leicester. Seçkin bir topçu olan babam Tümgeneral Wyn Leicester Hindistan'daki ölümcül iklimden kaynaklanan karaciğer şikâyetlerinden ötürü beş sene önce vefat etti. Bir sene sonra tek kardeşim Francis üniversitedeki muhteşem kariyerinden sonra eve döndü ve bir keşiş kararlılığıyla büyük adalet efsanesi adı verilen şey üzerinde uzmanlaşmak için yerleşti. Haz adı verilen tüm şeylere tamamen kayıtsız yaşayan bir adamdı; çoğu erkekten daha yakışıklı olmasına, hovarda biri gibi neşeli ve nükteli konuşabilmesine karşın sosyeteden uzak durdu ve avukat olmak için evin tepesindeki büyük odaya kendini kapadı. İlk başta günde on saat okuma yapıyordu; doğudaki ilk ışıktan ikindinin sonlarına dek kitaplarının arasında kalıyor, saniyeleri harcamaya karşı kin besliyormuş gibi benimle yarım saat öğle yemeği yiyor, alacakaranlığa doğru kısa bir yürüyüşe çıkıyordu. Böylesi amansız bir rutinin zarar verici olduğunu düşündüğümden ötürü onu okunaksız ders kitaplarından uzaklaştırmaya çalıştım; ama şevki azalmaktan ziyade artıyor, günlük okuma saatleri artıyordu. Onunla ciddi bir konuşma yaptım ve arada sırada rahatlamak için bir şeyler yapması gerektiğini söyledim, örneğin bir öğlen

vakti zararsız bir roman okumak; ama güldü ve eğlenmek istediği zaman feodal mülkiyet üzerine okuduğunu söyledi. Tiyatro ve bir aydınlanma fikrini küçümsüyordu. Hâlâ iyi göründüğünü söyledim, çalışmalarından ötürü zarar görmemiş gibiydi; ama böylesi anormal bir çabanın er geç intikam alacağını biliyordum ve yanılmadım. Gözlerine tasanın gölgeleri düştü, durgun bir hale büründü ve en sonunda sağlığının mükemmel olmadığını itiraf etti; başının döndüğünü, arada sırada kâbus görüp gecenin bir yarısında dehşete kapılmış ve buz kesmiş, terden sırılsıklam bir halde uyandığını söyledi. "Ben kendime bakıyorum," dedi; "senin kaygılanmana gerek yok. Dün öğlen vaktimi boş boş geçirdim, bana verdiğin rahat sandalyede arkama yaslandım ve kâğıda bir şeyler karaladım. Hayır, hayır; çalışmayı abartmam. Birkaç haftaya düzelmiş olurum, merak etme."

Telkinlerine rağmen iyileşmediğini, kötüleştiğini fark ettim; salona kırışmış ve kederli bir yüzle giriyor, göz göze geldiğimizde bakışlarıma neşeyle karşılık vermeye çalışıyordu. Bu semptomların kötüye alamet olduğunu düşünüyordum ve hareketlerindeki gerginlik ve anlam veremediğim bakışları içime korku saldı. Karşı çıksa da onu tıbbi yardım almaya ikna ettim ve asık suratıyla eski doktorumuzu aradı.

Dr. Haberden hastayı inceledikten sonra neşemin geri gelmesini sağladı.

"Pek bir terslik yok," dedi. "Çok fazla okuduğu, hızlı yemek yediği ve aceleyle tekrar kitaplarına döndüğü aşikâr; bunun doğal sonucu ise biraz hazımsızlık ve sinir sisteminde biraz bozukluk. Ama bence –samimi söylüyorum Bayan Leicester– tüm bunları düzeltebiliriz. İlaç yazdım, bence ona epey iyi gelecek. Endişelenmeye gerek yok."

Kardeşim, ilacı mahallemizdeki eczacının hazırlaması konusunda ısrar etti; eczane köhne bir dükkândı ve modern eczanelerin tezgâh ve raflarındaki neşeli bir görüntü sunan incelikli ve hesaplı ışıltılardan yoksundu; ama Francis yaşlı eczacıyı sevi-

yordu ve ilaçlarının saf olduğuna inanıyordu. İlaç gönderildi ve kardeşimin öğle yemeği ve akşam yemeğinden sonra birer kez aldığını gördüm. Normal görünümlü beyaz bir tozdu, soğuk suya atıp karıştırıyordun. Ben hazırlıyordum. Bardağa atınca gözden kayboluyor, suyun berraklığı ve rengi bozulmuyordu. Francis ilk başta epey yararını gördü; yüzündeki bitkinlik gitti ve okuldan ayrıldığından bu yana hiç olmadığı kadar neşeli bir hale geldi; kendini ıslah etmekten keyifli bir şekilde bahsetmeye başladı ve zamanını boşa harcamış olduğunu söyledi.

"Hukuka çok zaman harcadım," dedi gülerek; "sanırım beni tam zamanında kurtardın. Yani henüz Adalet Bakanı olamam ama hayatı unutmamam gerek. Çok geçmeden seninle tatile çıkalım; Paris'e gidip keyfimize bakar, Milli Kütüphane'den uzak dururuz."

Bu fikrin harika olduğunu söyledim.

"Ne zaman gideceğiz?" dedim. "Yarından sonraki gün başlayabilirim istersen."

"O biraz erken olur; sonuçta henüz Londra'yı tanımıyorum ve sanırım insanların ilk tercih olarak kendi ülkesinin hazlarını tatması gerekir. Ama birkaç hafta içinde gideriz, o yüzden biraz Fransızcanın tozunu al istersen. Ben de sadece hukuki terimleri biliyorum ve korkarım pek işe yaramaz."

Akşam yemeği bitmek üzereydi. Nadir bulunan bir şarap içiyormuş edasıyla ilacını kafasına dikti.

"Tadı var mı?" diye sordum.

"Hayır; su gibi." Sandalyesinden kalkıp ne yapacağına karar veremezmiş gibi odada volta atmaya başladı.

"Salonda kahve içelim mi," dedim, "yoksa sigara içmek mi istersin?"

"Hayır; sanırım biraz dolanacağım, hoş bir akşama benziyor. Göğün kızıllığına bak; büyük bir şehir alevler içindeymiş gibi. Şurada, karanlık evlerin arasında hızlı bir kan yağmuru var. Evet, dışarı çıkacağım. Geçe kalmam ama anahtarımı da alıyorum. Tekrar görüşemezsek iyi geceler tatlım."

Kapıyı arkasından çarptı ve değneğini sallayarak hafif adımlarla sokakta yürüdüğünü gördüm. Kardeşim böylesi bir gelişim gösterdiği için Dr. Haberden'e minnettardım.

Sanırım kardeşim o gece eve çok geç döndü; ama ertesi sabah keyfi yerindeydi.

"Nereye gittiğimi düşünmeden yürüdüm," dedi, "havanın tazeliğinin tadını çıkardım, daha işlek mahallelerdeki kalabalık da yürüme isteğimi canlandırdı. Sonra kaldırımda üniversiteden eski bir arkadaşımla rastlaştık, Orford. Sonra – keyfimize baktık. Genç bir erkek olmanın nasıl bir şey olduğunu hissettim, diğer erkekler gibi damarlarımda kan olduğunu fark ettim. Orford'la bu gece buluşmak üzere anlaştık; restoranda küçük bir parti vereceğiz. Evet, birkaç hafta keyif yapacağım ve gece yarısı zillerini dinleyeceğim, sonra da küçük gezimize gideriz."

Kardeşim işte böyle bir dönüşüm geçirdi. Birkaç gün içinde bir haz âşığı, batı kaldırımlarının umursamaz ve neşeli avaresi, konforlu restoranların avcısı ve iyi bir fantastik dans eleştirmeni haline geldi; gözlerimin önünde şişmanladı ve Paris'in bir daha bahsini açmadı, çünkü Londra'da cenneti bulduğu belliydi. Ben de mutlu olmuştum ama biraz merak içindeydim, çünkü neşesinin içinde beni hoşnutsuz eden bir şey vardı ama tam olarak ne hissettiğimi de tanımlayamıyordum. Ama yavaş yavaş bir değişim gerçekleşti; sabahın dingin ve soğuk saatlerinde eve dönmeye devam etmesine karşın aldığı keyiften bahsetmiyordu. Bir sabah birlikte kahvaltı ederken birden gözlerine baktım ve karşımda bir yabancı gördüm.

"Ah Francis!" diye haykırdım; "Ah Francis, Francis, ne yaptın?" İç parçalayan ağlama krizi sözcüklerimi böldü ve ağlayarak odadan çıktım. Hiçbir şey bilmiyordum ama yine de her şeyi biliyor gibiydim; aklıma gelen garip bir düşünceyle erkekliğini kanıtlamak için dışarı çıktığı ilk akşamı hatırlamıştım; bulutlar alevler içindeki bir şehir gibiydi ve kan yağıyordu. Ama bu düşüncelere karşı savaş verdim ve belki de ortada çok büyük bir zarar olma-

dığını düşündüm. Akşam olunca yemekte Paris tatilimiz için bir tarih kararlaştırmayı kafama koydum. Gayet samimi bir şekilde sohbet ettik ve kardeşim ilacını aldı. Tüm bu sürede almaya devam etmişti. Konuyu açmak üzereydim ki aklımda şekillenmeye başlayan sözcükler uçup gitti ve bir an için tabut kapağı yaşayanların üzerine çakılırken hissedilen tarifsiz dehşet gibi katlanılmaz bir ağırlığın kalbime çöküp beni boğduğunu hissettim.

Akşam yemeği yerken mum yakmamıştık ve oda yavaş yavaş alacakaranlıktan karanlığa dönmüştü. Duvarlar ve köşeler seçilmiyordu. Ama oturduğum yerden sokağa baktım; Francis'e ne diyeceğimi düşünürken gök parlayıp ışıldamaya başladı, tıpkı o çok iyi hatırladığım akşam olduğu gibi. İki karanlık evin arasındaki boşlukta korkunç bir ateş merasimi başladı. Kıvranan bulutun uçuk sarmalları, yanan derinlikler, üzeri tüten bir şehirden rüzgârın getirdiği gri kütleler, daha da hararetli bir ateşin dilleriyle bezeli yanan kötücül bir şan ve aşağı taraf ise derin bir kan gölü. Kardeşimin oturduğu yere baktım ve sözcükler dudaklarıma kadar geldi ama elinin masanın üzerinde durduğunu gördüm. Sıktığı elinin başparmağı ile işaretparmağı arasında bir iz vardı, küçük bir sikke boyutlarında ve kötü bir bere renginde bir leke. Tanımlayamadığım bir histen ötürü bunun bir bere olmadığını biliyordum. Ah eğer ki insan eti ateşle yansa ve alevler zift kadar kara olsa, işte önümdeki şey böyleydi! Düşünmeden ve konuşmadan içimde gri bir dehşet yükseldi ve o berenin dağlanma sonucu oluştuğunu hissettim. Bir an için lekeli gök gece yarısıymış gibi karardı ve ışık geri döndüğünde sessiz odada kendi başıma olduğumu fark ettim. Kısa bir süre sonra kardeşimin dışarı çıktığını duydum.

Saat geçti, kepimi taktım ve Dr. Haberden'e gittim. Büyük muayenehanesinde oturuyordu. Doktorun beraberinde getirdiği mumdan ötürü içeride loş bir ışık vardı. Titreyen dudaklar ve kararlılığıma rağmen çatlayan sesimle ona her şeyi anlattım; kardeşimin ilacı almaya başladığı günden takriben yarım saat kadar önce görmüş olduğum korkunç şeye kadar her şeyi.

Konuşmam bitince doktor yüzünde büyük bir merhametle bir süre bana baktı.

"Sevgili Bayan Leicester," dedi, "kardeşiniz hakkında endişelendiğiniz belli; üzgün olduğunuza eminim. Değil mi?"

"Kesinlikle endişelendim," dedim. "Son birkaç haftadır içimde bir sıkıntı var."

"Evet; elbette beynin ne kadar tuhaf bir şey olduğunu da biliyorsunuz?"

"Ne demek istediğinizi anlıyorum; ama bunlar kafamda kurduğum şeyler değil. Size kendi gözlerimle gördüklerimi anlattım."

"Evet evet, elbette. Ama gözleriniz bu gece gördüğümüz garip günbatımına dönüktü. Tek açıklaması bu. Yarın düzgün ışıkta anlayacaksınız, eminim. Ama unutmayın, elimden geldiğince yardım etmeye hazırım; bana gelmeye ya da sıkıntı çekiyorsanız beni çağırmaya çekinmeyin."

İçim pek rahatlamadan geri döndüm, kafam karmakarışıktı, korku ve keder hissediyordum, ne yapabileceğime, kimden yardım isteyebileceğime dair hiçbir fikrim yoktu. Ertesi gün kardeşimi gördüğümde ona baktım ve üzerinde kara ateş damgasını gördüğüm elini bir peçeteyle sarmış olduğunu gördüm ve kalbim sıkıştı.

"Eline ne oldu Francis?" dedim tekdüze bir sesle.

"Önemli bir şey değil. Dün gece parmağımı kestim, garip bir şekilde kanadı, ben de elimden geldiğince sardım."

"İstersen ben düzgünce sarayım."

"Hayır, gerek yok canım, bu iş görüyor. Kahvaltı ederiz herhalde; epey açım."

Masaya oturduk ve onu izledim. Neredeyse hiçbir şey yiyip içmedi ve ondan tarafa bakmadığımı düşündüğü zaman etini köpeğe attı; gözlerinde daha önce görmediğim bir bakış vardı ve aklımdan bunun hiç insani bir bakış olmadığı düşüncesi geçti. Önceki gece gördüğüm şeyin korkunç ve inanılmaz olmasına karşın bir sanrı olmadığına ve duyularımın beni yanıltmadığına emindim ve gün içinde tekrar doktora gittim.

Doktor şaşkın ve inanmaz bir biçimde başını iki yana salladı ve birkaç dakika düşünür gibi durdu.

"İlacı hâlâ aldığını mı söylüyorsunuz? Ama neden? Anladığım kadarıyla yakındığı semptomlar uzun zaman önce geçmiş; iyi haldeyken neden ilacı almaya devam ediyor? Bu arada, ilacı nerede yaptırdı? Sayce'in eczanesinde mi? Ben kimseyi oraya yönlendirmiyorum; ihtiyar giderek özensizce davranıyor. Birlikte eczaneye gidelim; onunla konuşmak istiyorum."

Birlikte eczacıya gittik. Yaşlı Sayce, Dr. Haberden'i tanıyordu ve bilgi vermeye hazırdı.

"Sanırım benim yazdığım reçeteye istinaden bunu birkaç haftadır Bay Leicester'a gönderiyorsun," dedi doktor yaşlı adama ve üzerine kurşun kalemle yazılmış yazılar olan bir kâğıt parçası uzattı.

Eczacı titreyen elleriyle büyük gözlüklerini takıp kâğıdı tuttu.

"Evet, evet," dedi, "elimde çok az kaldı; pek yaygın olmayan bir ilaç, bir süredir depomda. Bay Leicester almaya devam etmek istiyorsa biraz daha getirtmem lazım."

"İzin verirsen ilaca bir bakmak istiyorum," dedi Haberden; ve eczacı cam şişeyi ona verdi. Doktor tıpayı çıkarıp içini kokladı ve yaşlı adama tuhaf bir bakış attı.

"Bunu nereden buldun?" dedi, "nedir ki bu? Bay Sayce, benim yazdığım ilaç bu değil. Evet tabii, etiketinin doğru olduğunu ben de görüyorum ama benim yazdığım ilaç bu değil."

"Uzun zamandır bende," dedi yaşlı adam korkarak. "Burbage'ın dükkânından aldım. Bu ilaç pek kullanılmaz, epeydir rafta duruyor. Zaten içinde çok az var."

"Bunu bana versen iyi olur," dedi Haberden. "Korkarım bir yanlışlık olmuş."

Sessizce eczaneden çıktık. Doktor gazeteye sarılı şişeyi koltuğunun altında taşıyordu.

"Dr. Haberden," dedim biraz yürüdükten sonra, "Dr. Haberden."

"Evet," dedi bana kasvetli bir bakış atarak.

"Kardeşimin geçtiğimiz ay boyunca günde iki kere ne aldığını bana söylemenizi istiyorum."

"Doğruyu söylemek gerekirse, Bayan Leicester, bilmiyorum. Muayenehaneye gidince konuşuruz."

Başka tek bir kelime etmeden hızlıca yürüyüp ve Dr. Haberden'in muayenehanesine vardık. Benden oturmamı istedi ve odada volta atmaya başladı. Yüzünde kasvetli bir ifade vardı ve korkusunun sıradan olmadığı belliydi.

"Evet," dedi en sonunda, "tüm bunlar çok garip; paniğe kapılmanız çok doğal, itiraf etmeliyim ki benim de içim hiç rahat değil. Bana dün gece ve bu sabah anlattıklarınızı bir kenara bırakalım ama yine de son birkaç haftadır Bay Leicester, hakkında hiçbir fikrim olmayan bir ilacı kullandı. Benim reçeteye yazdığım ilaç bu değil; şişedeki şeyin ne olduğunu da bilmiyorum."

Şişeyi gazete kâğıdının içinden çıkardı, dikkatlice bir kâğıt parçasının üzerine beyaz tozdan birazcık döküp dikkatle inceledi.

"Evet," dedi, "dediğiniz gibi kinin sülfatına benziyor; biraz acayip ama bir koklayın."

Şişeyi bana uzattı. Garip ve mide bulandırıcı bir kokusu vardı, güçlü bir anestetik gibi ağır bir koku.

"Bunu analiz ettireceğim," dedi Haberden. "Hayatını kimya bilimine adamış bir arkadaşım var. Sonra nereden başlamamız gerektiğini anlarız. Hayır hayır, o diğer konuda bir şey konuşmayalım; bunları daha fazla dinleyemem. Tavsiyeme kulak verin ve siz de o konu üzerine düşünmeyin."

O gün kardeşim akşam yemeğinden sonra her zamankinin aksine dışarı çıkmadı.

"Ben kaçamağımı yaptım," dedi acayip bir kahkahayla; "şimdi eski halime dönmem gerek. Bu kadar keskin bir haz dozundan sonra biraz hukuk çalışmak rahatlamamı sağlayacaktır," dedi ve kendi kendine sırıtarak odasına çıktı. Eli hâlâ bandajlıydı.

Dr. Haberden birkaç gün sonra eve geldi.

"Size verecek özel bir haberim yok," dedi. "Chambers şehir dışındaymış, dolayısıyla maddenin ne olduğunu hâlâ bilmiyoruz. Ama Bay Leicester buradaysa onu görmek isterim."

"Odasında," dedim; "ona geldiğinizi söyleyeyim."

"Hayır hayır, ben kendim çıkarım; kısaca sohbet ederiz. Önemsiz bir meseleyi çok büyüttük bence; en nihayetinde bu beyaz toz her neyse ona yararı dokunmuş gibi duruyor."

Doktor üst kata çıktı, koridorda durup kardeşimin kapısını çaldı, sonra kapının açılıp kapanma sesini duydum ve sessiz evde bir saat kadar bekledim. Saatin kolları aheste aheste dönerken dinginlik giderek daha da yoğunlaştı. Sonra üst katta kapı yüksek sesle çarpıldı ve doktor alt kata indi. Ayak sesleri koridorda ilerledi ve kapıda durdu. Midem bulanır gibi oldu ve zorlukla derin bir nefes aldım. Küçük aynada yüzümün bembeyaz olduğunu gördüm. Doktor gelip kapının eşiğinde durdu. Gözlerinden dile dökülmesi mümkün olmayan bir dehşet yansıyordu; bir eliyle sandalyenin sırtını tutarak dengesini sağladı. Alt dudağı bir atınki gibi titriyordu, yutkundu ve konuşmadan önce anlaşılmaz bir şeyler geveledi.

"Adamı gördüm," dedi kuru bir fısıltıdan ibaret sesiyle. "Son bir saattir onun karşısında oturuyordum. Tanrım! Yaşıyorum ve aklım başımda! Tüm hayatım boyunca ölümle cebelleşmiş, dünyevi tapınağın eriyen yıkıntıları arasında dolaşmış olan ben! Ama bu! Ah, bu." Elleriyle yüzünü kapadı. Gözünün önündeki bir görüntüyü engellemeye çalışıyor gibiydi.

"Beni bir daha çağırmayın Bayan Leicester," dedi kendini biraz toparlayarak. "Bu evde hiçbir şey yapamam. Hoşça kalın."

Basamaklardan inip evine doğru yürümesini izlerken sabaha kıyasla on yıl kadar yaşlanmış olduğunu düşündüm.

Kardeşim odasından çıkmadı. Tanıyamadığım bir sesle bana seslenip çok meşgul olduğunu, öğünlerin kapısına getirilip bırakılmasını istediğini söyledi, ben de hizmetçilere dediklerine uyulmasını emrettim. O günden sonra zaman adını verdiğimiz

zalim mefhum benim için ortadan kalktı. Üzerimde daimi bir dehşet hissi asılıydı, evin rutin işlerini mekanik bir şekilde yerine getiriyor, hizmetçilerle yalnızca gerektiği takdirde, o da birkaç kelime olmak şartıyla konuşuyordum. Arada sırada dışarı çıkıp birkaç saat sokakları geziyor ve tekrar eve dönüyordum; ama ister içeride ister dışarıda olayım ruhum üst kattaki kapalı kapının önünde aksıyor, titriyor, açılmasını bekliyordu. Zamana aldırış etmediğimi söyledim ama sanırım Dr. Haberden gittikten iki hafta kadar sonra bir yürüyüşten eve biraz rahatlamış ve hafiflemiş bir şekilde döndüm. Hava güzel ve hoştu, meydanda bulutlar gibi süzülen yeşil yaprakların sisli silüetleri ve açan çiçeklerin kokusu duyularımı büyülemişti. Kendimi daha mutlu hissettiğimden ötürü canlı bir şekilde yürümüştüm. Karşı kaldırıma geçip eve girmeden önce bir kamyonun geçmesini beklerken durup başımı kaldırdım ve pencerelere baktım. Birdenbire kulaklarıma derinlerde akan soğuk suların aceleci uğultusu doldu, kalbim yerinden çıkacakmış gibi hopladı ve sonra derin bir boşluğa düştü. Herhangi bir şekli olmayan bir korku ve dehşetle donakaldım. Bir elimi körlemesine yoğun karanlık katmanlarının, siyah ve gölgeli vadinin içine uzattım ve düşmemek için kendimi zor tuttum. Ayağımın atında taşlar titriyor, sallanıyordu ve katı şeylerin var olduğu hissini tamamen kaybettim. Kardeşimin çalışma odasının penceresine bakmıştım ve o anda perdeler açıktı. Yaşayan bir şey dünyaya bakıyordu. Hayır, insana benzerliği olan bir şeyin yüzünü gördüğümü söyleyemem; yaşayan bir şey, içinde alevler yanan iki göz bana baktı. Tıpkı korkum gibi şekilsiz bir şeyin ortasındaydılar, tüm kötülük ve iğrenç bozulmanın sembolü ve varlığıydı bu. Sıtmaya tutulmuşum gibi titredim, korku ve tiksinme karışımı tarifsiz bir ıstırapla midem bulandı ve beş dakika boyunca hareket edecek güç bulamadım. Kapıdan girdiğimde koşarak kardeşimin odasına çıktım ve kapıyı çaldım.

"Francis, Francis," diye bağırdım, "Tanrı aşkın bana cevap ver. Odandaki o korkunç şey ne? Onu dışarı at, Francis, içinden at!"

Önce yavaşça ve sakarca hareket eden ayakların sesini sonra da bir boğulma, guruldama sesi duydum, birisi konuşmaya çalışıyor gibiydi. Sonra kırık ve boğuk bir sesin gürültüsü ve zar zor anlayabildiğim sözcükler.

"Burada hiçbir şey yok," dedi ses. "Lütfen beni rahatsız etme. Bugün pek iyi değilim."

Dehşet içinde ve çaresizce aşağı indim. Yapabileceğim hiçbir şey yoktu ve Francis'in bana neden yalan söylediğini bilmiyordum, çünkü bir an için olsa bile camın arkasındaki görüntüyü açıkça görmüştüm. Sessizce oturdum. Başka bir şey olduğunu biliyordum, o yanan gözler bana bakmadan önceki ilk dehşet şimşeğinde bir şey görmüştüm. Birdenbire hatırladım; başımı kaldırırken perde açılıyordu ve bir an için perdeyi çeken şeyi görmüştüm. Beynime sonsuza kadar iğrenç bir görüntünün dağlanmış olduğunu biliyordum. Perdeyi açan şey bir el değildi: perdeyi tutan parmaklar yoktu, yalnızca kara bir parça perdeyi kenara itmişti; ama karanlık dehşet dalgaları üzerime gelip beni çukura düşürmeden önce bir hayvanın pençesininkine benzeyen bir elin çürüyen dış hatları ve sakar hareketi aklıma işlemişti. Bunu ve kardeşimle odasında olan şeyin korkunç varlığını düşününce aklım karman çorman oldu; kapısına gidip tekrar haykırdım ama içeriden cevap gelmedi. O gece hizmetçilerden biri yanıma gelip fısıldayarak kardeşimin kapısına bırakılan yemeklere üç gündür dokunulmadığını söyledi; hizmetçi kapıyı çalmış ama cevap gelmemiş; benim de fark ettiğim o ayak sürüme sesini duymuş. Günler geçiyor, kardeşimin yemekleri kapısına götürülüyordu ama yemeklere dokunmamaya devam ediyordu; benim de kapıyı çalıp seslenmeme karşın cevap da vermiyordu. Hizmetçiler benimle konuşmaya başladılar; görünüşe göre benim gibi onlar da paniğe kapılmışlardı. Aşçı, kardeşim kendini odasına ilk kapadığında geceleyin çıkıp evde dolandığını söyledi; ve bir keresinde kapısını açıp kapamış ama birkaç gece boyunca hiç ses çıkmamış. En sonunda olaylar doruk noktasına ulaştı. Akşam alacakaran-

lığı gökte asılıyken loş odada oturuyordum ki sessizliği korkunç bir çığlık yırtıp keskin bir şekilde çınladı ve aşağı doğru koşturan ayak sesleri duydum. Hizmetçi sendeleyerek salona girdi ve bana baktı. Beti benzi atmıştı ve eli kolu titriyordu.

"Aman Bayan Helen," diye fısıldadı. "Tanrı aşkına Bayan Helen, ne oldu öyle? Elime bakın hanımım; şu ele bakın!" Onu pencerenin yanına çektim ve elinin üzerinde siyah, ıslak bir leke olduğunu gördüm.

"Seni anlamıyorum," dedim. "Açıklar mısın?"

"Demin odanızı düzenliyordum," dedi. "Örtüleri değiştiriyordum ki birdenbire elimin üzerine bir şey damladı. Başımı kaldırınca tavanın siyah olduğunu ve üzerime damladığını gördüm."

Ona sertçe baktım ve dudağımı ısırdım. "Benimle gel," dedim. "Mum da al."

Benim yatak odam kardeşimin odasının altındaydı ve içeri girdiğimde titrediğimin farkına vardım. Tavana bakınca siyah ve ıslak bir yer gördüm. Üzerinde siyah çiy damlaları vardı ve korkunç bir sıvı havuzu beyaz örtüler tarafından emiliyordu.

Koşarak yukarı çıktım ve sertçe kapıya vurdum.

"Ah, Francis, Francis, sevgili kardeşim," diye bağırdım, "sana ne oldu?"

Ve kulak kesildim. Boğulma, ve su akıntısı sesi ile bir kusma sesi vardı ama onun dışında çıt çıkmıyordu. Daha yüksek sesle bağırdım ama cevap alamadım.

Dr. Haberden'in son söylediklerine rağmen muayenehanesine gittim ve gözlerimden yaşlar süzülürken ona olan biteni anlattım. Beni ciddi ve kasvetli bir ifadeyle dinledi.

"Babanın hatırı için," dedi en sonunda, "hiçbir şey yapamayacak olsam da seninle geleceğim."

Birlikte dışarı çıktık; sokaklar karanlık ve sessizdi, haftalardır yağmur yağmadığı için havanın sıcaklığı iyiden iyiye hissediliyordu. Gaz lambalarının altında doktorun yüzünün bembeyaz olduğunu ve eve ulaştığımızda elinin titrediğini gördüm. Tereddüt

etmeden içeri girdik ve doğrudan üst kata çıktık. Ben lambayı uzattım, o da yüksek ve kararlı bir sesle bağırdı:

"Bay Leicester, beni duyuyor musunuz? Sizi görmek istiyorum ve bu konuda ısrarlıyım. Bana derhal cevap verin."

Cevap gelmedi ama ikimiz de daha önce bahsettiğim boğulma sesini duyduk.

"Bay Leicester, sizi bekliyorum. Derhal kapıyı açın, yoksa kıracağım." Sonra tekrar seslendi ve o kadar bağırdı ki sesi yankılandı.

"Bay Leicester! Size son kez kapıyı açmanızı emrediyorum."

"Ah!" dedi ağır sessizlik dolu bir duraksamadan sonra, "zamanımızı boşa harcıyoruz. Bana maşa gibi bir şey getirebilir misiniz?"

Muhtelif zerzevatın tutulduğu arka odaya koşup ve keser gibi ağır bir eşya buldum.

"Çok güzel," dedi, "bu iş görür sanırım. Sizi uyarıyorum, Bay Leicester," diye bağırdı anahtar deliğine doğru, "birazdan kapıyı kırıp odanıza gireceğim."

Sonra keserle ahşapları çatırdatıp kırdı ve kapı yüksek bir sesle kırılarak aniden ardına kadar açıldı; korku dolu bir çığlıkla karşılaşınca bir an irkildik. Bu bir insan sesi değil, bir canavar kükremesi gibiydi ve karanlığın içinden anlamsız sözcükler geliyordu.

"Lambayı tutun," dedi doktor. İçeri girdik ve odada etrafımıza baktık. "İşte," dedi Dr. Haberden hızlıca nefes alarak; "bakın, şu köşede."

Baktım ve akkor haldeki bir demir parçası kalbimi dağladı sanki. Yerde karanlık ve leş gibi kokan bir kütle bozulmuşluk ve iğrenç bir çürümüşlük içinde köpürüyordu. Sıvı ya da katı değildi, gözlerimizin önünde eriyor ve dönüşüm geçiriyor, kaynayan katran gibi kaygan ve yağlı baloncuklar içinde fokurduyordu. Tam ortasında ise göze benzer iki tane yanan nokta vardı. Uzuvlara benzeyen şeylerin kıvrandığını ve hareket ettiğini gördüm, kolu olması muhtemel bir şeyi havaya kaldırdı. Doktor öne doğru bir adım attı, keseri kaldırdı ve yanan noktalara vurdu, sapladı ve

tiksinti kaynaklı bir öfkeyle saldırmaya devam etti. O şey en sonunda sustu.

Birkaç hafta sonra korkunç şoktan nispeten toparlanmışken Dr. Haberden beni ziyarete geldi.

"Muayenehanemi sattım," dedi, "ve yarın uzun bir deniz yolculuğuna çıkıyorum. İngiltere'ye bir daha döner miyim bilmiyorum; kuvvetle muhtemel California'da küçük bir toprak alıp oraya yerleşecek, hayatımın geri kalanını orada geçireceğim. Size bu paketi getirdim, hazır olduğunuzda açıp okursunuz. İçinde Dr. Chambers'ın kendisine teslim ettiğim şeye dair verdiği rapor var. Elveda, Bayan Leicester, elveda."

Doktor gittikten sonra zarfı açtım; beklemeden okumaya başladım. Metin burada; izin verirseniz bu tüyler ürpertici hikâyeyi okuyayım.

"Sevgili Haberden," diye başlıyor mektup, "bana gönderdiğin beyaz madde hakkındaki sorularına cevap vermekte bu kadar gecikmiş olmamın bahanesi olamaz. Doğruyu söylemek gerekirse ne yapmam gerektiğini bilemediğim için epey tereddüt ettim, çünkü teolojide olduğu gibi fiziksel bir bilimde de bağnazlık ve sabit bir standart mevcut ve sana doğruları söylediğim takdirde bir zamanlar inandığım köklü önyargıları yıkmam gerekecekti. Ama sana karşı tamamen dürüst olmaya karar verdim ve öncelikle kısa bir kişisel açıklama yapmam gerek.

"Haberden, beni senelerdir bir biliminsanı olarak biliyorsun; sık sık mesleğimiz üzerine konuşmuşluğumuz ve maddesel şeylerin düzleminde deney ve gözlem yapmadan ne pahasına olursa olsun gerçeğe ulaşmak isteyenlerin ayakları önünde açılan aşılması mümkün olmayan uçurum hakkında tartışmışlığımız var. Birazcık görünmez olanı kurcalamış biliminsanlarından bahsederken küçümsemeyle konuştuğunu ve duyuların belki de tüm bilginin daimi ve aşılmaz sınırları, ötesine hiçbir insanın geçmediği sonsuz duvarlar olmadığını utana sıkıla kabul ettiğini hatırlı-

yorum. Günümüzün farklı isimler altında faaliyet gösteren 'okült' saçmalıklarına birlikte içtenlikle gülüyorduk – mesmerizm, spiritüalizm, maddileştirme, teosofi. Hepsine sahtekârların boş lafları olarak baktık, işleyişlerini zavallı numaralar ve gözbağı, sefil Londra sokaklarının hakiki arka oda büyüsü olarak gördük. Yine de, tüm bu söylediklerime rağmen bir materyalist olmadığımı sana itiraf etmem gerekiyor. Bu sözcüğü elbette kelime anlamıyla kullanıyorum. Bir kuşkucu olan kendimi, eski ve sapasağlam teorinin tamamen ve tümden yanlış olduğuna uzun seneler önce ikna ettim. Belki de bu itiraf karşısında yirmi sene önce yaralanacağın kadar keskin bir şekilde yaralanmayacaksın; çünkü belli bir süre boyunca safi biliminsanları tarafından aşırı hipotezler yayınlanmış olduğunu sen de görmüşsündür ve saygıdeğer modern kimyager ve biyologların büyük bir çoğunluğunun yaşlı filozofun *Omnia exeunt in mysterium* vecizesini onaylayacağını düşünüyorum. Bu deyiş bana göre kaynağına ve nihai prensiplerine kadar takip edildiğinde tbilgi dağarcığımızın bütün dallarının gizemin içinde kaybolduğu anlamına geliyor. Seni bu sonuçlara varmama sebep olan acı verici adımları ayrıntılarıyla anlatarak yormayacağım; birkaç basit deney o zamanki görüşlerimden şüphe duymama sebep oldu ve nispeten ehemmiyetsiz olayların yol açtığı düşünceler de beni buraya getirdi. Evrene dair eski düşüncelerim ortadan kayboldu ve Darien'daki bir tepeden okyanusun sonsuz dalgalarının parıltılarını ilk defa görmek ne kadar garip ve müthiş ise, o kadar garip ve müthiş bir dünyada yaşadığımı düşünmeye başladım. Artık delinmez görünen, gökler kadar yükselip derinlerde de bulunabilen ve bizi sonsuzlukta çevrelermiş gibi duran duyu duvarlarının düşündüğümüz gibi daimi ve aşılmaz engeller değil, arayanın karşısında eriyen ve derelerin üzerindeki sabah sisi gibi çözülen elle tutulmaz perdeler olduğunu biliyorum. Radikal materyalizme hiç gönül vermediğini biliyorum: Evrensel negatifi kanıtlamaya hiç çalışmadın, çünkü muhakemen seni o nihai saçmalığa bulaşmaktan alıkoydu; yine de tüm söyledikle-

rimin düşünce alışkanlıkların karşısında garip ve itici geldiğini fark edeceğine eminim. Ama Haberden sana söylediklerim gerçek ve eğer ortak dilimizi kullanmam gerekirse deney ile kanıtlanmış yegâne bilimsel gerçek; evren eskiden düşlediğimizden daha müthiş ve muhteşem. Bütün evren, sevgili dostum, muazzam bir ayin; maddenin dış formu ile perdelenmiş mistik ve tarifsiz bir kuvvet ve enerji; insan, güneş ve diğer yıldızlar, çimdeki çiçek, test tüpündeki kristal, her biri manevi ve maddi ve bir iç işleyişe tabi.

"Belki de tüm bunların nereye vardığını merak ediyorsundur; ama sanırım biraz düşünürsen anlarsın. Böylesi bir bakış açısından tüm manzaranın değiştiğini, inanılmaz ve absürt sandığımız şeyin yeterince olanaklı olduğunu fark edeceksin. Kısacası efsane ve inanca başka gözlerle bakmalı, masal haline gelmiş hikâyeleri kabul etmeye hazırlıklı olmalıyız. En nihayetinde modern bilim ikiyüzlü bir biçimde de olsa bunu kabulleniyor. Büyücülüğe inanamazsın ama hipnotizmaya inanabilirsin; hayaletler demode ama telepati teorisi üzerine söylenecek çok şey var. Batıl inanca Yunanca bir isim ver ve inan, bir bakmışsın ki atasözü olmuş.

"Kişisel açıklamam bu kadar. Haberden, içinde az miktar pul pul beyaz bir toz bulunan, tıpası mühürlü bir şişe gönderdin. Eczacın bunu hastalarından birine veriyormuş. Kendi analizlerinde bu tozdan sonuç alamamış olmana şaşırmadım. Epey asır önce bu madde hakkında bilgi sahibi birkaç kişi vardı ama bunun modern bir eczaneden alınıp bana gönderilebileceğini kesinlikle tahmin etmezdim. Adamın anlattığı hikâyenin doğruluğundan şüphe etmek için bir sebep görmüyorum; muhtemelen söylediği gibi nispeten az bulunur tuzu toptancıdan almıştır; ve rafında yirmi senedir ya da belki daha uzun süredir duruyordur. Burada talih ya da tesadüf adını verdiğimiz şey devreye giriyor; tüm bu yıllar boyunca şişedeki tuz sürekli olarak tahminen 40 ila 80 derece arasında farklı ısılara maruz kalmış. Ve seneler içinde düzensiz aralıklarla gerçekleşen, farklı yoğunluk ve müddete sahip bu değişimler bir sürecin başlamasına sebep olmuş. Bu süreç öy-

lesine karmaşık ve hassas ki en modern bilimsel aletler aynı sonucu alabilir mi emin değilim. Bana gönderdiğin beyaz toz bahsettiğin ilaçtan son derece farklı; Şabat şarabı, *Vinum Sabbati* bu toz kullanılarak hazırlanmıştı. Cadıların Şabatı'nı sen de dinlemiş ve atalarımıza korku salan masallara katıla katıla gülmüşsündür; kara kediler ve süpürgeler, yaşlı bir kadının ineğine savrulan lanetler falan. Gerçeği bildiğim için böylesi parodilere inanılmasını genel anlamda güzel bir şey olarak görüyorum, çünkü herkes tarafından bilinmemesi daha iyi olan şeylerin büyük bir bölümünü saklama görevi görüyor. Ama Payne Knight'ın monografının ekini okursan yazar lütfedip bildiği tüm şeyleri yazmaktan imtina etmiş olmasına karşın gerçek Şabat'ın son derece farklı olduğunu göreceksin. Gerçek Şabat'ın sırları çok eski zamanların sırlarıydı ve bunlar Ortaçağa kadar hayatta kaldı, Aryan insan Avrupa'ya girmeden çok uzun zaman önce var olan kötü bir bilimin sırları. Yanıltıcı bahanelerle cezbedilip evlerinden çıkarılan erkek ve kadınlar iblis olarak görülen ya da iblis olan varlıklar tarafından karşılanıyordu. Rehberleri bu erkek ve kadınları eski gelenekleri bilen çıraklar tarafından bilinen ıssız bir yere götürüyordu. Bu yer çorak ve rüzgârlı bir tepedeki bir mağara olabilir; büyük bir ormanın derinliklerinde bir yer de. Şabat orada yapılıyordu. Gecenin en karanlık saatinde *Vinum Sabbati* hazırlanıyordu ve kötü kâse yerlere dökülüp cehennemî bir ayinde yer alan acemilere sunuluyordu; eski bir yazarın çok iyi ifade ettiği üzere *sumentes calicem principis inferorum*. İçmiş olan herkes birdenbire yanında bir yoldaşı olduğunu görüyordu. Şaşaalı olan ve dünya dışı bir cazibeye sahip bu şekil onları hayallerde bile görülemeyecek denli heyecanlı ve seçkin neşeleri paylaşmak için Şabat evliliğini tamamlamaya çağırıyordu. Bu türden şeyler hakkında yazmak zor, çünkü sevecenlikle evliliğe davet eden şekil halüsinasyon değil, bizzat adamın kendisiydi. O Şabat şarabının, bir bardak suya atılan birkaç beyaz toz tanesinin gücü sayesinde yaşam evi ikiye bölünüyor ve insan üçlemesi dağılıyordu. Asla ölmeyen, hepimi-

zin içinde uyur halde yatan solucan maddesel bir şekilde dünyaya geliyor, deri ve kemik kıyafetini kuşanıyordu. Ve gece yarısı saatinde ilk düşüş tekrarlanıyor ve temsil ediliyordu ve Bahçedeki Ağaç mitinde perdelenen korkunç şey tekrar yapılıyordu. İşte böyleydi Şabat evliliği.

"Daha fazlasını anlatmamayı tercih ediyorum; Haberden, sen de benim kadar yaşamın en ufak yasalarının çiğnenmesinin bile cezasız kalmayacağını biliyorsun; ve tapınağın en derin bölgesinin kırılıp kirletildiği bu kadar korkunç bir eylem, karşılığında korkunç bir intikam başlıyordu. Çürüme ile başlayan şey çürüme ile bitiyordu."

Aşağıda Dr. Haberden'in yazdıkları yer alıyor:

"Yukarıda yazılanların tümü maalesef tamamen gerçek. Kardeşin onu odasında gördüğüm o sabah her şeyi itiraf etmişti. Dikkatimi ilk önce bandajlı eli çekti ve bana göstermesi için onu zorladım. Uzun senelerdir doktor olmama karşın gördüğüm şey karşısında midem bulandı, tiksintiyle doldum; dinlemek zorunda kaldığım hikâye mümkün olamayacağını düşündüğüm denli korkutucuydu. Doğanın böylesi çirkin olasılıklarına izin vermiş olan Daimi İyi'den şüphe duymaya bile meylettim; ve sonu kendi gözlerinle görmeseydin sana hiçbirine inanmamanı öğütlerdim. Önümde uzun bir ömür olduğunu sanmıyorum ama sen gençsin ve tüm bunları unutabilirsin."

Joseph Haberden, Doktor

İki ya da üç ay sonra Dr. Haberden'in İngiltere'den gemiyle ayrıldıktan kısa bir süre sonra gemide öldüğünü duydum.

Bayan Leicester susup acınası bir şekilde Dyson'a baktı. Dyson huzursuz olduğunu saklamaya çalışsa da pek başarılı olamıyordu.

Olağanüstü hikâyeye büyük bir ilgi duyduğuna dair birkaç bozuk cümle kurduktan sonra kendini topladı.

"Ama affedersiniz Bayan Leicester, sanırım zor bir durumda

olduğunuzu söylemiştiniz. Mümkünse size yardım etmemi istemiştiniz."

"Ah," dedi kadın, "onu unutmuşum. Şimdiki derdim size anlattıklarımın yanında pek önemsiz kalıyor. Ama bana karşı çok nazik olduğunuz için anlatacağım. İnanmayacaksınız ama bazı insanların kardeşimi öldürdüğümden şüphelendiğini ya da şüphelenirmiş gibi yaptıklarını öğrendim. Bu kişiler benim akrabalarım ve şüphelerinin sebebi ise aşırı derecede iğrenç; kendimi utanmazca izlenme gibi onur kırıcı bir davranışın muhatabı buldum. Evet beyim, dışarı çıktığımda takip ediliyordum ve evde de kendimi dikkatle gözlemleniyormuşum gibi çıplak hissediyordum. Moralimin ne kadar yüksek olduğu ortadayken buna katlanamadım ve aklımı kullanarak gölgem olan kişilerden sıyrılmaya karar verdim. Bu kılığa girdip ve bir süre gizlendim. Ama son zamanlarda takipçinin izimi bulduğunu düşünüyorum; çok büyük bir yanılgı içinde değilsem dün hareketlerimi izleme gibi iğrenç bir görevle yükümlü dedektifi gördüm. Siz, beyim, dikkatli ve keskin gözlüsünüz; söyleyin bana, bu akşam etrafta dolanan birini gördünüz mü?"

"Sanmam," dedi Dyson, "ama mevzubahis dedektifi betimlerseniz iyi olur."

"Elbette; genç bir adam, esmer, siyah bıyıklı. Çehresini iyice değiştirmek için büyük gözlükler takmaya başladı ama huzursuzluğunu ve sağa sola attığı gergin bakışlarını saklayamıyor."

Bu tasvir talihsiz, evden çıkmak için sabırsızlanan ve adaba aykırı olmasa on sekizinci yüzyıldan kalma küfürler savurmanın eşiğindeki Dyson için bardağı taşıran son damlaydı.

"Affedersiniz Bayan Leicester," dedi soğuk bir nezaketle, "size yardımcı olamam."

"Ah," dedi hanımefendi üzgünce, "sizi gücendirdim. Ne yaptığımı söyleyin, affınızı isteyeceğim."

"Yanılıyorsunuz," dedi Dyson şapkasını alırken. Zar zor konuşuyordu. "Hiçbir şey yapmadınız. Ama dediğim gibi size yardım

edememem. Belki," diye ekledi biraz alaycı bir biçimde, "arkadaşım Russell size yardımcı olabilir."

"Teşekkürler," dedi hanımefendi; "şansımı onunla denerim." Hanımefendi kahkaha atmaya başlayınca Bay Dyson bu rezalet ve karmaşayı daha fazla kaldıramadı.

Kısa bir süre sonra evden ayrıldı ve sekiz kilometrelik bir yürüyüş yapmanın garip hazzına erişti. Sokaklar siyahtan yavaşça griye, griden güneşin parlak sarı çizgilerine dönüşüyordu. Arada sırada zevk düşkünlerine denk gelip yanlarından geçiyordu ama o geceyi kimsenin ondan daha boş geçirmediğine emindi; evine vardığında kendine çekidüzen vermeyi kafasına koydu. Bütün bu Milet ve Arap tarzı eğlencelerden vazgeçmeye ve ortalama ve zararsız romantizm için düzenli olarak Mudie'nin dükkânına gitmeye karar verdi.

Clerkenwell'deki Garip Olay

Bay Dyson uzun bir senedir Bloomsbury'deki nispeten sessiz bir evde kalıyordu ve kendisinin gururla beyan ettiği üzere Londra'nın ana damarlarından akan binlerce dedikoduyla sağır olmadan hayatın nabzını ölçebiliyordu. Tottenham Court Road'un bitişiğindeki köşeden yüzlerce arabanın kasabanın dört bir yanına gidiyor olması onun için garip ve ezoterik bir iftihar kaynağıydı; Dalston'a uğramak için arabalara biniyor, bazen Ealing'in en ucuna, bazen de Whitechapel'in ötesindeki sokaklara gidiyordu. Esasen "döşeli daireler" olan evini zaman içinde kusurlarından arındırmıştı; ve yaşadığı bölgede Strand'in dışındaki sokaklardaki evinin parıltılı şaşaası bulunmasa da damak zevkini sergilemesini sağlayan buluşmalar ciddi bir zarafet taşıyordu. Halılar eskiydi ve gerçek, solmuş bir güzellikleri vardı; neredeyse hepsi sanatçıların prova baskısı olan gravürler geniş beyaz kenarları ve siyah çerçeveleriyle güzel bir görüntü oluşturuyordu ve yapay, siyah meşeden yapılma hiçbir eşyası yoktu. Daha doğrusu pek mobilya yoktu: Bir köşede kare şeklinde sağlam, sade ve şerefli bir masa duruyordu; şöminenin karşısında on yedinci yüzyıl yapımı bir döşek vardı; iki ahşap tabure ve Empire marka kitaplığı dikkate değer istisnalardı. Dyson bunların hiçbirini umursamıyordu. Kendini vernikli, eski yazı masasının başında rahat hissediyordu ve odaya arkasını verip saatlerini masasının başında, ümitsiz edebiyat meşgalesiyle ya da kendi deyişiyle ifade avında geçiriyordu. Nizami çekmeceler senelerin deneyi ve çabalarının ürünü kâğıtlar ve defterlerle

ağzına kadar doluydu; duvardaki dev yuvada ise biriktirdiği fikirler yer alıyordu. Dyson işinin ayrıntılarına ve tekniğine itinayla yaklaşan bir zanaatkârdı ve bahsedildiği üzere kendine sanatçı ismini yakıştırıp kendini kandırıyorsa dahi eğlenceleri son derece zararsızdı. Kendisi (ya da yayıncılar) bilindiği üzere dünyayı kitap basarak yormamayı seçmişti.

Dyson masasında düşler kurar, sözcüklerle deneyler yapar ve Bayswater'daki münzevi arkadaşı gibi neredeyse aşılmaz tarz problemiyle cebelleşirdi. Ama realistin kronik depresyonundan farklı olarak Dyson meseleye özgüvenli yaklaşırdı. Abingdon Grove'da birinci katta yaşayan zeki kiracıyla yaşadığı macera dolu geceden beri durmadan neredeyse büyülü olasılıklara sahip bir tasarı üzerine çalışıyordu; ve kalemini bir zafer ışıltısıyla bıraktığında beş gündür sokaklara bakmadığını fark etti. İşini bitirmiş olmanın şevki beyninde yankılanmaya devam ederken kâğıtları kaldırdı ve dışarı çıktı. Yoldaki tüm taşlarda bir başyapıt ihtimali bulan sevinçli ruh haliyle kaldırımlara çıktı. Saat geç oluyordu ve güz akşamı sis ve pus perdeleri arasında yaklaşıyordu. Dingin havadaki insan sesleri, kükreyen trafik ve kesintisiz ayak sesleri Dyson'a tiyatroda herkes sessizken sahnedeki sesi anımsattı. Meydanda yapraklar yaz yağmuru kadar hızlı düşüyorlardı ve ötedeki sokak kasabın ve manavın canlı ışıklarıyla aydınlandı. Cumartesi gecesiydi ve varoşlardaki kalabalıklar bütün güçleriyle dışarı çıkıyorlardı; kızıla çalan siyah elbiseleri içindeki hırpani görünümlü kadınlar ucuz et yığınlarına pençe atmaya başlamışlardı. Kimileri de sağlıksız lahanaları zevkle izliyorlardı ve ucuz biraya yüksek bir talep vardı. Dyson bu gece hararetinin arasından geçerken biraz içi rahatladı; düşünmeyi seviyordu ama düşünceleri uyuşturucusunu kullandıktan sonraki De Quincey'ninkiler gibi değildi; soğanlar iyi mi ya da ucuz mu umurunda bile değildi ve etin kilosu beş kuruşa düşse bile sevinmezdi. Yazdığı hikâyenin çılgınlığına kapılmış haldeydi, senaryo ve iskeleti güzelce tartıyor, aklına gelen güzel ifadeleri hatırlayabilince seviniyor, birkaç

noktadaki başarısızlığına üzülüyordu. Gaz lambalarının uğultu ve ıslıklarını arkasında bıraktı ve daha ıssız kaldırımları arşınlamaya başladı.

Farkına bile varmadan kuzey yönüne dönmüş, eski ve artık pek kullanılmayan sokağa girmişti. Kiralık daire ve ofis tabelaları öylece dışarıda bırakılmışlardı ama sokakta yine de Peruklar Çağı'nın zarafeti ve katılığı mevcuttu; geniş bir yol, geniş bir kaldırım ve yolun her iki tarafında nice uzun, dar pencereli, ciddi görünümlü, eski tuğlalı evler diziliydi. Dyson hızlı adımlarla yürüyordu, aklında kitabının bir bölümünü hızlıca bitirmeye karar vermişti; ama bir şeyler yaratmanın neşeli ruh halini hissediyordu ve beyninin iç kısmında kitabının başka bir bölümü daha belirince garip bir keyifle yazacağı olayları düşünmeye başladı. Sessiz sokaklarda yürümek çok hoşuna gidiyordu ve bütün mahalleyi çalışma alanı yapmayı düşleyip geri döneceğine dair yemin etti. Nereye gittiğini umursamadan tekrar doğuya döndü ve bir süre sonra gri, iki katlı, bakımsız evlerle dolu bir ağın ortasında buldu kendini. Büyük fabrika duvarlarının ardındaki geçitler ve yarım bırakılmış yollar mahallelinin çöpleriyle dolu, terk edilmiş, loş ve umutsuzdu. Kısa bir dönemeçten sonra önünde aniden bir tepenin yükseldiğini gördü. Üzerinde yanan lambalar bulunan yokuşu tırmanmaya başlayan Dyson bir kâşif kadar hevesliydi ve bozuk yolların onu nereye götüreceğini merak ediyordu. Etrafındaki her şey süslü ama aşırı derecede çirkindi. Yirmilerin başındaki derin kasvette kaybolmuş olan mimar, gri tuğladan, Parthenon'un dış hatlarını hatırlatan, her birinde yalancı mermerin yüksek bantları göze çarpan ikiz villalar yapma fikrine kapılmıştı. Sokağın adı çok garipti ve bir de tepenin zirvesinde düzensiz çimler ve soluk ağaçların oluşturduğu meydanda da Parthenon motifi hâkimdi. Sokakların ötesinde garip, çılgınca düzensizlikler vardı. Dizi dizi evler pis ve izbeydi ve rezil bir görünümleri vardı. Hemen sonra tel jaluzileri ve pirinçten kapı tokmakları olan soylu bir ev gördü. Geri kalmış küçük bir kasa-

badaki bir doktorun evi kadar temiz ve düzenliydi. Bu sürprizler ve keşifler Dyson'ı yormaya başlıyordu. Bir barın ışıklı pencerelerini keyifle selamladı ve Libya, Pamfilya ve Mezopotamya toprakları kadar uzak olan bu bölgedeki sakinlere sunulan içkiyi denemek niyetiyle içeri girdi. İçerideki gürültü Londralı işçilerin asıl meclisine maruz kalacağı izlenimini edinmesine yol açtı ve kendi başına kalabilmek için kuytu bir yer aradı. Küçük bir sandalyeye oturup bira sipariş ettikten sonra bardakilerin gürültülü konuşmalarını dinlemeye başladı; anlamsız bir tartışma yaşanıyor, insanlar bir öfkelenip bir hüzünleniyor, Bill ve Tom isimleri duyuluyordu. Ortaçağda kullanılan, Chaucer'dan hararet ve keyifle fışkıran sözcükler tekrarlanıyordu, çinko tezgâha vurulan bardaklar ve paraların sesi güzel bir bas arka planı oluşturuyordu. Dyson bira yudumları arasında sakince piposunu içiyordu ki bölmesine müphem görünümlü bir figür yürümekten ziyade kayarak girdi. Adam Dyson'ın köşede sessizce oturduğunu görünce irkildi ve etrafına keskin bakışlar attı. Üzerinde teller varmış ve elektrikle çalışan bir makine tarafından kontrol ediliyormuş gibiydi, zira barmen ona ne istediğini sorunca az kalsın kapıdan fırlayıp kaçacaktı. Bardağı tuttuğunda eli titriyordu. Dyson onu hafif bir merakla inceledi; çıt çıkarmıyordu ve yumuşak fötr şapkası gözlerinin üzerine kadar çekiliydi; insanların bakışlarından kaçınıyor gibiydi ve barda aniden gürültülü bir ses yükselince bir jöle gibi titreyip sallandı. Bu denli gergin birini görmek acıklı bir durumdu ve Dyson hoşbeş etmek adına adama rasgele bir şeyler soracakken başka bir kişi oturduğu bölmeye geldi ve elini koluna koyup adamın kulağına bir şeyler fısıldadıktan sonra ortadan kayboldu. Dyson adamın tatlı dilli ve sinekkaydı tıraşlı, yalan söyleme ustası Burton olduğunu fark etti; yine de umursamadı, zira gözlerini acınası ve grotesk adama dikmişti. El koluna ilk değdiğinde talihsiz adam mil üzerinde çevrilirmiş gibi dönmüş ve ağa yakalanmış aptal bir hayvan gibi alçak sesli, acınası bir haykırışla arkasına yaslanmıştı. Zavallının yüzünden kan çekildi

ve derisi havadan ölüm gölgesi geçip üzerine konmuş gibi gri renge büründü. Dyson adamın boğuk fısıltısını kulağının ucuyla duydu –

"Bay Davies! Tanrı aşkına bana acıyın, Bay Davies. Yemin ederim ki–" Adam diğerlerinin söylediklerini dinlerken sesi soluğu kesildi ve nafile bir şekilde dudağını ısırmaya başladı; yardımına koşsun diye erkekliğinin kırıntılarını bir araya topladı. Titrek kavak ağacının yaprakları gibi bir an için sallanarak durdu, sonra sokağa çıktı. Dyson adamın tepesinde bir lanetin asılı olduğunu düşündü. Daha gideli bir dakika olmamıştı ki Dyson birden adamı nereden hatırladığını fark etti; pek çok zeki insanın aradığı gözlüklü genç adam olduğuna şüphe yoktu; o sırada gözlüklerini takmıyordu ama soluk yüzü, kara bıyıkları ve durgun bakışları onu ele veriyordu. Dyson bir dizi tesadüf sonucu farkında olmadan umutsuz bir komplonun kokusuna denk geldiğini fark etti. Koku, Londra kozmosunun ana ve yan yollarında iğrenç bir yılan gibi kıvrılarak yayılıyordu; gerçeği hemen gözünde canlandırdı, bilinçsiz ve dikkatsizce sıradan yaşamın parlak perdesi üzerinde koşturan, bir görünüp bir kaybolan, sessiz sedasız masallar ya da yalanlar olarak anılan gizli formların gölgelerini görme imtiyazına nail olduğunu düşündü. Bir anda barda kullanılan jargon, cırlak debdebe ve bayağı gürültü büyünün parçası haline geldi; gözlerinin önünde bu karanlık ve gizemli oyunun bir sahnesi canlandırılmıştı ve insan derisinin bir dehşetle griye döndüğünü görmüştü; bir arşın ötesinde korku ve dehşet cehenneminin kapıları ağzına kadar açılmıştı. Dyson bu düşüncelere dalmışken barmen gelip dinlenme hakkını tükettiğini ima etmek istermişçesine ona bakınca Dyson yine bira sipariş edip sandalyesini kiralamaya devam etti. Kısa bir parçasını gördüğü trajedi üzerine düşünürken bıyıklı genç adamın ilk irkildiğinde elini büyük ceketinin cebinden hızlıca çekip çıkardığını, sonra yere bir şeyin düşme sesini duyduğunu hatırladı; Dyson piposunu düşürmüş gibi yapıp köşede el yordamıyla aranmaya başladı. Bir şeye dokundu, nazikçe

kendisine doğru çekti ve cebine sokarken kısaca baktı. Eski yeşil maroken ciltli küçük bir defter.

Birayı tek dikişte bitirdi ve bardan ayrıldı. Talih yüzüne gülmüştü ve bu sayede yaptığı keşiften ötürü büyük bir sevinç duyuyordu. Bulduğu şeyin olası önemi üzerine düşünmekten kendini alamıyordu. Kimi zaman boş yapraklar bulacağını, kimi zaman ise bir bahis defterinin hummalı saçmalıklarını bulacağını düşünüyordu ama solmuş maroken cilt daha güzel şeyler vaat ediyor, gizemle dolu olduğunu ima ediyor gibiydi. Hafif adımlarla girdiği ekşi ve pis mahalleden bir hayli zorlanarak çıktı ve kendini Gray's Inn Road'da buldu. Guilford Street'e doğru yürüdü ve yalnızca yanan bir mum ve yalnızlık dileyerek evine doğru koşturdu.

Dyson yazı masasına oturup küçük defteri önüne koydu; yaprakları açıp hayal kırıklığını göze almak büyük bir gayret gerektiriyordu. Ama umutsuzluk içinde en sonunda parmağı rasgele sayfaların arasına koydu ve kenarlardan ayrı, nizami yazılmış bir metin görünce sevindi. Şans eseri diğer sözcüklerden ayrı duran iki sözcük dikkatini seçti.

ALTIN TIBERIUS,

Yüzünde gülücükler açtı ve suratına bir avcının ihtiras dolu ifadesi yerleşti.

Defterin ilk sayfasını açıp büyük bir ilgiyle okumaya başladı:

Gözlüklü Genç Adamın Tarihi

Clerkenwell'in en pis gecekondu bölgelerinden birinde yer aldığını düşündüğüm kirli ve ücra bir evde bu yaşam hikâyesini yazıyorum, çünkü hayatım tehlikede ve önümde uzun bir ömrüm kaldığını düşünmüyorum. Her gün, hayır, her saat düşmanlarımın ağlarının etrafımı daha da sardığını biliyorum; şu anda dahi kirli odamda neredeyse bir mahkûmum ve dışarı çıktığımda yıkıma

gideceğimi biliyorum. Bu anlatı ola ki iyi birilerinin eline geçerse belki de genç adamlara dürüstlük yolundan sapanların karşısına çıkan tehlikeler ve tümseklere dair uyarı niteliğinde bir kılavuz olur.

İsmim Joseph Walters. Reşit olduğumda küçük ama yeterli bir gelire sahiptim ve hayatımı araştırmaya adamaya kararlıydım. Bugünlerde kullanılan anlamıyla araştırma değil; yaşamlarını tarifsiz derecede küçültücü bir meşgale olan klasikleri "yayına hazırlama" ile geçiren, muhteşem kitapların güzel kenarlarını boş ve gereksiz notlarla kirleten ve güzel olan her şeyin üzerine kalıcı bir tiksinti bulaştırmak için elinden geleni ardına koymayan kişilerle aynı sıfatı taşımaya niyetim yok. Bayağı şekilde ahır ya da fırın olarak kullanılmaya başlanmış bir şapel zaten üzücü bir görüntü; ama yorumcunun kalemi ve iğrenç "bakınız" notları değmiş bir başyapıt daha da iç parçalayıcı.

Ben eskiden kullanılan anlamıyla araştırmacı olmayı ve şanlı bir kariyeri takip etmeyi tercih ettim; ansiklopedik bilgilere sahip olmak, kitaplar arasında yaşlanmak, günbegün ve senelerce tüm değerli metinlerin özündeki tatlılığı damıtma arzusuna sahiptim. Bir kütüphane toplayacak kadar zengin olmadığımdan ötürü British Museum'un okuma odasına gitmek zorundaydım.

Ah o yüksek ve haşmetli kubbe, nice aklın Mekke'si, pek çok umudun mezarı, tüm arzuların başarısızlığa uğradığı üzgün ev. İnsanlar kütüphaneye heyecan dolu kalpleri ve düş dolu akıllarıyla girer, yüksek basamakları üne uzanan merdivenler, şatafatlı revakı bilginin kapısı olarak görürler; içeri girdiklerinde ise beyhude bir kibir bulurlar ve her şeyin nafile olduğunu görürler. Uzun sokaklar gürültülüyken orada sessizlik, daimi alacakaranlık ve ağırlığın kokusu bulunur. Ama orada kan ince ve soğuk akar ve beyin kavrulur; gölgeler avlanır, güç durumdaki tayflar kovalanır; hayaletlere karşı mücadele verilir ve galibi olmayan bir savaş vardır. Ey kubbe, hızlı olanın mezarı; hiçbir çınlayan sesin yükselmediği, iç çekişlerin daimi fısıldadığı ve ölü umutların mırıldadığı

koridorların; insanların ruhları ateşe uçan güveler gibidir orada ve kavrulup kararırlar, senin dibine düşerler ey loş, yüksek ve haşmetli kubbe.

Orada ilk kez bir masaya oturup öğrenimime başladığım ilk günü şimdi pişmanlıkla hatırlıyorum. Kütüphaneye düzenli olarak gitmeye başladıktan bir süre sonra sakin ve iyiliksever bir beyefendiyle tanıştım. Orta yaşlı bu adam neredeyse hep gelip yan masama oturuyordu. Okuma odasında insanlarla tanışmak çok kolay zira insanlar birbirinden yardım istiyor, katalogda arama yapılıyor ve zaten her zaman birbirinin yanına oturanlar birbirlerine karşı nazik davranıyorlar; adının Dr. Lipsius olduğunu söyleyen adamla işte böyle tanıştım. Yavaş yavaş gözlerim onu aramaya başladı, gelmediği zamanlar onu özlüyordum ve aramızda bir arkadaşlık başladı. Çok geniş okuma yelpazesini emrime sundu; yalnızca birkaç dakika içerisinde herhangi bir konu hakkında koca bir bibliyografya verebilmesine hayranlık duyuyordum ve çok geçmeden ona hayallerimi anlattım.

"Ah," dedi, "Alman olmalıymışsın. Gençken ben de senin gibiydim. Harika bir karar, sonsuz bir kariyer. 'Her şeyi bileceğim!' Evet, gerçek bir yol bu. Ama şu anlama geliyor – sonu gelmeyen bir didinme ve en sonunda doymamış bir arzu. Araştırmacı ölmek zorunda ve ölürken de şöyle der : 'Çok az şey biliyorum.'"

Yavaş yavaş, bu tür konuşmalarla Lipsius aklımı çeldi: Kariyeri övüyor ve aynı zamanda simyacının taşını aramak kadar ümitsiz olduğunu ima ediyordu. Sonsuz nutuklarla dolu kurnazca telkinlerle tüm prensiplerimi küçük görmemi sağlamayı başardı. "En nihayetinde," diyordu, "bilimlerin en yücesi ve tüm bilginin anahtarı haz bilimi ve sanatıdır. Rabelais muhtemelen ansiklopedik bilgi sahibi araştırmacıların en büyüğüdür; ve senin de bildiğin üzere kendisi gelmiş geçmiş en fevkalade kitabın yazarıdır. Bu kitabında insanlara neyi öğretiyor? Elbette yaşamın neşesini. Baskıların pek çoğunda saklanan, Rabelais mitolojisinin ve büyük felsefesinin sırlarının anahtarı olan sözcükleri hatırlatmama

gerek yok sanırım, *Vivez joyeux*. İşte onun tüm öğretisi bu sözcüklerde yatıyor; eseri hazzı güzel sanat olarak tayin ediyor; en yüce sanat; sanatların sanatı. Rabelais bilimin tümüne sahipti ama aynı zamanda tüm yaşama da sahipti. Onun yaşadığı dönemden bu yana epey zaman geçti. Sanırım sen aydınlanmışsın; yoz toplumun bencil rahatlığı için ezelin değişmez kanunları kabul ettiği zavallı yasa ve kurallar üzerinde durmuyorsun."

İşte bu türden doktrinlerin telkinini yapıyordu; ve böylesi sinsi argümanları tek tek dizerek, cümlelerinin arasına serpiştirerek en sonunda beni bütün sosyal siteme karşı savaş açmış biri haline dönüştürmeyi başardı. Eskiden zincirleri kırıp özgür bir hayat yaşama fırsatı bulmaya, kendi hâkimim ve ölçütüm olmaya özlem duyuyordum. Varoluşa bir pagan gözüyle bakıyordum ve Lipsius bir münzevi olarak yaşamış genç bir adamın doğal heveslerini nasıl harekete geçirebileceğini mükemmel bir şekilde biliyordu. Büyük kubbeye bakarken benim aşina olmadığım bir cazibe dünyasının alev ve renkleriyle parıldadığını görebiliyordum. Hayal gücüm bana binlerce hafifmeşrep oyun oynuyor ve yasaklı olan her şey bir mıknatısın demir parçasını çekmesi gibi beni çekiyordu. En sonunda kararımı verdim ve Lipsius'tan cesurca rehberim olmasını istedim.

Bana her zaman ayrıldığım saatte, yani dört buçukta müzeden çıkmamı, Great Russell Street'in kuzey kaldırımında yavaşça yürüdükten sonra sokağın köşesinde beklememi, orada birisinin bana sesleneceğini ve o kişinin söylediği her şeye itaat etmemi söyledi. Talimatlarını yerine getirdim ve köşede durup gerginlikle etrafıma bakmaya başladım. Kalbim deli gibi çarpıyor, nefesim kesilecek gibi oluyordu. Bir süre bekledim ve Lipsius'un bana şaka yapmış olmasından korkmaya başladığım sırada Tottenham Court Road'un karşı kaldırımında yüzünde bir gülümsemeye bana bakan bir beyefendi olduğunu gördüm. Yanıma geldi ve şapkasını çıkarıp selam verdikten sonra nazikçe kendisini takip etmemi istedi. Tek kelime etmeden peşine takıldım ve merak

içinde nereye gittiğimizi ve neler olacağını düşünmeye başladım. Oxford Street'in kuzeyindeki sokaklardan birinde yer alan sessiz ve saygın görünümlü bir eve gittik. Rehberim zili çaldı ve bir hizmetçi bizi zemin kattaki büyük ve sakin döşenmiş bir odaya kabul etti. Bir süre sessizce oturduktan sonra mobilyaların mütevazı olmalarına karşın son derece değerli olduğunu fark ettim. Büyük meşe masalar, inanılmaz derecede zarif iki kitaplık ve bir köşede de ortaçağdan kaldığını tahmin ettiğim üzeri işlemeli bir sandık. Sonra Dr. Lipsius içeri girip beni her zamanki gibi selamladı. Biraz hoşbeş ettikten sonra rehberim odadan çıktı. Sonra yaşlı bir adam içeri girdi ve Lipsius'la konuşmaya başladı; ettikleri sohbetten arkadaşımın antika eşya tüccarı olduğunu anladım; Hitit mühründen ve gelecekte yapılması muhtemel keşiflerden bahsettiler. Sonra iki üç kişi daha bize katıldı ve İngiltere'deki Kelt dönemi öncesi heykellerin sistematik şekilde keşfedilmesinin mümkün olup olmadığı üzerine tartıştılar; saat dokuzda antikacılar gittikten sonra Lipsius'a yüzümde şaşkın olduğum ve açıklama beklediğimi bildiren bir ifadeyle baktım.

"Şimdi," dedi, "yukarı çıkacağız."

Basamakları çıkarken Lipsius el lambasıyla yolu aydınlatıyordu. Ön kapının kilitlendiğini ve sürgüsünün çekildiğini duydum. Rehberim bir çuha kapıyı araladı ve bir koridora girdik. Garip sesler duymaya başladım, tuhaf bir neşe dolu sesler. Sonra ikinci bir kapıdan geçtik ve kabul törenim başladı. O gece tanık olduklarımı yazamam; hiçbir ışık sessiz sokağa kaçmasın diye iyice sürgülenmiş ve perdeleri çekilmiş o gizli odalarda neler olduğunu hatırlamaya katlanamam; içmem için kırmızı şarap verdiler ve şarabı içerken bir kadın Avallauinus'un yaptığı Kırmızı Sürahi'nin şarabını içtiğimi söyledi. Bir başkası Panların Şarabı'nı sevip sevmediğimi sordu ve şarap damarlarımda kaynarken düzinelerce fantastik isim duydum, sanırım şaraptan ötürü doğduğum andan itibaren içimde uyuyan bir şey kımıldadı. Özfarkındalığım beni terk etmiş gibiydi; artık düşünen bir araç değil, hem özne hem

de nesneydim. Korkunç oyuna ben de katıldım, Yunan çalıları ve çeşmelerinin gizeminin gözümün önünde canlandığını gördüm, dört dönülen dansı izledim ve ahbabımın yanında otururken müziğin çağrısını duydum. Tüm bunların dışındaydım ve kendimi aylak bir seyirci olarak görüyordum. Böyle garip ayinlerle kupamı bitirmemi sağladılar ve sabah uyandığımda onlardan biri olmuş, sadık kalacağıma dair yemin etmiştim. İlk başta bana olayın çekici taraflarını gösterdiler. Keyif yapıyor, haz dışında hiçbir şeyi umursamıyordum. Bizzat Lipsius kandırılıp kötü eve getirilen talihsiz insanların dehşetlerini izlemenin en büyük keyif olduğunu söylüyordu. Ama bir süre sonra benim de işin ucundan tutmam gerektiğini söylediler ve bir süre sonra ben de cezbedici rolünü üstlenmek zorunda bırakıldım; pek çok kişiyi o çukurun derinliklerine götürmüş olmanın vicdan azabını çekiyorum. Bir gün Lipsius beni özel odasına çağırdı ve bana zor bir görev vereceğini söyledi. Çekmecesinin kilidini açıp daktiloda yazılmış bir metin çıkarıp okumam için bana uzattı. Üzerinde yer, tarih ya da imza yoktu ve metin şu şekildeydi:

"Antikacılar Derneği Üyesi Bay James Headley Ermenistan'daki bağlantısından on ikisinde eşsiz bir sikkeyi, altın Tiberius'u alacak. Arkasında Pan imgesi ve VICTORIA yazısı mevcut. Bu sikkenin muazzam bir değeri olduğuna inanılıyor. Bay Headley sikkeyi Chenies Street, Oxford Street'li dostu Profesör Memys'e göstermek için 13 ila 18'i arasında şehre gelecek."

Metni masaya koyduğumda yüzümdeki şaşkınlık ifadesini gören Dr. Lipsius kıkırdadı.

"Ne kadar basiret sahibi olduğunu gösterme fırsatı bulacaksın," dedi. "Bu sıradan bir mesele değil; büyük bir idare ve muazzam incelikli olmayı gerektiriyor. Elimde bir Panurge olmasını isterdim ama bakalım sen ne yapabileceksin."

"Ama bu bir şaka değil mi?" diye sordum. "Ermenistan'dan Bay Headley'e bir sikke verileceğini nasıl biliyorsun, ya da işte bu metni yazan böyle bir şeyi nasıl bilebilir? Ayrıca Bay Headley'nin

şehre gelmeye karar vereceği tarihi kestirmek nasıl mümkün? Epey bir tahmin yürütülmüşe benziyor."

"Sevgili Bay Walters," dedi Lipsius; "tahmin yürüttüğümüz yok. Tüm bu küçük detaylar, yani makineyi döndüren dişliler ve çarkları anlatsam sıkılırsın. Perdenin arkasında olup mekanizmayı görmektense sahnenin karşısında durup şaşkına dönmek sence de daha eğlenceli değil mi? Gülleyi yuvarlayıp topa sokan adamı görmektense gümbürtüsüyle titremek inan bana daha iyi. Ama zaten senin nedeni ve nasılı hakkında düşünüp evhamlanmana gerek yok; senin kendi rolün var. Elbette sana başka talimatlar da vereceğim ama en önemli mesele işlerin nasıl yürütüldüğü. Genç adamların genellikle edebiyatta en önemli şeyin tarz olduğunu düşündüklerini duydum ve seni temin ederim ki bu şiar bizim son derece hassas mesleğimiz için de geçerli. Bizim için tarz her şey ve bu yüzden senin gibi dostlarımız var."

İçimde bir huzursuzlukla oradan ayrıldım; beni kasten esrar içinde bıraktığı belliydi ama ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. İğrenç cümbüş sahnelerinde yardım etmişliğim vardı ama insan duygularının yankılarına tamamen kapalı değildim ve Bay Headley'nin celladı olma emri verecekler diye ödüm kopuyordu.

Bir hafta sonra, ayın on altısında Dr. Lipsius odasına gelmemi işaret etti.

"Bu akşam," dedi. "Lütfen söyleyeceklerimi dikkatlice dinle, Bay Walters, hayatın buna bağlıymış gibi dinle çünkü çok tehlikeli bir meseleye girişiyoruz – hayatın buna bağlıymış gibi söylediklerimi harfiyen uygula. Anlıyor musun? Pekâlâ, bu akşam saat yedi buçuk gibi sessizce Hampstead Road'da yürüyecek ve Vincent Street'e varacaksın. O sokağa gir ve yürümeye başla, üçüncü sağa gir, Lambert Terrace'a. Sonra terası takip et, yolun karşısına geç ve Hertford Street'ten Lillington Square'e çık. Meydanda karşına çıkacak ikinci dönemeç Sheen Street; ama aslında sokaktan ziyade boş duvarlar arasındaki bir koridora benziyor. Ne yaparsan yap, saat tam sekizde bu sokağın köşesinde ol. Bu sokaktan geçecek-

sin ve dönemece gelip meydan gözden kaybolduğu zaman beyaz sakallı ve bıyıklı yaşlı bir beyefendiyle karışılacaksın. Muhtemelen onu Chenies Street'e değil de Sheen Street'e getirdiği için bir arabacıyı azarlıyor olacak. Sessizce yanına gidip ona yardım edebileceğini söyleyeceksin; sana nereye gitmek istediğini söyleyecek ve sen de nazikçe ona yolu göstermeyi teklif edeceksin. Profesör Memys bir ay önce Chenies Street'e taşındı; yani Bay Headley henüz onu orada ziyaret etmiş değil, ayrıca gözü yakını görmüyor ve Londra topoğrafyası hakkında bilgi sahibi değil. Audley Hall'da öğrenim sahibi bir münzevi hayatı yaşadığını söyleyebiliriz.

"Senin gibi zeki birine başka bir şey dememe gerek var mı? Onu bu eve getireceksin; zili çalacak ve üniformalı bir hizmetçi onu içeri alacak. Sonra senin işin bitmiş olacak, işini iyi yapacağına kuşkum yok. Bay Headley'yi kapıda bırakıp yürümeye devam edeceksin, sonraki gün seni görmeyi umuyorum. Sanırım sana söyleyeceklerim bu kadar."

Bu ayrıntılı talimatları harfiyen yerine getirdim. Tottenham Court Road'da yürürken hayatımda belirleyici olacak bir âna yaklaştığımın farkında olduğumu itiraf etmeliyim ve kendimi huzursuz hissediyordum. Kalabalık kaldırımların gürültüleri benim için bir pantomimden ibaretti. Verilmiş görevi durmadan aklımda tekrarlıyor, olası sonuçlarını kestirmeye çalışıyordum. Dönemece yaklaştığımda adımlarımın tehlikeye gidip gitmediğini sorguladım; benden kuşku duydukları ve gözlemledikleri düşüncesinin soğukluğunu hissettim ve dönüp bana ikinci kez bakan tüm yayaların polis olduğundan şüphe ettim. Zamanım daralıyordu, gök koyulaşmıştı ve tereddüt ettim. Yoluma devam etmeyip Lipsius ve arkadaşlarını sonsuza dek terk etmeye karar vermek üzereydim ki tüm bunların muazzam bir şaka, iğrenç bir imkânsızlığın ürünü olduğunu düşündüm. Ermenistan'daki aracı hakkındaki bilgiyi kim temin etmiş olabilir, diye sordum kendime. Lipsius tam günü ve Bay Headley'nin bineceği treni nereden biliyor olabilirdi? Bay Headley'nin Paddington'da bekleyen onlarca fayton

arasından spesifik bir tanesine binmesini nasıl sağlayacaklardı? Bunun bir Milet masalı olduğuna emin bir halde neşeyle yürürken Vincent Street'e girdim ve Lipsius'un dikkatle betimlediği yolu arşınlamaya başladım. Bahsettiği sokaklar sessiz, bunaltıcı, ucuz bir soyluluğa sahipti; hava karanlıktı ve küflü meydan ve yay biçimindeki sokaklarda kendimi yalnız hissediyordum ama aralıklı duran insanlar ayaküstü sohbet ediyorlardı ve gölgeler giderek daha da kararıyordu. Sheen Street'e girdim ve Lipsius'un dediği gibi bir sokaktan ziyade bir geçide benzediğini gördüm; bir yan yoldu ve bir tarafında alçak bir duvar, bakımsız bahçeler ve dizi dizi evlerin kasvetli sırtları dururken diğer yanda bir kereste deposu yer alıyordu. Köşeyi dönünce meydan gözden kayboldu ve betimlenmiş sahneyi şaşkınlıkla karşımda gördüm. Bir fayton kaldırımın yanında durdu ve el çantası taşıyan yaşlı bir adam yüzünde şaşkın bir ifadeyle oturan faytoncuyu şiddetli bir şekilde azarlamaya başladı.

"Evet ama Sheen Street dediğinize eminim, bu yüzden sizi buraya getirdim," dedi faytoncu. Ben onlara yaklaşırken yaşlı adam öfkeden kuduruyor, tehditler savuruyor, polisi çağıracağını ve onu dava edeceğini söylüyordu.

Bunu görünce şok oldum; ve bir anda plandan şaşmamaya karar verdim. Yürümeye devam ettim ve faytoncuya aldırış etmeden Bay Headley'ye dönüp nazikçe şapkamı kaldırdım.

"Affedersiniz beyim," dedim, "bir sıkıntı mı var? Bir gezgin olduğunuzu görüyorum; faytoncu herhalde bir hata yapmış. Size yönü tarif edebilir miyim?"

Yaşlı adam bana döndü. Konuşurken huysuz bir köpek hırlıyor ve dişlerini gösteriyordu.

"Bu sarhoş aptal beni buraya getirdi," dedi. "Ona beni Chenies Street'e götürmesini söyledim ama beni bu rezil yere getirdi. Yüklü bir de bahşiş bırakmayı düşünüyordum ama ona tek bir kuruş bile vermeyeceğim. Polisi çağırıp onu dava edeceğim."

Faytoncu bu tehdit üzerine paniğe kapılır gibi oldu. Etrafta

polis var mı diye bakmak amacıyla etrafını süzdü ve homurdanarak uzaklaştı. Bunun üzerine Bay Headley yol parasını ödemekten kurtulduğu için halinden memnun bir şekilde sırıttı ve faytoncunun kaybettiği "yüklü bahşiş" olan on altı peniyi tekrar cebine koydu.

"Sevgili beyim," dedim, "korkarım bu aptallık sizin canınızı çok sıkmış. Chenies Street epey uzakta ve eğer Londra'yı bilmiyorsanız bulmakta epey zorlanırsınız."

"Pek bilmiyorum," dedi. "Önemli bir işim olmadıkça buraya gelmiyorum ve Chenies Street'e hayatımda hiç gitmedim."

"Gerçekten mi? Size yolu göstermekten memnuniyet duyarım. Yürüyüş yapmak için çıkmıştım ve sizi istikametinize götürmek benim için hiç sorun olmaz."

"15 numarada yaşayan Profesör Memys'e gideceğim. Çok canım sıkıldı. Miyobum ve kapılardaki numaraları seçemiyorum."

"Şu taraftan gideceğiz," dedim ve yola koyulduk.

Bay Headley'nin pek makbul bir insan olmadığını fark ettim; bütün yol boyunca homurdanıp durdu. İsmini söylediğinde "Meşhur antikacı mı?" dedim ve ondan sonra kendi deyişiyle ona "ahlaksızca" davranan yayıncılarıyla yaşadığı karmaşık didişmelerinin uzun hikâyesini dinlemek zorunda kaldım. Adam resmen *Yazarların Asabiyeti* kitabındaki bir bölüm gibiydi. Birkaç firmaya servet kazandıracağını ama lanet nankörlüklerinden dolayı bunu yapmaktan vazgeçtiğini anlattı. Bu eski kabahat hikâyeleri ve daha yakın zamandaki faytoncu talihsizliği dışında yakınacağı başka bir şey daha vardı. Trende yolculuk ederken bir kalemini açıyormuş ve bir istasyonda kompartıman aniden sallanınca çakısı yüzüne doğru fırlamış. Bunun sonucu olarak elmacık kemiğinde oluşmuş küçük ve üçgen şeklindeki yarayı bana gösterdi. Demiryolu şirketini kınadı, makiniste beddualar yağdırıp tazminat talep edeceğini söyledi. Yani tüm yol boyunca homurdandı ve nereye gittiğine hiç dikkat etmedi. Davranışları o kadar sevimsizdi ki ona oynadığım oyun hoşuma gitmeye başladı.

Yine de Lipsius'un beklediği sokağa döndüğümüzde kalp atışlarım hızlandı. Binlerce kazanın yaşanabileceğini düşündüm. Headley'nin arkadaşlarından biri karşımıza çıkabilirdi; belki Chenies Street'i bilmemesine karşın onu götürdüğüm sokağı tanıyor olabilirdi; miyobuna rağmen numarayı seçebilir ya da aniden şüphelenip köşedeki polise danışabilirdi. Yani hedefimize yaklaşırken kaldırımda attığımız her adımda kalbim sıkışıyor, dehşete kapılıyordum. Yaklaşan her yaya bir tehlike teşkil ediyordu. Zorlanarak da olsa heyecanımı bastırıp usulca konuştum:

"15 numara mı demiştiniz? Üçüncü ev oluyor. İzin verirseniz artık kendi yoluma gideceğim; biraz geç kaldım, Tottenham Court Road'un diğer tarafına gidiyorum."

Homurdanarak teşekkür etti. Arkamı döndüm ve hızlıca ters yöne yürümeye başladım. Birkaç dakika sonra arkamı döndüğümde Bay Headley'nin kapının eşiğinde durduğunu gördüm. Sonra kapı açıldı ve yaşlı adam içeri girdi. Derin bir oh çektim ve bölgeden uzaklaşmak için hızlandım. Birlikte zaman geçirmekten hoşlandığım insanların yanına gittim.

Ertesi gün Lipsius'a hiç uğramadım. Gergindim ama neler olup bittiğini bilmiyordum ve kendi güvenliğim için sessizce evde oturmanın en iyisi olacağını düşünüyordum. Ama benim de bir rolümün olduğu garip tiyatronun nasıl sonuçlandığını merak ediyordum ve merakım güvende kalma isteğime üstün gelince akşam vakti gidip olayların nasıl sonuçlandığını görmeye karar verdim. Eve girdiğimde Lipsius başını salladı ve bana beş dakika konuşabilir miyiz diye sordu. Odasına çıktık. Volta atmaya başladı ve konuşmasını bekledim.

"Sevgili Bay Walters," dedi en sonunda, "seni yürekten kutluyorum. Eksiksiz ve sanatsal bir iş çıkardın. Geleceğin parlak. Bak."

Yazı masasına gitti, gizli bir düğmeye basınca bir çekmece fırladı ve Lipsius masanın üzerine altın bir sikke koydu. Sikkeyi alıp merakla inceledim ve pan figürünün etrafındaki yazıyı okudum.

"Victoria," dedim gülümseyerek.

"Evet, bu muazzam ganimeti sana borçluyuz. Bay Headley'yi küçük bir hata olduğuna ikna etmekte epey zorlandım; ona küçük bir hata olduğunu söyledim. Pek sevimsiz ve nezaketsizdi; sen de çok aksi bir ihtiyar olduğunu düşündün mü?"

Sikkenin darphaneden çıkmış gibi düzgün kesimli, seçkin ve ender bulunan tasarımına hayranlıkla bakıyordum; altın gözüme bir lamba kadar parıltı saçıyormuş gibi görünüyordu.

"Peki Bay Headley'ye ne oldu?" dedim en sonunda.

Lipsius gülümseyip omuz silkti.

"Yahu ne fark eder ki?" dedi. "Burada, şurada ya da herhangi bir yerde olabilir; bu neyi değiştirir ki? Ayrıca sorduğun soru beni biraz şaşırttı. Sen zeki bir adamsın, Bay Walters. Bunun üzerine düşünürsen bu soruyu tekrarlamayacağına eminim."

"Sevgili beyim," dedim, "bana adilce davrandığınızı düşünmüyorum. Ganimeti ele geçirme konusundaki rolüm için bana iltifatlar ettiniz ve benim istediğim de olayın nasıl sonlandığı. Bay Headley'yi görüp bildiğim için size zorluk çıkarmış olduğunu düşünüyorum."

Bana hemen cevap vermedi ve düşüncelere dalmış gibi tekrar volta atmaya başladı.

"Pekâlâ," dedi en sonunda, "haklılık payın var. Sana borçlu olduğumuz aşikâr. Epey zeki olduğunu düşündüğümü zaten söyledim. Bay Walters, şuraya bakabilir misin?"

Başka bir odaya açılan bir kapıyı açtı ve eliyle işaret etti.

Yerde yatan büyük bir kutu vardı; garip, tabut şeklinde bir şey. British Museum'daki mumya sandıklarına benzediğini fark ettim, parlak ve canlı Mısır renklerine boyanmıştı ama ne gibi haysiyet iddiaları ya da sonsuz yaşam umutları içerdiğini bilmiyordum. İçinde ölüm urbalarına sarılı mumya duruyordu ve yüzü örtülmüştü.

"Bunu gönderecek misiniz?" dedim demin sorduğum soruyu unutarak.

"Evet; yerel bir müzeden bir sipariş aldım. Biraz daha yakından bak, Bay Walters."

Tutumundan ötürü şaşırmama karşın Lipsius lambayı tutarken mumyanın yüzüne baktım. Asırlar görmüş derisi siyahtı; ama başımı kaldırınca sağ elmacık kemiğinde küçük, üçgen şeklinde bir yara izi gördüm ve mumyanın sırrına nail oldum. Kandırıp bu eve getirdiğim adamın ölü bedenine bakıyordum.

Aklımda bir düşünce ya da eylem planı yoktu. Beni cehennemin alevlerine hazırlarmış gibi yakan uğursuz sikkeyi avucumda tuttum ve sanki veba ve ölümden kaçıyormuş gibi koşmaya başladım. Körlemesine sokağa fırladım, nereye gittiğimi bilmiyordum. Sıktığım elimin içinde altın sikkeyi hissettim ve onu rasgele bir yere fırlatıp ara sokaklarda ve karanlık geçitlerde koşmaya devam ettim. Kalabalık bir yola gelene kadar koştum ve sonra durdum. Bilincim yerine gelince nasıl bir tehlike içinde olduğumu fark ettim ve Lipsius beni yakaladığı takdirde başıma neler geleceğini anladım. Parmağımla bir insanın işinden ziyade amansız bir mekanizmanın çarkına soktuğumu biliyordum; bahtsız Bay Headley ile yaşadığım maceradan Lipsius'un her bölgede ajanları olduğunu öğrenmiştim ve onun eline düştüğüm takdirde tarz doktrinine sadık kalacağını, beni korkunç ve yaratıcı bir işkence yöntemiyle öldüreceğini öngörebiliyordum. Onu ve casuslarını nasıl alt edebileceğim üzerine kafa patlatmaya başladım. Casuslarından üç tanesinin muhtelif sebeplerden ötürü kaçan kişilerin izini sürme konusunda kendilerini ispatlamış olduklarını biliyordum. Lipsius'un bu hizmetçilerinin ikisi erkek biri kadındı ve kadın olan en sinsi ve ölümcül olandı. Yine de ben de biraz becerikliydim ve kararımı verdim. O günden sonra günbegün, saat saat Lipsius ve uşaklarının beni bulmak için kullandığı yaratıcı yollara bir o kadar yaratıcı çözümler bularak karşı koydum. Bir süreliğine başarı sağladım; Londra avlağında cayır cayır beni aramalarına karşın saklı kalmayı başardım ve iki ya da üç dakika içinde kaybolan kokuyu yeniden almak için verdikleri nafile ça-

bayı izlemekten keyif aldım. Beni saklandığım yerden çıkarmak için bildikleri tüm kurnazlıkları ve yemleri deniyorlardı. Gazetelerden aldığım şeyin sahibine kavuşturulmuş olduğunu ve en ufak risk almadan çok şey öğrenmeyi umut edeceğim toplantılar düzenleneceğini öğrendim. Bu çabaları beni güldürdü, çok korktuğum organizasyonu biraz küçümsemeye başladım ve saklanma yerimden biraz daha açıldım. Beni yakalamakla görevli iki adamı bir ya da iki kez değil, pek çok defa gördüm ve kısa mesafede onları kolaylıkla atlatmayı başardım; biraz acele bir şekilde korkacak bir şeyim olmadığına ve benim onlardan daha mahir olduğuma kanaat getirdim. Ben kurnazlık konusunda kendi koltuklarımı kabartmakla meşgulken Lipsius'un uşaklarının üçüncüsü ağlarını örüyormuş ve uğursuz bir vakitte Bayswater'daki sessiz bir sokakta yaşayan Russell adında mürekkep yalamış eski bir dostumu ziyaret ettim. Çok geç öğrendim ama meğer kadın benim ziyaretimden birkaç gün önce aynı binadaki bir daireye taşınmış, beni takip etmiş ve izimi bulmuş. Dediğim gibi, ölümcül bir hata yaptığımı çok geç fark ettim ve etrafım çevrildi. Er geç kendimi merhametsiz düşmanımın elinde bulacağım; ve nasıl ki birazdan bu evden dışarı çıkacağım kesinse, akıbetimi bulacağım da kesin. Olayların nasıl gelişeceğine dair tahminde bulunmaya cesaret edemiyorum. Son derece geniş olan hayal gücüm katlanmak zorunda olacağım tarifsiz işkencelere dair gözümün önüne iğrenç görüntüler gelmesine sebep oluyor; ve Lipsius yanımda durmuş ıstırabımın ve utancımın temizlenmesine zevkle sevinirken öleceğimi biliyorum.

Saatler, hatta dakikalarımın çok değerli olduğunu düşünmeye başladım. Bazen işkencemi beklediğim anlarda durup tuzaktan kurtulmak için yüce bir çıkar yolu, aşırı incelikli bir plan bulabilir miyim diye düşünüyorum. Ama tertip becerimin işlemediğini fark ediyorum. Ben eski mitlerdeki araştırmacı gibiyim, şimdiye kadar yardımıma koşmuş güç beni terk etti. Son ânın ne zaman geleceğini bilmiyorum ama kaçınılmaz olduğunu biliyorum ve

çok geçmeden cezamı çekeceğim. Cezam ile infazım arasında da kısa bir süre olacak.

Artık burada tutsak olmaya devam edemem. Sokakların kalabalık ve gürültülü olduğu gece vakti dışarı çıkacak ve son kez kaçmayı deneyeceğim.

Dyson derin bir şaşkınlıkla küçük defteri kapadı ve Altın Tiberius'la bağlantılı tüm entrika ve karşı entrikaların yoluna çıkmasına sebep olan garip olay silsilelerini düşündü. Sikkeyi dikkatlice saklamıştı ve bu yeri olağanüstü malumat kaynağına sahipmiş gibi duran kötü grup bulduğu takdirde neler olabileceğini düşünüp ürperdi.

Bir şeyler okumak için saat geç olduğundan ötürü defteri kaldırdı ve tüm kalbiyle talihsiz Walters'ın son anda bile olsa korktuğu akıbetten kurtulmasını diledi.

Terk Edilmiş Konuttaki Macera

"Senin de dediğin gibi, muhteşem bir hikâye; olağanüstü bir sekans ve tesadüf oyunları. Bana Altın Tiberius'u ilk gösterdiğin zaman söylediğin şeylerin abartı olmadığını görüyorum. Ama sence Walters'ı gerçekten korkunç bir kader bekliyor mu?"

"Bilmem. Yaşam tesadüf pelerini giyip tiyatro oyununa başladığında neler olabileceğini kim bilir? Belki de tuhaf hikâyedeki son bölüme henüz gelmemişizdir. Ama bak, Londra'ya yaklaşıyoruz. Sıkı tuğla sıraları arasında boşluklar ve ötesinde yeşil tarlalar var."

Dyson çok sevdiği yürüyüşlerden birinde kendisine eşlik etmesi için zeki Bay Phillipps'i ikna etmişti. Londra'nın tam ortasından başlayıp taşlı caddelerden geçerek batıya doğru yürümüş, şehrin iyice dışındaki bir banliyönün kırmızı çizgilerine yeni varıyorlardı. Yarısı bitmiş yol bitip sakin bir patika başladı. Karaağaçların gölgeleri altında yürüyorlardı. Banliyö sokağının uçlarını aydınlatmış olan güz güneşinin sarı ışınları dalların arasından sızıyor ve ışıldayan düşmüş yapraklar halısının üzerine vuruyordu. Yağmur sularının oluşturduğu göller de ışığı yansıtıyordu. Geniş çayırların üzerinde huzur ve güzün hoş kalıntıları asılıydı. Güçlü rüzgârlar henüz esmeye başlamamıştı ve uzakta Londra perdeleyen sisin ortasında muğlak ve dev bir görünüme sahipti; arada sırada uzaklardaki bir pencere güneş ışınlarını yakalayıp tutuşuyordu ve kuleler tepelere ışıklar saçıyordu. Alt taraflarında ise sokaklar gölgeler ve hayatın keşmekeşiyle doluydu. Dyson ve Phillipps yüksek çitlerin altında

sessizce yürüyorlardı ki yolun döndüğü yerde çürüyen, eski bir kapının açık olduğunu gördüler. Kapı aralığından ot bürümüş araba yolu ve sonundaki ev görünüyordu.

"İşte sana bir kalıntı," dedi Dyson; "son günlerine gelmiştir herhalde. Defnelerin nasıl cılız, otlarla çevrili, siyah ve çıplak olduğuna bak; sarı badanalı ve yeşil nem izleriyle kaplı eve bak. Evin kiralık olduğunu gösteren ilan bile çatlamış, zar zor ayakta duruyor."

"E, girip bakalım," dedi Phillipps. "Etrafta kimse yok gibi."

Araba yolundan girdiler ve yavaşça eski günlerin yadigârına doğru yürümeye başladılar. Büyük ve başıboş evin iki ucunda kavisli kanatlar vardı ve arkasında bir dizi düzensiz çatı ve çıkıntı mevcuttu. Binaya farklı tarihlerde eklemeler yapılmış olmalıydı; kanatların çatısı kümbet tarzında inşa edilmişti ve yaklaştıklarında evin bir yanında bir ahır olduğunu gördüler. Zili olan bir saat kulesi ve kasvetli sedirlerden oluşma karanlık bir kütle de görebiliyorlardı. Tasfiyenin yüz hatları arasında tek bir zıtlık mevcuttu: Güneş karaağaçların arkasında batıyordu ve batı ve güney alev alevdi. Evin üst pencereleri bu parıltıyı yansıtıyordu ve kan ve ateş birbirine girmişe benziyordu. Malikânenin ön tarafında Dyson'ın belirttiği üzere kangrenli yeşil ve kararan parçalar halinde sarı çimler vardı. Bir zamanlar bakımlı olduğuna şüphe yoktu ancak artık kaba saba bir görünümü vardı. Isırgan otları ve büyük eyer kuskunları, muhtelif yabani otlar çiçek yataklarının etrafında sere serpeydi. Yürüyüş yolunun yanındaki sütunların üzerindeki vazolar düşmüştü ve parçaları yere saçılmıştı. Çimenlikten yola kadar her yeri mantara benzeyen şeyler kaplamıştı. Islak ve yapışkan bir görünüme sahiplerdi ve toprağın üzerinde cerahatli birer yara gibi duruyorlardı. Bakımsız çimlerin ortasında ıssız bir çeşme vardı; havzanın kenarı çürümüş, dökülüyordu ve içindeki su durgundu. Bir zamanlar çiçek açmış zambaklar yeşil birer pislik haline gelmişlerdi; ortasında duran Triton'ın bronz derisini pas kaplamıştı ve elindeki boynuzu kırılmıştı.

"Burada," dedi Dyson, "çürüme ve ölüm üzerine ahkâm kesilebilir. Burada bütün sahne ölüm sembolleriyle dolu; sedir kasveti ve alacakaranlık dört bir yanımızda ağır bir şekilde asılı ve soluk nem her değdiği yerde bir liman buluyor. Hava da sahneye uyum gösterecek şekilde değişmiş. İtiraf etmeliyim ki bu terk edilmiş ev bir mezarlık kadar faziletli ve su havuzunun ortasında terk edilmiş yalnız Triton'da bir yücelik var. Tanrıların sonuncusu; onu bırakmışlar ama o, suya dökülen suyun sesini ve tatlı günleri hatırlıyor."

"Düşüncelerin çok hoşuma gitti," dedi Phillipps, "ama evin kapısının açık olduğunu belirteyim."

"O zaman içeri girelim."

Kapı aralık duruyordu ve küflü salona girip odaya baktılar. Geniş bir odaydı, arkaya doğru epey uzanıyordu ve zengin, eski, kırmızı havlı duvar kâğıdı yükselen rutubetin müphem lekeleriyle kararmıştı ve uzun şeritler halinde duvarlardan dökülüyordu; eski kil, küf kokulu toprak yeniden yükseliyor, insanların uzun süren hâkimiyetinden sonra bıraktığı izleri azaltıyordu. Yerde, çürümenin tozlarından kalın bir tabaka oluşmuştu ve boyalı tavandan tüm neşeli renkler ve koşturan küpidlerin hoş hülyaları uçuyordu. Rutubetten ötürü biçimleri bozulmuş ve bambaşka bir eser halini almış gibilerdi. Küçük aşk tanrıları artık hoş bir şekilde birbirini kovalamıyor, ellerini uzatmıyor, taç halindeki çiçekleri tutmaya çalışmıyordu; daha ziyade eski ve umursamaz dünyadan ve değer verdiği geleneklerden kalma vahşi bir hicve benziyordu ve sevginin dansı ölümün dansına dönüşmüştü; güzel uzuvların üzerinde siyah çıbanlar ve cerahatli irinler vardı ve peri kanı pis hastalığın mikroplarıyla kaynıyordu; bir mayalanma parodisi gibiydi ve solucanlar ziyafet babında gülün kalbini kemiriyorlardı.

Garip bir şekilde boyalı tavanın altında, çürüyen duvarlara bakan iki eski sandalye vardı. Boş salondaki tek mobilyalar bunlardı. Yüksek sırtlı, kavisli kolları ve çarpık bacakları olan sandalyeler soluk varaklarla ve hırpani damaskolarla kaplıydı. Onların

da sembolizmin bir parçası olması Dyson'ı şaşırttı. "Burada ne varmış?" dedi. "Bu sandalyelerde kim oturmuş acaba? Şeftali baharı satenler, dantel fırfırlar ve mücevher kaplı altın tokalar içinde kim eşlikçisine kur yapmıştır? Phillipps, başka bir çağdayız. Keşke sana verecek biraz enfiyem olsaydı ama o olmadığı için oturup tütün içmeyi teklif ediyorum. Korkunç bir şey ama detaylara takılmayalım."

Tuhaf, eski sandalyelere oturdular, loş ve pis pervazlardan berbat haldeki çimlere, düşmüş vazolara ve terk edilmiş Triton'a baktılar.

Dyson on sekizinci yüzyılın havasını taklit etmeyi bıraktı; hayali dantellerini çekiştirmeyi ve farazi enfiye kutusunu sallamayı kesti.

"Aptalca bir düş," dedi en sonunda, "ama birisi inildiyormuş gibi bir ses duyuyorum. Bak; hayır, şimdi duyamıyorum. Bak yine! Sen de fark ettin mi, Phillipps?"

"Hayır, bir şey duymadım. Ama sanırım bu tür eski yerler deniz kabukları gibiler, sürekli sesler yankılanır içlerinde. Eski kirişler azar azar ufalandıkça esnerler ve inlerler ve bunun gibi bir evde geceleri muhtemelen bin bir türlü ses olur. Bu sesler de yavaş ama emin bir biçimde başka şekillere dönüşürler; meşenin tam kalbini kemirmeye başlayan solucanın sesi; taşa sürten taşın sesi ve zamanın zaferinin sesi."

Eski sandalyelerde oturdular ve küflü, eski havada iyice ciddileştiler – yüz sene öncesinin havasını soluyorlardı.

"Burası hoşuma gitmedi," dedi Phillipps uzun bir sessizlikten sonra. "Mide bulandırıcı, sıhhatsiz bir kokusu varmış gibi, yanık kokusu."

"Haklısın; burada habis bir koku var. Acaba ne! Bak! Duydun mu?"

Sessizliği aldatıcı, sonsuz kederli ve sonsuz acılı bir ses deldi; iki adam korku içinde birbirlerine baktılar. Gözlerinde dehşet ve bilinmeyen şeylere duyulan merakın parıltısı vardı.

"Gel," dedi Dyson, "bakmamız gerek," ve ilerleyip kulak kesildiler.

"Biliyor musun," dedi Phillipps, "kulağa saçma geliyor ama sanırım burnuma yanan et kokusu geliyor."

Gıcırdayan merdivenleri çıktılar ve koku yoğun, iğrenç, nefes kesici bir hal aldı; idam odasının kokusu kadar mide bulandırıcı bir duman yükseliyordu. Bir kapı açıktı ve üst kattaki büyük odaya girdiler. Girer girmez birbirlerine sarıldılar ve karşılarındaki görüntü karşısında titremeye başladılar.

Yerde çıplak bir adam yatıyordu. Kolları ve bacakları iyice açılmış ve yere çakılmış kazıklara bağlanmıştı. Beden iğrenç bir biçimde kesilmiş ve parçalanmış, kızgın demirlerle dağlanmıştı. İnsan biçimindeki iğrenç bir enkaz. Ama bedenin ortasında üzeri tüten kömürler vardı; eti yakıp geçmişlerdi. Adam ölmüştü ama işkencesinin dumanı kara bir duman halinde yükselmeye devam ediyordu.

"Gözlüklü genç adam," dedi Bay Dyson.

"İnsanın gecelerini esir alacak kadar iyi kurgulanmış bu kâbuslar kolay kolay unutulmayacak türden."
—*Jorge Luis Borges*

Başta H. P. Lovecraft olmak üzere kendisinden sonraki birçok yazarı etkileyen Arthur Machen, modern korku edebiyatının erken dönem ustalarından biri. Türün en "garip" kitaplarından olan ve R. L. Stevenson'dan fazlasıyla etkilenen *Üç Sahtekâr* ise yazarın hem üslup hem de kurgu konusundaki yeteneklerini gözler önüne serdiği bir korku klasiği.

Londra'nın karanlık sokaklarında bir gizem kol gezmeye başlamıştır. Altın bir sikkenin ve "gözlüklü adam"ın peşinde olan karanlık bir tarikatın şehirde yol açtığı kaosla ilgili farklı kişilerin başından geçen gizemli ve birbiriyle bağlantılı öyküler, kadim zamanlara dayanan bir sırrı gözler önüne serer. Akılcı ve kuşkucu başkarakterler ise tanık oldukları her öyküde artan bir dehşetle karşı karşıya kalırlar. Ortaya çıkan macera ise dehşet verici ve aldatmacalarla dolu, grotesk bir okült anlatıdır.

Karanlık bir sokağa girdiğinde
ardan gelene dikkat et...

www.ithaki.com.tr
ithaki
9 786053 759164
/ithakiyayinlari